

Seznam příloh

Příloha č. 1: Teze bakalářské práce

Jméno studujícího: Natálie Jirovská

Předpokládaný název práce v češtině: Jaký je postoj speciálních pedagogů ve speciálních školách k politice inkluze?

Předpokládaný název v anglickém jazyce: What is the attitude of special educators in special schools to the policy of inclusion?

Akademický rok vypsání: 2022-2023

Jazyk práce: čeština

Pracoviště: Katedra veřejné a sociální politiky

Vedoucí práce: Mgr. Magdalena Mouralová, Ph.D.

Obor/program práce: Politologie a veřejná politika

Klíčová slova:

inkluze, společné vzdělávání, speciální pedagogové, speciální školy, integrace, žák se speciálními vzdělávacími potřebami

A. Vymezení výzkumného problému

Formulujte problém a proved'te jeho vstupní diskusi ve vztahu k současnému stavu jeho poznání, předpokládaný odborný přínos práce:

- *co se o daném jevu ví, co už je vyzkoumáno - návaznost na jiné práce - a co se naopak neví, jaké vědění chybí a chcete jej doplnit;*
- *v návaznosti na předchozí stručně formulujte, jak by se dala teoreticky ukotvit Vaše práce (z jaké teoretické perspektivy je možné přistupovat k výzkumnému problému a proč);*
- *proč je zajímavé a důležité se zvolenému problému věnovat.*

Z této části projektu by také měla být zřejmá relevance tématu k programu politologie a veřejná politika.

Postoje aktérů jsou pro výzkum důležité, jelikož v českém prostředí je role, kterou linioví pracovníci zastávají v průběhu jednání s konkrétními uživateli poskytovaných programů velmi významná. (Horák et al 2009) Právě učitelé jsou považováni za street-level byrokraty. Lipsky tvrdí, že úředníci první linie jsou během své práce vystaveni náročným a nejednoznačným pracovním podmínkám, které ovlivňují jejich rozhodování a znemožňují jim

vykonávat jejich zaměstnání tak, jak by si přáli. (Lipsky 2010) Vedle náročných a nejednoznačných pracovních podmínek jsou linioví byrokraté vystaveni tlakům odlišných zájmů a preferencí ostatních pracovníků, kteří jsou v hierarchicky nadřazené pozici. (Horák et al 2009)

Postoje liniových pracovníků zkoumala například studie *Postoje českých učitelů k vnější diferenciaci žáků a možné hodnotové kořeny těchto postojů* od Magdaleny Mouralové. Tato studie ukázala, že se postoje učitelů příliš neliší od postojů širší veřejnosti. (Mouralová 2013)

Z předchozího odstavce tedy vyplývá zacílení mé práce. Chci se věnovat postojům konkrétních liniových pracovníků, tedy speciálním pedagogům ve speciálních školách, ke konkrétní politice, v mém případě inkluzi.

Inkluzivním (společným) vzděláváním nazýváme způsob vzdělávání, který dbá na maximální rozvoj každého žáka s ohledem na jeho individuální potřeby a specifika. Péče o dobré vztahy mezi učiteli a žáky i mezi žáky navzájem podmiňuje, zda bude inkluze úspěšná. Inkluzivní vzdělávání má své principy, kterými se liší od vzdělávání dětí se znevýhodněním v běžných školách formou integrace. Předmětem snahy zúčastněných není pouze umístění znevýhodněného dítěte do běžné školy, ale spíše přizpůsobení školy potřebám dítěte. Důraz je kladen na kvalitu vzdělávání a zdůrazňuje prospěch pro obě strany. (“NPI ČR”) Úkolem speciálního pedagoga ve speciální škole je pomoc rodičům s orientací ve školském a poradenském systému, speciálně pedagogická diagnostika a poradenství, vypracování doporučení a doporučujících posouzení pro rodiče a školy, podpora všestranného rozvoje dítěte, pomoc při integraci, metodické vedení pedagogických pracovníků škol a odborná pomoc při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu či poradenství při výběru didaktických pomůcek. (“SPC Arpida”)

Výzkum pro EDUin z roku 2017 ukazuje, že převažují odpůrci inkluze nad příznivci, v poměru cca 31.5 % ku 14. 5 %. Největší skupinou je skupina lidí, kteří za určitých podmínek inkluzi neodmítají, čítá více než 53 %. Výzkum ukázal, že obraz poskytovaný sociálními sítěmi nemůže být brán jako objektivní, jelikož se v tomto prostředí vyjadřují především odpůrci inkluze. Překvapením výzkumu pak byla vysoká vyhraněnost proti inkluzivnímu vzdělávání v segmentu lidí mezi 18 a 29 lety. Dosažené vzdělání pak nehraje v názoru žádnou roli. Nejmenší podporu pak má začlenění dětí s mentálním handicapem a romských dětí. Z výzkumu vyplynuly tři nejčastější obavy: inkluze není dobře připravená a zajištěná, obava z újmy žáků ve třídách (i těch začleněných) a obava z celkového poškození českého školství. (“Tisková zpráva: Jaké jsou skutečné postoje veřejnosti k inkluzi?” 2017)

Podle rodičů dětí, které se s inkluzí setkaly, tvoří bariéry skutečné inkluze jejich dětí především potíže v komunikaci, chybějící informace či nízká ochota ke spolupráci dospělých aktérů. I přes tyto bariéry však rodiče berou inkluzi jako přínosnou pro své dítě ve snaze začlenit se do běžné společnosti a přes řadu obtíží, se kterými se setkávají, tento názor nemění a své původní rozhodnutí pro inkluzivní vzdělávání nerevidují. (Poláchová, Olecká, Riesnarová 2019)

Pokud se podíváme na různé výzkumy, které se poji se speciálními pedagogy, tak jsou s nimi spojovány pojmy jako profesní stres či kompetence při výkonu jejich povolání. Pracovní zatížení učitelů a nedostatek kompetencí pro řešení sociálních problémů vytváří netradiční situace ve škole, které by zvládl kompetentně řešit školní sociální pracovník. Školní poradenská pracoviště pracují většinou v základní verzi, mají výchovného poradce a školního metodika prevence. (Pešatová Matulayová 2013) Ve školách chybí pedagogové se speciálně pedagogickým vzděláním. (Bulant et al 2011) Speciální pedagogové si často stěžují na hodně přímých hodin u dětí, kde kromě samotného vzdělávání musí plnit i pracovní náplň sociálního pracovníka nebo pracovníka v sociálních službách, což ale nespadá do jejich kompetencí. (Fikarová 2013) Zdrojem stresu u nich proto může být, když jim vedení školy nevyjadřuje podporu a důvěru a nevytváří jim vhodné zázemí a zaujímá pouze roli správce a kontrolora. (Hennig, Keller 1996)

Výzkumy o postojích k inkluzi většinou zahrnují spíše rodiče nebo pedagogy. Speciální pedagogové jsou často opomíjeni. Proto bych svou práci chtěla rozšířit pole názorů aktérů při inkluzivním vzdělávání.

B. Výzkumné otázky a cíle práce

Nezapomeňte, prosím, že otázky a cíle musí být logicky propojené.

B1. Výzkumné otázky:

- *Jakým způsobem vnímají inkluzi a její zavedení speciální pedagogové ve speciálních školách?*
- *Jak vnímají speciální pedagogové ve speciálních školách svou roli v inkluzivním školním prostředí? Považují se za důležité články, kterých se má ptát na jejich názor?*
- *Co dokáže ovlivnit přístup speciálních pedagogů ve speciálních školách k inkluzi?*
- *Jak se změnila role speciálních pedagogů ve speciálních školách v souvislosti s politikou společného vzdělávání od roku 2004, kdy byla inkluze uzákoněna?*

B2. Cíle práce:

- Porozumět jedincům a jejich prožitku z každodenního života.
- Identifikovat od čeho se odvíjí daný postoj speciálních pedagogů ve speciálních školách k inkluzi.
- Porovnat výsledné postoje speciálních pedagogů ve speciálních školách k inkluzi mezi sebou.
- Pochopit, proč zastávají respondenti postoj, jaký zastávají.
- Popsat, co jsou faktory, které ovlivňují jejich postoj k inkluzi.

C. Předběžný výzkumný design

S ohledem na zodpovězení výzkumných otázek či cílů práce vysvětlíte, jaký použijete metodologický přístup, typ výzkumného designu, na jakých datech bude práce založena (druh, vzorek, terén), jaké metody jejich sběru a analýzy v práci použijete.

Zároveň nastiňte diskuzi validity svého výzkumného designu (opravdu zkoumáte, co chcete zjistit?). U teoretické práce popište analytický, popř. syntetický postup.

Také se zamyslete nad etickými souvislostmi zvažovaného projektu. Je realizace projektu spojena s etickými riziky? Pokud ano, jak na ně budete v projektu reagovat. Jak bude zajištěna ochrana osobních údajů účastníků výzkumu?

C1. Metodologický přístup

- kvalitativní výzkum

C2. Typ výzkumného designu

- fenomenologie – chci porozumět jedincům a jejich prožitku z každodenního života – metoda je úzce spojena s interpretací, což bude v mém případě velmi důležité – budu se snažit vstoupit do světa svých respondentů, abych skrze ně lépe porozuměla inkluzi a zachytila jejich zkušenosti skrze interpretaci prožitků, které mi budou sděleny – fenomenologie mi také poskytne prostor pro kreativitu a větší svobodu výzkumného procesu (Řiháček 2013)

- případová studie

C3. Data (např. druh, vzorek, terén)

- rozhovory se speciálními pedagogy ve speciálních školách z Jihočeského kraje (především z krajského města) – chci se soustředit na ně, jelikož mají největší zkušenost s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami, z toho důvodu mě zajímá jejich názor nejvíce

C4. Metody sběru dat

- účelový výběr respondentů – sběr dat skrze nestrukturovaný rozhovor – vzhledem k typu výzkumného designu

C5. Metody analýzy dat

- *narativní analýza – v překladu jde o analýzu vyprávění – jelikož slouží k odhalování sociálního světa, jeho vzniku, institucím a procesům, které v něm probíhají, tak mi pomůže k lepšímu pochopení a srozumitelnosti dění v prostředí speciálních škol – ze tří přístupů, které se s narativní analýzou pojí mi bude pro mou práci nejbližší hermeneutický přístup, jelikož slouží k odhalení významů (Hájek 2012)*

C6. Diskuze validity

- *skrze rozhovory chci zjistit postoje speciálních pedagogů k inkluzi*
- *nejde mi o zobecnění na populaci, ale o zjištění možných souvislostí a spojení, pak můžeme přemýšlet o způsobech zvyšování kvality, např. triangulaci*

C7. Etické souvislosti zvažovaného projektu

- *informovaný souhlas s rozhovorem, aby respondenti věděli, co hodlám s daty dělat a jak s nimi budu nakládat*
- *anonymizace respondentů případně změna jejich jména, aby neměli kvůli svému názoru problémy*

D. Seznam odborné literatury a zdrojů empirických dat (alespoň 10 textů)

Odborná literatura

- BARTOŇOVÁ, Miroslava, Marie VÍTKOVÁ, Barbora BOČKOVÁ, et al. *Inkluze ve škole a ve společnosti jako interdisciplinární téma: Inclusion in schools and society as an interdisciplinary issue*. 2., upravené vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-210-8140-6.
- BULANT, M. et al. Zpráva o stavu inkluzivního vzdělávání v ČR 2011. Centra podpory inkluzivního vzdělávání a Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků 2011.
- FIKAROVÁ, Klára. Profesní stres speciálních pedagogů. Č. Bud., 2013. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Zdravotně sociální fakulta
- HÁJEK, Martin, et al. Narativní analýza v sociologickém výzkumu: přístupy a jednotící rámeček. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2012, 48.2: 199-223.
- HÁJKOVÁ, Vanda a Iva STRNADOVÁ. *Inkluzivní vzdělávání: [teorie a praxe]*. Praha: Grada, 2010. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024730707.

- HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum v pedagogice. *Současné metodologické přístupy a strategie pedagogického výzkumu*, 2006.
- HENNIG, Claudius a Gustav KELLER. Antistresový program pro učitele: projevy, příčiny a způsoby překonání stresu z povolání. 1. vyd. Praha: Portál, 1996. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-093-6.
- HORÁK, Pavel, et al. Role liniových pracovníků ve veřejné politice. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2009, 45.2: 369-395.
- KOUTNÁ KOSTÍNKOVÁ, Jana; ČERMÁK, Ivo. Interpretativní fenomenologická analýza. 2013.
- *Kurs integrace dětí se speciálními potřebami: příručka UNESCO pro vzdělávání učitelů*. Přeložil Ladislava KHAILOVÁ. Praha: Portál, 1997. Speciální pedagogika. ISBN 80-7178-206-8.
- LEBEER, Jo (ed.). *Programy pro rozvoj myšlení dětí s odchylkami vývoje: podpora začleňování znevýhodněných dětí do běžného vzdělávání*. Portál, 2006.
- LECHTA, Viktor, ed. *Základy inkluzivní pedagogiky: dítě s postižením, narušením a ohrožením ve škole*. Praha: Portál, 2010. ISBN 9788073676797.
- LIPSKY, Michael. *Street-level bureaucracy: Dilemmas of the individual in public service*. Russell Sage Foundation, 2010.
- MOURALOVÁ, Magdalena, et al. Postoje českých učitelů k vnější diferenciaci žáků a možné hodnotové kořeny těchto postojů. *Orbis scholae*, 2013, 7.3: 11-26.
- NEKOLA, Martin, Eva M. HEJZLAROVÁ a Jan KOHOUTEK. *Česká veřejná politika optikou teorie sociální konstrukce cílových populací*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4557-5., s.234–274
- PEŠATOVÁ, Ilona; MATULAYOVÁ, Tatiana. Kompetence školních speciálních pedagogů a školních sociálních pracovníků v inkluzivním školství v České republice. *ACC Journal*, 2013.
- POLÁCHOVÁ, Jana; OLECKÁ, Ivana; RIESNAROVÁ, Jindřiška. Zkušenosti rodičů s inkluzivním vzděláváním. *pedagogika*, 2019, 7.2: 47-56.
- ŘIHÁČEK, Tomáš, et al. *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Brno: Masarykova univerzita, 2013.
- “NPI ČR.” n.d. Inkluze v praxi. <http://www.inkluzevpraxi.cz/apivb/co-je-inkluzi>.
- “SPC.” n.d. centrum Arpida. <https://www.arpida.cz/90-vychovne-vzdelavaci-sluzby/spc?start=4>.
- “Tisková zpráva: Jaké jsou skutečné postoje veřejnosti k inkluzi?” 2017. EDUin.

<https://www.eduin.cz/tiskove-zpravy/tiskova-zprava-jake-jsou-skutecne-postoje-verejnosti-k-inkluzi/>.

...

Zdroje empirických dat

- rozhovor se speciálním pedagogem č. 1
- rozhovor se sociálním pedagogem č. 2
- rozhovor se speciálním pedagogem č. 3
- rozhovor s pracovníkem pedagogicko-psychologické poradny č.1
- rozhovor s pracovníkem pedagogicko – psychologické poradny č. 2
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků

Příloha č. 2: Scénář rozhovoru (text)

Úvodní otázky

-Jak se dneska máte?

-Nebude Vám vadit, když si budu rozhovor nahrávat?

-Na začátek bych ráda znala Vaše jméno a speciální školu, ve které učíte.

Výkon práce a praxe

-Jak jste se stala speciálním pedagogem? Co Vás k tomu vedlo?

-Jaké pro tuto práci máte vzdělání?

-Jak dlouho se této práci věnujete? Co jste dělala předtím?

-Co máte na této práci ráda?

-Co Vás na ní naopak štve?

- S kým vším během práce spolupracujete? - vedení, kolegové, poradenské zařízení, další specialisté, lékaři, OSPOD, neziskovky, jiné stupně škol a jiné školy, ČŠI, zřizovatel...

- Jak ta spolupráce vypadá?
- Co všechno je Vaše zodpovědnost a nemusíte se nikoho ptát na to, zda to můžete udělat?
- Vzděláváte se ve speciální pedagogice nějak dál? – (O co jde? Jak to vypadalo? Je to podporované? Uvolní je na to?)
- Odkud získáváte informace o tom, co se děje v pedagogice?

Vzdělávání

- Popište mi Vaši školu a Vaši práci v ní.
- Jak vypadá Váš běžný den ve škole?
- Mění se v posledních letech nějak skladba dětí? Změnilo se třeba něco inkluzivní novelou?
- Když se stane nějaká situace ve třídě, jak poznáte, co máte dělat?
- S jakými speciálními vzdělávacími potřebami u žáků se setkáváte ve své práci nejčastěji?
- Kolik žáků máte ve třídě?
- Jak vypadá Vaše práce s dětmi?
- Jak vypadá Vaše práce s rodiči dětí?
- Jaký je Váš vztah s rodiči dětí?
- Co od Vás rodiče dětí očekávají?
- Co naopak Vy očekáváte od rodičů dětí?
- S čím za Vámi rodiče nejčastěji přicházejí?
- Máte jako učitel nějaké osvědčené praktiky a strategie na práci ve Vaší třídě? Jaké?
- Jaké kompetence by podle Vás měl mít pedagog, který má vyučovat v inkluzivní třídě?
- Jaké nároky podle Vás inkluze klade na učitele/žáky/ředitele škol/rodiče?
- Jak si myslíte, že by byl žák se speciálními vzdělávacími potřebami, který by byl například z Vaší školy vnímán v kolektivu běžné třídy?

Legislativa

- Sledujete vývoj vzdělávací politiky, který se týká žáků se speciálními vzdělávacími potřebami? Jak to na Vás působí?
- Četla jste vyhlášku č. 27/2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných?
- Co si myslíte o tom, jak je inkluze a její podpůrná opatření právě teď nastavená? Je pro oba typy žáků prospěšná?

Osobní názor

- Jak se Vy osobně stavíte k inkluzi?
- V čem vidíte pozitiva a v čem naopak negativa?

- Proč si myslíte, že máte k inkluzi takový postoj? Jde o Vaše zkušenosti a přímý střet?
- Jaké jsou podle Vašeho názoru bariéry při společném vzdělávání? (*nedostatečná spolupráce s poradenskými zařízeními, nedostatečná spolupráce s poradenským personálem, nedostatečná spolupráce se žákem se speciálními vzdělávacími potřebami, nedostatečná spolupráce rodičů, nedostatečné vybavení školy, legislativa, nepřipravenost ze strany vyučujícího, osobnost učitele, nedostatečný prostor pro individuální rozvoj daného žáka*)
- Měla byste nějaký návrh na zlepšení či přímo nějaké opatření?
- Jak se k inkluzi staví Vaše vedení?
- Setkáváte se ve Vašem pedagogickém okolí s jiným názorem, než Vy osobně zastáváte?
- Jak často se svým okolím diskutujete o inkluzi a s kým konkrétně?
- Jak podle Vašeho názoru ovlivnila inkluzi pandemie covidu-19?

Příloha č. 3: Informovaný souhlas - šablona (text)

Informovaný souhlas pro účastníka rozhovoru

Byl/a jsem seznámen/a s podmínkami, cílem a obsahem prováděných rozhovorů Natálie Jirovské pro výzkum v její bakalářské práci na téma: *Názory speciálních pedagogů ve speciálních školách na inkluzi a její implementaci.*

Souhlasím s účastí v rozhovorech a s využitím informací, které jsem poskytl/a za účelem napsání bakalářské práce.

Souhlasím s anonymizací mé osoby během výzkumu i po jeho skončení. Mé jméno se po poskytnutí rozhovoru neobjeví v žádné části práce.

Souhlasím s nahráváním rozhovoru a citováním informací řečených mou osobou.

Jsem obeznámen/a s tím, že jakmile se objeví nepříjemná situace, mohu kdykoliv rozhovor ukončit. Moje účast je dobrovolná.

Jméno:.....

Podpis:.....

Místo a datum:.....

Příloha č. 4: Seznam analyzovaných mediálních výstupů (tabulka)

Název článku	Typ mediálního výstupu	Název periodika/webové stránky	Datum zveřejnění
Školství čekají změny, v září přijde inkluze	internetový článek	hradecky.denik.cz	28.05.2016
Útoků na učitele přibývá, nevychované děti tvoří gangy, nepomůže ani 10 asistentů, říká Pilař	internetový článek	info.cz	07.03.2019
Nemyslím si, že všechny děti patří do speciálních škol	internetový článek	ceskaskola.cz	24.03.2017
MŠMT odmítlo kritiku inkluze od Asociace speciálních pedagogů	internetový článek	blesk.cz	30.08.2017
Petice z Varů říká: „Budou bity všechny děti.“	článek v tištěných médiích	Mladá fronta DNES	05.03.2016
Dva roky odkladu nestačí. Nejsou peníze, psychologové, asistenti...	internetový článek	hradecky.denik.cz	02.02.2016
Inkluze ve školství? Nezodpovědný experiment, myslí si ředitel speciálních škol	internetový článek	hradecky.denik.cz	03.02.2016
Speciální pedagog	internetový článek	blesk.cz	27.04.2016

tepe inkluzi: Bezproblémově začleněný žák je yetti školství			
Inkluzi je třeba zrušit, ubližuje dětem, myslí si zkušená učitelka	internetový článek	parlamentnilisty.cz	18.05.2022
Jana Bradley: V ČR inkluzi ještě neprobíhá. Zatím probíhá jen nefunkční desegregace	internetový článek	ceskaskola.cz	21.09.2017
Rozhovor s Janou Zapletalovou a Martinem Odehnalem ke Společnému prohlášení odborných asociací ve školství ke startu inkluzi	internetový článek	ceskaskola.cz	05.11.2016
Když k nám přijeli experti ze západu, řekli, že se musí učit oni od nás. Dnes nám EU diktuje nefunkční inkluzi. Svědectví české pedagožky. Svět Tomáše	internetový článek	krajskelisty.cz	31.07.2022
V řadě škol inkluzi nepochopili. Chyba je ale v systému, říká speciální pedagog	internetový článek	zpravy.iDNES.cz	19.12.2021

Příloha č. 5: Přepis rozhovoru - Hana (text)

Takže nejdřív bych se zeptala, jak jste se stala speciálním pedagogem? Co Vás k tomu vedlo?

To je těžká otázka. Já jsem pracovala celý život vlastně ve školství, dlouhá léta jsem dělala ředitelku školy. A pak jsem se vlastně přestěhovala a zjistila jsem, že by mi mnohem víc, že mi vadí těch moc dětí ve třídě. Protože se vždycky dostanete k tomu, že pracujete jenom s tím středem. Když jste hodně šikovná, tak těm dětem, který jsou jakoby nadprůměrný, tak těm šoupnete maximálně nějaký příklady navíc, a těm dětem, který jsou podprůměrný, tak budete dávat vlastně jenom jako nějaký omezený možnosti. A mně to vadilo, že vlastně ze všech dětí dělám průměrný děti, tak jsem řekla, já bych chtěla jako učit dál, ale bejt prostě s dětma, kde bych se jim fakt mohla věnovat prostě víc jako do hloubky, proto asi to byl hlavní důvod, proč jsem se stala speciálním pedagogem.

A máte pro tuhle práci jako nějaký speciální vzdělání?

Já jsem vystudovala pedág jsem dělala tady budějckej, pak jsem si dodělávala specku úkáčko v Praze, tam mám další státnice, potom jsem si dělala logopedii jsem si dělala, to mám taky státnice, a pak jsem si dělala tříletý studium na úkáčku o poruchách, jmenovala se to Výchova vzdělávání dítěte s poruchou autistickýho spektra u paní docentky Jelínkové. Taky se státnicema. Takže tyhle čtyři školy.

Ty jo, to je hustý.

A speciální pedagogiku ještě jsem zapomněla, v Praze u docenta Titzla.

A takže ve školství jste byla celkem jak dlouho?

Od, já vám to řeknu úplně přesně, státnice jsem dělala 80..., 1988, tak od té doby. Takže to je dvanáct let a teď je rok 23, tak 35 let.

A v tom přímo speciálním?

A ve speciálním školství od roku 2000. Protože to jsem se vlastně přestěhovala, sehnala jsem práci tenkrát vlastně v Trhových Svinech, kde jsem v podstatě...sice jsme jako elokovaný pracoviště, ale pod tím jedním zařízením jsem pořád. Furt pod jedním zařízením vlastně.

A co máte na tyhle práci nejvíc ráda?

To je taky těžká otázka. Určitě se můžu věnovat těm dětem víc do hloubky. Můžu, je to, víc se mi líbí, že to nikdy není nuda. Vždycky je to prostě výzva, pokaždé je to něco jiného. Pokaždý, když s dětma něco dělám a zjistím, že mi to jakoby nejde, tak to není chyba těch dětí, je to chyba moje, protože to těm dětem nepředložím tak, aby to pro ně bylo přijatelný.

Mám jich ve třídě 6 a asi to bude znít hloupě, ale já bych potřebovala, aby jich byla půlka, protože i když jsem tady teď sama, moje paní asistentka je nemocná a věnovat se šesti dětem najednou skupinová, skupinová práce, jako dobrý, ale potom když máte dělat jako s jedním, tak ty ostatní by měli dělat samostatnou práci a ono jim to moc nejde. Jo, takže mám pocit, že to je takový roztráštěný, že kdybych tady měla tři, tak nebo maximálně čtyři, že bych se jim mohla věnovat víc asi.

Tak ono každý to dítě, jak je jiný, tak potřebuje jako individuální přístup.

Každý dítě by potřebovalo člověka k sobě. To bych měla představu takovou mojí no ale.

A co vás na týchle práci naopak štve? Jestli něco takovýho je.

No, tohle, co jsem vám říkala, že mám pocit, že někdy se těm dětem nemůžu úplně jakoby věnovat, jakoby tak jak bych potřebovala a štvou mě tady ty prostory. Tady to vidíte sama, teď je tam ve školce klid, protože ale jinak, do školky mají děti, můžou chodit až do půl devátý nebo do devíti dokonce. Takže já ráno začnu rituál a teď jedou zvonky, lidi lítaj sem tam. Potřebovala bych třídu, kde bych měla, mně je jedno, jaký budu mít děti, ale abych tam mohla mít opravdu klid, protože se strašně těžko získává pozornost těch dětí, aby se vám věnovaly, aby vás fakt vnímaly a když se vám to podaří, tak najednou vám tu začne někdo pobíhat a je to prostě úplně ztracený, takže já bych uvítala, nicméně jako to klidnější prostředí, ale máme slíbeno, že do dvou let snad tady bude nějaká kontejnerová přístavba, snad je to takový blýskání na lepší časy, že by tam mohla ta třída být. Tak asi to. Jinak kolegyni mám skvělou, děti jsou fajn, s každým dítětem se dá pracovat na maximum jeho možností.

A s kým vším během tý práce spolupracujete? Takže říkáte jste s asistentem...

Mám tady asistentku, jako určitě s kolegyněmi, když dostanete dítě, který bylo předtím v jiný třídě, tak určitě. Potom s psychologkou, s paní doktorkou Geršlovou jsme ve spojení. Spolupracuju se školama v rámci projektu, kde děláme vlastně pro nějaký takový pracovní listy vytvářím pro děti s podpůrnými opatřeníma, takže spolupracuju s ředitelama základky, v současné době mám takhle čtrnáct základek s jejichž řediteli spolupracuju, jak jsem už říkala s SPC, no určitě by se našli ještě další a další odborníci. Spolupracuju s paní učitelkou Bílkovou z pedáku, spolupracovala jsem tady ze soczdrav s paní doktorkou Markovou, snažíme se to nějak dávat dohromady.

A spolupracujete ještě s nějakýma organizacema třeba jako neziskovýma a takhle? Jako škola třeba?

Určitě jo. Teď hele se mi podařilo sehnat i nějaký sponzoráky, tady máme třeba z bytového družstva anebo prostě od různých firem, tak tam určitě. A určitě jednak jezdíme na nějaký ty kulturní akce jako je třeba výstava, jak jsou výstavy, kde máme domluvený, že většinou nám udělají nějaký úplně směšný vstupní nebo i úplně žádný. Potom tady ještě spolupracujeme vlastně teď je tady nově udělaná, nově, no asi rok, udělaná solná jeskyně, kde nám taky... kam chodíme s dětma, tam nám dávají taky úplně směšný vstupný. Tak to беру jako hrozně pozitivní, že ty lidi jsou vůči postiženým dětem nebo vůči nám hrozně otevřený. Se mi líbí.

Takže jako spolupráce s nějakýma lékařema, tak to jsou hlavně ty psychologové.

Hlavně psychologové a tam úplně moc nadšená nejsem, protože já když píšu nějaký vyjádření o nějakým dítěti, tak já píšu nejenom takový to sděleníčko, ale ještě píšu takový nějaký elaborát jako opravdu podle svého nejlepšího svědomí, protože s tím dítětem jsem denně pět šest hodin, takže ho znají podle mě dobře rodiče, ale znám ho já a nikdy za těch 30 let praxe, nikdy se mi nestalo v životě že by ten nějaký dotyčný odborník zvedl telefon a zavolal mi zpátky. Naopak když my voláme, my nemluvíme teď SPC, tam je spolupráce super, ale třeba když volám psychiatrům, tak se semnou vůbec nebaví, s tím že je to samozřejmě lékařský tajemství anebo mě teda jakoby vyslechnou, abych se vypovídala, a tím to končí. Tam bych tu spolupráci viděla, já to chápu není to jejich prvořaděj cíl, mají tam jiný jako. Takže tam bych si tu spolupráci představovala nějak intenzivnější nebo nějaký náznak zájmu, to tam moc není.

A s vedením je spolupráce v pořádku?

Super. Já nemůžu...úplně v pohodě.

Dobře, a když jsme teda u té práce v té třídě, tak co všechno je Vaše zodpovědnost a nemusíte se nikoho ptát na to, co můžete vlastně udělat v tu chvíli?

Helejte zodpovědnost, no já vám řeknu jak to asi vypadá... já ráno si vezmu... jako samozřejmě zodpovědnost zdraví, bezpečí dětí, aby se vzájemně nějak nestačily, aby něco nespokly, aby něco ne neudělaly, co by jim ublížilo, takže zodpovědnost za jejich samozřejmě zdraví a to musíte ohlídat i ty ostatní, aby se nestrčily vzájemně a já ráno vlastně začínám tím, že mám rituál hodinovej, pak se dáme, zkusíme nějakou skupinovou práci, troufnu si ty moje děti, byť jsem já jsem tady teď sama, mám jich 6, tak já s nima klidně jdu

ven, teď je jaro tak tady vždycky obejdeme sídliště, koukáme, támhle vidíte, že máme kytky, tak jaký kytičky, pojďme si je zkusit pojmenovat, jo takže to je vlastně to беру na svoji zodpovědnost, samozřejmě, že musím si být jistá, že když jako houknu, že teď mě poslechnou že se nestane, že jo někdo vltne do auta. Občas jak jsem vám říkala nějakou tu kulturní akci něco takovýho, tak to jde vlastně všechno za mnou jako na moji zodpovědnost jo.

A takže tak kdybyste měla popsat jako jak vypadá ten typickej den, od té doby, kdy přijdete do té třídy a nahrnou se děti tak...

Já chodím na ránu, jak tady mám paní učitelku vedle, která má mít sice jakoby družinu a protože mi chybí ,když je tady ta moje asistentka, tak ta chodí normálně na 7:10 ráno, ale teď tady není a paní učitelka normálně paní družinářka od vedle ta chodí normálně na 8 a má je má je pak do těch tří no, a protože tu ta moje Alenka není, takže já chodím na 7 a vlastně ve čtvrt na 8 dole si vyzvedávám děti, přivedu je sem do třídy no ráno oni jsou ještě napůl spící taky takový, ale do 8 hodin trvám na tom teda abysme začali v 8 říkám ,že je dobře řešit děti postižený nepostižený, protože ty pravidla v tom životě takhle fungují, tak začínáme v 8, začínáme rituálem támhle u tabule, kde si říkáme, jaký je den... děti si vezmou židličky, děláme rituály, tam si uděláme takovou nějakou orientaci v čase, jaký je den, jaký je měsíc, jaký je roční období. Ukazujeme si obrázky, protože tady mám děti s poruchou autistického spektra, a ne všichni mluví, takže u některých to chci třeba, aby mi to ukázali jenom pasivně. Děti, který mluví, tak si říkáme, támhle vyprávíme o obrázku, pak děláme nějakou orientaci na těle, má části těla, to děláme třema způsobama, buď děláme buď říkám já a oni ukazují nebo naopak, to jim docela jde, a nebo jim nebo to děláme naopak, že já ukazuju oni to pojmenovávají nebo pak máme hru, že já ukazuju 3 části lidského těla a oni mají za úkol to po mně zopakovat a to je docela problém, hlavně u těch dětí s poruchou autistického spektra, ta nápodoba jako tam dělá problémy jo, a pak děláme...takže to je taková kostra, pak máme maňáska, kdy si říkáme, kdy se kde bydlí adresu a jak se jmenujou, a to je taková kostra no, a potom tam děláme různý takový, co je okamžitý improvizace, buď máme pohádku, máme teď o velké řepě, tam děláme buď první poslední to pořadí nebo pak to otočím takhle tím bílým dole a oni říkají kdo co tam je na tom obrázku nebo pak děláme rozvoj fonematického sluchu támhle je vidíte, tam mám prostě písmenka, jo tak já říkám, najdi mi, kde je liška na obrázku, tak najde lišku, řekne, že je liška liška L takový různý nebo tak támhle mám kouzelný pytlíček, kde mám v pytlíčku schovaný všechny věci, šest věcí a oni vlastně zkouší hmatovku, říkáme si, co tam je, oni mi to vyhmátnou a zkoušíme různý věci někomu dám,

řekni mi, je tam slovo auto a jakou hláskou začíná a tady těmi tady z těch věcí co je modrý takže to dělám tak že se snažím položit tomu dítěti takovou otázku aby bylo úspěšný. Jo a tohle tak jako různě točím nebo pak tam máme ještě kostku barevnou, ke který tam mám úkoly k tý kostce, hážou, řeknu jaká je to barva a k tý barvě máme různý úkoly, který si tahají a jejich úkolem, když padne červená, tak najít stejný červenej úkol jo a jsou tam různý věci buď ze zrakovky nebo z motoriky, takže takhle já to improvizuju. Tak to je ten rituál, kterej máme třičtvrtě hodiny, pak mají děti svačinu no, a pak si беру skupinovou práci, kdy opakujeme hlásky máme, já dělám sfumato, máme probraný O-S-B-U-A, a takže opakujeme hlásky, a některý děti už začínáme čtení slabik, mám tady dřevěný kostky jo takže skládáme, víte o čem mluvím, když mluvím o splývavým čtení, nám docela jde, zkouším grafomotoriku...grafomotorika klasika od největšího takže ve vzduchu zkusíme, a pak zmenšujeme zmenšujeme, a protože tady mám děti se střední mentální retardací, a už píšem, tak píšeme diktáty O-S-B-U-A už píšeme hůlkovou abecedou, tak z toho mám radost, že to se docela daří. Matematika je u každýho úplně jiná, někdo jako dává, Milan třeba to, kdybych vám ukázala počítá do 10 s přechodem desítky to tam švihá jo. Jo, umí to dobře, někdo zase je třeba, aby měl konkrétní věc, konkrétní názor, používáme víčka, prsty, takový to, co mám, co je tady jako při ruce, abys... já si myslím, že je důležitý, aby se používaly takový pomůcky, který jsou pro ty děti dostupný.

A potom?

Takže to máme tu skupinovku, no a pak už si беру už děti individuálně, když je tu paní asistentka, tak si každá vezmeme 2, těm ostatním dáme nějakou samostatku. Takže ještě chvíli jakoby děláme úkoly, hlavně tehdy, když mám potřebu, že ještě s tímhle musíme dodělat todle todle todle, tak to děláváme, no a pak ty čtvrtý, čtvrtý, pátý hodiny máme výchovy, takže máme buď hudebku výtvarku nebo pracák.

Takže to máte taky jako v normální škole rozdělený prostě na hodiny...

Je, akorát je fajn, že tady se nezvoní, takže když vidím, že to dítě svačí, a že ještě potřebuje 5 minut, tak mu prostě těch 5 minut nechám. Když jsou děti šikovný, pracujeme i víc než pětáctýřicet minut, a když je třetí hodina a vidím, že jako opravdu neberou, tak říkám děti prdíme na to, bereme si hudebku. Já určitě si to můžu jako udělat, jak chci, a to mi přijde jako dobrý teda jo, že fakt nemusím jet, víš jako podle zvonění, teď teď musíme... ne, děláme to podle dětí, podle toho, jak jsou...zrovna dneska měli teda den, kdy to jako moc teda úplně nešlo.

A co se děje, třeba když jako dítě nespolupracuje nějaký?

Oni všechny spolupracujou... tak si musím říct, proč, že jakej může bejt důvod, prostě je unavený, jde mu to, už mu to prostě nebere nebo prostě jednoduše nechce... Jo, už je znám, já děti mám čtyři, pět let, takže to většinou odhadnu. Tak říkám pojď, tak zkusíme udělat jenom kousíček, já ti pomůžu, a pak přejdeme k něčemu jinému... Jako nejsem nepřítel, abych je nutila něco dělat za každou cenu.

A když to vezmeme dál, tak vy jste říkala, že jste toho hodně vystudovala, tak vzděláváte se i teďka nějak sama dál v pedagogice?

Helejte, já jsem dodělala vlastně 2016 státnice z logopedie, no jinak jako hodně čtu. Teď mi přišlo hrozně zajímavý Pražská vysoká škola psychosociálních studií, a to si myslím, že je škola úplně výborná, že to je soukromá škola, tak tam občas jako švihnu nějakou, ale tak pro radost nějakou seminář. Dělají se tam, to se klidně i pak podívejte na internet, Pražská vysoká škola psychosociálních studií, dělají se tam semináře i víkendový a dělají se tam vod vod logoterapie, až po prostě opravdu co co vás napadne. Daj se tam prostě všechny jakoby... je to podle mě jako jedna z nejkvalitnějších škol jako tady, hodně se mi to líbí, takže tam si občas jako jako trochu jo jo.

A když budete takhle někam chtít jet na nějakou seminář, tak uvolní Vás na to vedení?

Helejte, to jsou většinou víkendovky, a já vám řeknu pravdu, já se o tom moc jako nesnažím, protože tady budu chybět. Snažím se, abych v těch dětech nevypěstovala nějakou jakoby závislost úplnou na mě, ale ono přesto, i když se snažím, tak ono to tak trochu je, jo, že jako když pak jedna z nás vypadne, buď já nebo Alenka, tak je to jako vždycky trochu problém, takže já se snažím, pokud samozřejmě bych onemocněla a nemohla, se nedá nic dělat. Teď je nemocná Alenka, prostě se nedá nic dělat, ale pokud si mám jako možnost volby, tak si spíš beru nějaký odpolední nebo víkendový.

Uhm a vnímají to nějak ty děti, že tady není ta asistentka? Jestli se to na nich třeba nějak projevuje?

Alča je mladá holka, má 2 dvojčata, který dala poprvé do školky, takže jako marodí. Samozřejmě prostě chytne to ona, chytne to jedno dítě, pak to chytne druhý dítě, takže ona to tu... nechci, aby to vyznělo, jako že to myslím ošklivě, vůbec ne, ale prostě je nemocná častěji jo, dala poprvé děti do školky, takže tam kolem nich nějaká nemoc proběhne, hned to

má celá rodina, jo, takže jako jako samozřejmě to vnímají, ale jako jsme schopni jako fungovat, když tu paní asistentka není.

A jak na to reagujou kdyžtak, když...? Jako projevuje se to na nich nějak?

Ne, musí vědět, že to musí vydržet se mnou, jo, poslechnou jo tak jako jenom si to tak ráno řeknou, vždycky kouknou, a řeknou jenom, hele není a já říkám, není, Alenka je nemocná, tak si řekneme, kdo je nemocnej, kdo chybí, a tím to asi tak končí.

Jo a takže jste říkala, že čtete knížky a chodíte na semináře. Získáváte ještě odněkad informace třeba internet?

Víte, já teď učím na pedáku, takže jakou musím samozřejmě jo, takže DSM pětku MKN jedenáctku, kterou jsem si musela nechat přeložit, protože u nás je zatím pořád MKN desítka, nemáme zatím jedenáctku přeloženou, takže tam to musím, tady ty zahraniční zdroje prostě sledovat, to se nedá nic dělat, já už jako... otázka je, co potřebuji tady pro tu práci, otázka je co potřebuju tu práci tam na tý vejšce jo, to tak jako tak úplně nerozdělovala, ale podle článku určitě.

Tak teď se možná trochu vrátíme, ale kdybyste měla popsat vaši školu tady tu, jak byste ji popsala?

Myslíte jako kompletní školu? Tak my tady vzděláváme žáky s poruchou autistického spektra a s mentální retardací, máme tady děti základní škola speciální, my jsme tady v Budějčích, s tím, že tady je jedna třída paragrafované 16/9, kde se vzdělávají děti s mentální retardací, pak mám ještě 2 zařízení... respektive náš název je Mateřská škola, základní škola a praktická škola Trhové Sviny, a máme dvě zařízení, jedno je tady naše, jedno je v Trhových Svinech, a my, jak jsem říkala, my jsme základní škola speciální, s tím, že tady máme jednu třídu paragrafovou a v těch Trhových Svinech je to naopak, tam vlastně se vzdělávají děti s lehkou mentální retardací, takže 16/9 a jednu třídu, myslím, tam mají speciálku, a kromě toho tady máme vlastně ještě střední jednoletou praktickou a dvouletou praktickou a v současné době tady teď děvčata rozjíždí tranzitní program, který je vlastně pomůže dětem s mentální retardací vlastně ten přechod do nějakýho pracovního procesu.

A takže vy jste tady jako speciální pedagog, pro jakou třídu?

Myslíte jako ročník?

No jako jaký typ třídy máte vy?

Helejte, já mám základní školou speciální a mám tam ročník druhéj, třetí, čtvrtěj a pátej.

Mění se v posledních letech nějak skladba těch dětí, které tu máte?

Helejte, já se vždycky samozřejmě, je dobře, jo protože, když máte děti, který znáte, je nesmysl, kdybyste každěj rok jste měla jiný, ale stává se, že občas je jedno dítě přiřazený do nějaký jiný třídy, ať už z toho věku, já mám vlastně jenom první stupeň. Teď tady mám 2 holčičky z pátý třídy, ale protože specka je první stupeň až do šestky, tak počítám, že možná mi zůstanou stejný děti, takže to gró mi zůstává stejný, nebo tak z těch šesti vloni jsem jich měla 8, tak třeba 5 mi jich zůstalo stejných a 3 byly jiný...občas se nějaký dítě jakoby změní, že přejde do jiný třídy nebo do jinýho ročníku nebo tak jako občas jo...

Takže ty děti se mění jako teda na základě věku...

Věku, ano, když jdou teda na druhéj stupeň nebo když se rodiče třeba odstěhujou nebo teď tady mám chlapečka, kterej vlastně měl první 2 roky základní školu speciální a on je fakt šikovnej, takže maminka uvažuje, že ho nechá přešetřit v SPV teda SPC, že by šel do tý paragrafový a mamka to myslí dobře, protože tam jsou samozřejmě větší možnosti toho dalšího vzdělávání, protože nebude mít základy vzdělání a bude mít základní vzdělání.

A vy už jste říkala, že už jste tady dlouho, tak změnilo se něco v tom speciálním školství tou inkluzivní novelou? Jestli to vnímáte nějak jako...

Teď záleží na tom jo, co myslíte, jestli musíte jako tady u nás přímo...

Přímo tady.

Řekla bych, že se změnilo to, že ty děti, co nám sem dávají, tak teď jsou děti jako opravdu s horším postižením, protože dřív, když si pamatujeme ještě ze základní školy praktické, tak ty ještě pamatuju já, tak to byly děti, takový děti, který opravdu potřebovaly pomoc, který nám tam dávaly ty základky v tý druhý, třetí třídě, a ty děti, který tam byly na tom chvostu neuměly, nezvládaly...příchodem na tu zvláštní školu, samozřejmě si užívaly, rozkvetly, protože najednou zjistily, že to, co po nich my chceme, vlastně oni umí, to tempo bylo mnohem pomalejší jo, takže tohle bylo hrozně fajn, jenomže dlouhodobě to bylo neudržitelný, a teď vám řeknu jenom to, co si myslím já, protože jednak samozřejmě to bylo hanlivý jo, prostě ty si ten hlupák z tý zvláštní školy, to je první věc, pak se začala změnila vlastně finanční politika, takže nám už tam nedávali tady ty děti v tý druhý třetí třídě, ty si

nechávali na ty základce s tím, že občas to dítě prostě holt propadlo a nám tam dávali děti spíš, který se nezvládaly kázeňsky, takže potom jakoby, jak myslím si, že ten smysl těch zvláštních škol jako, že to bylo prostě nevyhnutelný ten konec nehledě na to, že vlastně současně s tím přišel i trend ty inkluze. Ale co můžu posoudit já, tak že určitě máme děti s těžším postižením, protože samozřejmě děti s lehčím postižením se dávají na ty základní školy.

A když se stane nějaká situace ve třídě, třeba že někdo nějak vyrušuje nebo nedělá to, co má, tak jak poznáte, co máte přesně jako dělat s tím dítětem?

Helejte, já už už je znám, já mám spoustu spoustu let ty děti... je je to prostě jako to je jako se svejma dětma, co máte doma, tak někdy po dobrým, někdy prostě na ně houknu, a prostě ale jako ty děti, my jsme už tak jako sehraná skupina, že jako že tohle, že vůbec ani není třeba, a jsou to děti, s kterými si můžete dělat legraci a oni už přesně ví, kdy si dělám legraci a jo, takže já bych řekla, že je ta naše parta je jakoby nebo ta moje třída, že už jsme fakt sehraní a takhle to máme všichni tady speciální pedagogové, že ty děti poznáte jo, že prostě víte, že jako to dítě je takový takový, mám tady holčičku, kterou vím, že kdybych na ni koukla, tak že s ní nehnu, ani prostě ani za nic, takže musím po dobrým: pojd' zlatíčko, pojd', já ti pomůžu, zkusíme to spolu, to prostě, to vám dá nějakou takovou cit.

Takže to chce ty děti hlavně poznat a vědět co na ně funguje.

Stoprocentně. Stopro.

Už jste o tom mluvila, ale s jakými speciálními vzdělávacími potřebami se u těch žáků setkáváte nejčastěji? Takže porucha autistického spektra...

Já vám to řeknu... já tady mám děti, tady my máme, protože děti s lehkou mentální retardací jsou legislativně zařazený vlastně na základní školu, takže k tomu, aby dítě s lehkou mentální retardací mohlo být zařazeno do základní školy speciální, tak samozřejmě to musí chtít rodiče, ale k tomu ještě musí mít něco jiného... děti většinou mají poruchy chování, poruchy pozornosti, myslím si, že pokud je dítě, který má buď byt' tu spodní hranici v lehký mentální retardaci, tak tam je vždycky něco, takže to spíš záleží na schopnostech dítěte a toho, co si přejí rodiče... ennm jo na co jste se ptala? Jsem zapoměla...

Jaký jsou ty speciální vzdělávací potřeby jejich?

Jo,jo...jaký tu máme děti. Takže to jsou děti vlastně... takže tady je základem dětí buď spodní hranice lehký mentální retardace a něco k tomu, anebo střední mentální retardace a plus děti s poruchou autistického spektra, občas se tady najde nějaký dítě s poruchou chování, a to je asi tak všechno.

A kolik žáků máte ve třídě? Tak to jste říkala, že máte teda šest...

Mám šest. Vloni jsem měla osm, teď mám šest.

A takovej největší počet třeba, co jste kdy měla?

Já ti měla, když jsem učila v tý paragrafový, tak tam jsem jich měla deset.

A nejmíň?

No asi to je těch 6.

Takže míň jak 6 to většinou nejde, ale vám by se líbily 3.

Mně by se líbily 3, ale kdybych tady měla paní asistentku tak 4.

Jo, a jak vypadá vaše práce s rodiči dětí?

To je to samý, co jsem vám říkala, protože já už je znám spoustu let, jo, takže já se s rodiči vždycky, vždycky dokážeme dohodnout, vždycky, vedeme komunikační deníky, píšu jim notýsky, píšu jim všechno možný, přestože s nima většinou každéj den mluvím, snažím se jako, ty co já si myslím, že oni to mají hrozně těžký, a takový to, co je jakoby no na povrchu jako říkám, já bych udělala tohle tohle, ale oni už někdy prostě opravdu nemůžou, a myslím si, že to je hrozně jakoby těžký a nechci se nikdy sklouznout k tomu, abych to řekla, co bych dělala na jejich místě... Já na jejich místě nikdy nejsem, já mám tady to dítě čtyři, pět hodin, oni ho mají zbývajících dvacet, takže se vždycky snažíme najít nějakou nějakou takovej kompromis a já pořád říkám, že si myslím, že jsem tady proto, že jsem jakoby jejich partner, protože, když si představíte ty děti s tou, s tím postižením, tak kam ty mamky s nima můžou nebo s kým oni se o tom dítěti můžou bavit... když si vezmete holčičku ve třetí třídě, tak na běžný základce, tak její maminka bude tvrdit, jak už chodí na angličtinu, španělštinu, němčinu a já nevím co, kdežto maminka postiženého dítěte je šťastná, že se už v noci nepočůrává. Nemůže se s tím bavit, jako jedinej partner, kterej to dítě opravdu zná, jsme my a je hrozně těžký jakoby poradit, někdy i poznat tu hranici, kdy už někde, už je to jakoby přemoc, protože samozřejmě si voláme víkendy, večery, někdy už jsem taky unavená, takže

jako je hrozně těžký poznat, jako říci, a tak a teď už to, teď už potřebuju chvíli, jenom prostě práci už jo, tak pak to prostě řeknu, řeknu helejte, teď o víkendu nejsem, nevolejte, domluvíme se v pondělí, a vždycky to tak prostě funguje.

Takže to funguje na takový přátelský úrovni?

Je, je, je! Já si opravdu říkám, že prostě, kdo by tu měl pro ty rodiče tady bejt, když ne my. My jsme ty, kdo to dítě znají nejlíp, my a oni oni samozřejmě ještě víc, ale hned druhý v pořadí jsme my. Ne SPC, kam to dítě přijde jednou za rok na půl hodiny, ne prostě, ne nějaký kroužek, kam chodí jednou tejdne, my je známe jakoby nejlíp.

Jo a takže ta komunikace teda probíhá jako když si děti vyzvedávají a když...

Ráno je přivádí, když se něco povede, tak já vám pak ukážu...v mobilu, když se tomu dítěti něco fakt povede, tak já to vyfotím, a přes Whatsapp jim to pošlu, aby měli taky radost. Jo pak, když samozřejmě, když si pro to dítě přijdou, tak si povídáme, co se vedlo, co co se nám povedlo, pokud děti chodí, já jsem tady většinou tak jako třeba do těch dvou do čtvrt na tři, ale někdy chodí i pozdějc, takže to si pak někdy si třeba zavoláme, když jsem tu měla maminku chlapečka, oni byli v Brně na nějaký klinice, tak mě samozřejmě zajímalo, co jim tam řekli, tak mi mamka i volala, takže ty komunikaci jako bych řekla, že jako komunikujeme se všemi možnými prostředky... vedu notýsek, fotky, mobily, voláme si, píšeme si, prostě jsme v pořádku kontaktu.

A takže každý dítě má svůj notýsek a do toho jim píšete, co každý den jako třeba dělalo nebo nějaký informace.

Má. Píšu úkoly, měla jsem i takový velký komunikační sešity, a to fungovalo právě s vaším Maxem, úplně, to jsem se vždycky hrozně těšila, co mi tam mamka napíše, protože to bylo... Jo jinak prostě, aby to bylo smysluplný, tak aby, tak bych chtěla, abych já budu psát, co dělají ve škole a oni třeba, jak jim ten úkol šel anebo ještě třeba, i když někdy mi napíše mamka, že to nešlo, nechtělo prostě zaboha, tak to respektuji, ale ne u všech, to mám jenom u někoho. Spíš mám jako notýsek, kde píšu prostě co máme třeba za úkol, takový ty základní nebo kam jdeme, takový ty základní informace, protože s nima mluvím vlastně ráno, v poledne, dvakrát denně, tak nikdy, nemají to všichni tak půlka...

A jak vypadá třeba takovej úkol?

Helejte, úkol je od toho, abych ukázala to, co se dítě naučilo. Je to úkol pro dítě, říkám maximálně do 5 minut, i to bych řekla, že je až moc. Takže prostě dávám buď něco napsat, třeba, když píšeme, takže napíšu prostě velký OSBUA, dole má za úkol ty písmena přepsat. Nebo třeba Robinkovi jsem dala skládačku, jednička a jedno kolečko, jo je to na suchým zipu, sundám, dám do obálky, sedne s mamkou, nalepí to tam správně, jo fakt říkám, že ten úkol nesmí bejt delší než 5 minut prostě v žádným případě. To je úkol, prostě aby se to dítě pochlubilo, co jako doma umí, aby mamka viděla, co ve škole děláme nebo co umí. Když se nám něco podaří mimořádnýho, tak to třeba... dneska je zrovna středa, dneska mám bez úkolovej den, protože chodí, ani ne děti tyhle moje, ale spíš ty sourozenci, rodiče vozí různě na kroužky, a vím, že ty středy mají hodně z nich, asi 4, tak jsem říkala, tak nikde není psaný, že musí mít úkol každej den, takže středu jsem dělala jako bezúkolovej den.

To je hezký. Co máte pocit, že od Vás ty rodiče očekávají? Když děláte tu svoji práci.

To je těžký, jako očekávají... já mám rodiče hrozně fajn, že jako myslím, že jsou soudný, že ví, co jsme tady schopný jakoby dělat, co ne, jo někdy, někdy si ty rodiče myslí, že mám třeba jenom to jedno jejich dítě a neví, že já mám dalších 5, který mají taky jakoby ty požadavky, ale vždycky se dokážeme domluvit. Jo třeba ta mamka, zrovna toho Robinka, chce, aby vypil tu flašku tý coly, a to je Robíšku, bumbej, tak on to veme a jenom volízne, takže to je opravdu, abyste u něj seděla, třeba hod'ku a půl, a co ty ostatní... jo takže někdy to není úplně možný, ale to jsou takový docela jako výjimečný chvílky, kdy tý mamce jsem, jste to slyšela, říkala jsem helejte to pití, byl to boj, a říká no tak to dopije doma, jo, že to není takový, že by se na mě zlobili nebo prostě někdy se to povede líp, někdy se to povede míň prostě.

A co naopak Vy očekáváte od těch rodičů?

No asi to samý, že jakoby budou soudný, že si uvědomí, že já tady mám těch dětí jakoby šest, a že bych strašně chtěla, já bych strašně chtěla, si prostě vzít, takhle jak tady mám vás, tak si sem vzít támhletu jednu holčičku a jednoho chlapečku ,a teď tady budeme dělat ty čtyři hodiny, a budu koukat, říkám, ale tak to už jsme unavený, tak pojd', tak uděláme něco jinýho, ale nebude mi tam skákat dalších pět, jo, takže jakože, že to trošku uvidí, že prostě nemám jenom to jejich dítě, jo, takovou trošičku nějakou, jako já nechci říct toleranci, ale že prostě, že někdy to jako nejde, že jsme státní zařízení, takže se nemůžu věnovat jenom tomu jejich dítěti a oni to většinou jako ví nebo nenarážime tam, nemám nemám tam nikde nějaký problém.

A s čím za Vámi rodiče nejčastěji přicházejí? Třeba jak jste mluvila o tý cole, tak jsou ještě nějaký takovýhle věci třeba, který by chtěli jako tady v tom školním prostředí vyřešit, co jim třeba nejde doma?

Víte co, ani jako mi nějak ty úkoly, to moc nehrotím jako, když to nejde, tak od toho hlavně jsem já, abych tady to dítě naučila. Nechci, aby oni doma suplovali jakoby mojí práci, ale zároveň já jako nemůžu err suplovat úplně tu jejich, jo, takže já třeba dělám všechno možný, abych to děťátko naučila si zavazovat tkaničky, obouvat boty, ale oni musí taky doma pomoci, a když vidíte, jak já tady to dítě péruju, a pak oni ho jako oblíkaj jako sami, všechno dělají za něj, jo tak vždycky říkám, tak jako to říkám, hele tak to zkoušejte to nedělat nebo jo ale zase z druhý strany, vždycky je tam druhá stránka věci, když pak ráno vidíte, jak ta máma chvátá, když si představíte, že sama byste chvátala do práce, tak je jasný, že je rychlejší a jednodušší to dítě oblíct, jo takže jim to jako nemám za zlý, tak od toho jsme tady, err snaha je, abysme nějak jako vzájemně spolupracovali a všichni se snažíme, já i ty rodiče jako děláme, co můžeme.

A přijdou si třeba někdy i jako pro radu? Jak třeba nějak v něčem pracovat s...

Helejte, občas jo, že něco i spíš, ale takový, ani se to moc netýká takových těch školních věcí, jako nějakých úkolů, to si myslím, že nechávají fakt jako na mě, ale takový jo... ted' zrovna ted'ka mamka začala chodit do práce, ta'ka říká, ona furt se drží, já nevím, jestli to břicho, jestli jí mám vzít k doktorce, jo tak jako takový věci, který úplně nejsem, tak říkám, helejte, tak tam zkuste nejdřív zavolat, a porad'te se s tou paní doktorkou jo, že to potřebuju slyšet jako konkrétně, jasně jo tak... jako občas jo, není to úplně nějaký častý, ale občas jako jo, říkám máme spolu krásnej vztah, já znám ty vlastně... novýho tady mám jenom toho jednoho chlapečka, toho mám vlastně ted' druhej rok, tak ten je v uvozovkách novej, jinak já jsem s těma vlastně od malička, takže už se známe, asi víme, co od sebe tak nějak čekat jako.

Takže na ty děti máte i nějaký svý osvědčený praktiky a strategie, co s nima přesně dělat?

Asi jo. Asi jo.

A když mají ty děti třeba svačinu, tak povídají si třeba spolu?

Helejte, povídají, jo dělaj kraviny, ale jako povídají, určitě, tady je problém ten, že jeden potřebuje dyl jídla, jeden to do sebe naháže, je za 2 minuty hotovej, a já strašně nesnáším ty

děti jako jíst, takže já chci, aby fakt měli na to v klidu čas, takže teď jde o to, že zabavím, musím nějak zabavit ty, který už jsou najedený, takže to děláme jako blbiny nějak, všichni si nějak hrajeme, máme přestávku jo, a povídají si hrajou si, kooperují spolu, je hodně těžký jeden tahá druhýho, tak teď já říkám: nech ho, ne on to nechce, abys ho tahala, a pak není tak na ně tak koukám a říkám a nebo on to možná vlastně chce, já nevím. Jo jako je hrozně těžko jako poznat, kdy ještě jako jo, kdy ne, tak vždycky to chvilku to nechám, pak děláme něco jinýho, jako jde to, jde to.

A jak byste řekla, že se ty děti tak jako navzájem vnímají?

Helejte, jsou, těší se na sebe. Já si myslím, že se na sebe těší, a i ty děti, i ty autíci, jako jsou spokojený, když jsou tady všichni, když tam visí, támhle máme fotky, když tam visí všechny ty děti, tak jako říkají nikdo nechybí a každěj z nich mi to extra řekne, abych to opravdu věděla, jo jako určitě jo... jsou děti, který jsou jako víc komunikativní, víc vyhledávají ty ostatní, ale jako vnímají to určitě jako všichni ta třída.

Máte nějaký pro to, jak ten den má vypadat jako nařízení ze shora nebo je to na Vás, jak si to uděláte Vy?

Je to na mě, jak si to udělám. Jsem za to hrozně vděčná.

Takže jste vlastně jakoby v té práci úplně jako autonomní?

Je. Tohle je pro mě hodně důležitý, protože jsem autonomní, jednak já, jednak ty děti, jo, když už vidíte, že opravdu tu třetí hodinu máme támhle podle rozvrhu, máme normálně klasickej rozvrh, a máme tam, já nevím psaní, a když vidíte, jak se vám tady děti válejí, tak říkám ne, bereme plastelínu, a prostě ty písmenka místo psaní třeba modelujeme, jo, tak to mi přijde jako jako dobrý, že se ty děti nenutí do něčeho, na co fakt v tu chvíli nemají, protože by to k ničemu nevedlo, že jo, to jako to mi přijde dobrý.

Když bysme si představili teda nějakou situaci v inkluzivní třídě, tak co si myslíte, jaký kompetence by měl mít ten pedagog, co tam bude v té inkluzivní třídě učit?

Helejte, vůbec jako, ne já vím, že to je hlavní téma vlastně té vaší práce jo, ale já si, jak jsem vám říkala, já si myslím, že inkluzivní vzdělávání je krásná myšlenka. Vůbec ta inkluze jako hodně, s tím s tím ztotožňuju, ale myslím si, že to moc nefunguje a důvody, proč si myslím, že to nefunguje jsou následovný. Třídy jsou strašně přerванý. Když je ve třídě 28 dětí, tak ta paní učitelka to nemůže dát, ani kdyby byla Komenský. Jako dobře podle zákona vám můžou

na každé dítě s podpůrným opatřením vám můžou dvě sebrat, no co si budem povídat, jestli jich máte osmadvacet nebo šestadvacet, tak je to úplně jedno, takže paní učitelka dostane na výběr, buď bude pracovat s tím jedním dítětem, který potřebuje její pomoc nebo s těma zbývajícími, takže to dopadá tak, že většinou pracuje s tím dítětem paní asistentka a... Dělán projekt, dělám informování krajský akční plán, zatím po školách, a docela to vidím a fakt to jako moc nefunguje. Paní učitelka mi kolikrát, a jsou to skvělé učitelky na těch základkách, a oni mi říkají, helejte, já ani nevím, co ta asistentka, co on vlastně dělá ta paní asistentka, to je první. Další, ne vždycky mají asistenta pedagoga, a pokud jo, tak si myslím, že ani nefunguje moc ten vztah učitel asistent pedagoga, a já vám řeknu proč. My tady jsme na tom tak, že jsme v podstatě si rovný, střídáme se v práci s dětma, jednou pracuju s tímhle, jednou s tím, pak si to vyměníme, vždycky ráno si řekneme, hele já teď si vezmu, budeme tady dělat s nima čtení, psaní, a ty si je vezmi tu a tu, ať udělá úkoly, prosím tě, pak je opravdu připrav, takže tady bych jako řekla, že jsme si rovný. A na tý základce si myslím, že to tak moc není. Myslím si, že by bylo důležitý, kdyby si paní učitelka mohla vybrat, jestli si s tou paní asistentkou sednou, a tím nemyslím takové ty hlouposti, jestli jedna, jestli se jí líbí tahle muzika a takhle, ale takový ty zásadní věci typu, že já jsem třeba na ty děti přísná a prostě takhle ty pravidla budou fungovat, může bejt i jiná paní asistentka, která jim se všechno dovolí, a to je vám jasný, že to nemůže fungovat dohromady. Důležité je podle mě to, aby si ty dvě jakoby ta paní učitelka nějak do toho mohla mluvit, jestli vůbec jako s tou paní asistentkou, jestli si sednou a hlavně, aby se setkaly spolu a představily si, jak co budou dělat a jak budou s tím pracovat, ale to ještě, než si stoupnou při ty děti. Většinou to dopadne tak, že v září nebo na konci srpna vám řeknou, že vám někoho dají jako asistenta a na těch základkách to bohužel takhle funguje. Velkým problémem jsou děti s poruchou autistického spektra jejich zařizování, pokud se bavíme vůbec o těch podpůrných stupních. Dítě, který normálně funguje je chytrý a jednou za tejdén dostane amok a lítají tam židle v tý třídě, jaký je, kam má být zařazený, jo jako rozumíte tomu se prostě ta práce při tý plně organizovaný škole, prostě při tý organizovaný vlastně třídě těch pětadvaceti dětí, to se prostě podle mě dát vůbec jako nemůže. No a ještě další, že jo o nějakým prostupnosti prostředí, to se ani nebudeme povídat a mluvili jsme o tom, hodně o tom diskutujeme, jak z toho ven, zkoušeli jsme jako nějaký řešení speci jakoby speciálních tříd, tak při těch základkách, ale jako co o tom si bude tam to nálepkování, že jo ty si ten blbej chodíš, to je první, další, kdo to bude učit a tady teď chceme matiku, tak si vezmeme matiku. Na tý základce ne, když to dítě má mít na češtinu matiku by mělo chodit někam jinam, tak to znamená, že všechny děti ve všech těch třídách by musely mít tu matiku současně, jak to udělat, když je tam třeba jeden ten matikář,

další, kdo to bude učit, ta paní učitelka, která učí normálně, si takhle odběhne? To asi ne, tak kdo kdo může dopoledne? Duchodci? Zvládne to? Je tam milion víc, podle mě, je tam víc otázek než odpovědí. A hrozně bych chtěla, aby to fungovalo, když jsem viděla třeba ze severního Irsku ty jeho Charles Booth nebo co tam měli ty hodiny, tak jsem tam napočítala devět dospělejch, na tu jednu vyučovací hodinu a děti tam 17 a 9 dospělejch, který přicházeli, odváděli si děti, pracovali s nima individuálně nebo s různýma pomůckama, jo, ale prostě na tu jednu hodinu bylo 9 dospělejch, to mi přijde jako, že to asi tady neprojde, nevím úplně vám řeknu pravdu, že nevím, jak z toho ven, ale hrozně bych chtěla, aby to fungovalo a úplně nevím, jak na to... třeba to vymyslíte.

A jaké nároky podle Vás teda ta inkluze klade přímo na učitele?

Nároky... jako určitě musí chtít, to je první jakoby nějak těm dětem pomoci nebo určitě musí chtít, pak je to, pak je další věc, proč si myslím, že to ještě nefunguje, že některý paní učitelky prostě dělají tu svoji práci a dělají ji strašně dobře, ale tohle už je něco, co je vlastně mimo tu jejich i možnosti, vědomosti i kapacitu. Jo, takže pokud by mi přišlo do třídy dítě, já nevím řeknu s poruchou autistickýho spektra, tak já bych musela udělat všechno, abych se o tom, o té poruše, něco dověděla, ale to není si přečíst 2 články, to je prostě práce na půl roku pro tu paní učitelku navíc, takže ta paní učitelka si jasně řekne: budu se tím vůbec zabývat. kvůli jednomu dítěti, když tady jich mám osmadvacet a ty děti teď budou dělat přijímačky, a já je musím nadřít na ty přijímačky? Jako ta paní učitelka se nemůže rozpúlít.

A když bysme to vzali, na jaký to klade nároky na ty žáky?

No, na ty žáky to je to samý. Víte, s čím jsem se setkala? Spíš s tím, že je to dítě, když mluvíme o tom autismu třeba, že paní asistentka ho vezme, jsou někde zalezlí, protože to dítě dostane amok, paní učitelka ho odvede do třídy a zbytek hodiny stráví spolu někde v kabinetě. Ale to není inkluze, to není ani integrace, to je segregace. Jo, takže i pro ty děti je to úplně to samý. Myslím, že děti mají přirozenou potřebu jakoby těm ostatním pomáhat a myslím si, že by to mohlo jako úplně krásně fungovat, ale musí k tomu být ty podmínky, jo já si myslím, že by to šlo určitě by to vedlo děti k takový tý toleranci, že ne všichni jsme takoví, někdo umíme tohle, někdo umíme tohle, a myslím si, že by to bylo dobře jako pro všechny děti, ale nějakým způsobem by to muselo fungovat. To pak si myslím, že i ta míra tý tolerance by byla mnohem větší, takhle si spíš myslím, že ty děti, ta běžná populace, že jsou spíš našťvaný, že to dítě s tím podpurným opatřením to prostředí třídy naruší nebo, že zase dělal Pepča tam tam zase hodil židlí, takže jsme se neučili, jo spíš si myslím, že to vede k

tomu tady. A neříkám, že všude jo, ale jako, co jsem viděla, tak docela jako dost. Určitě jsou školy, kde to funguje, abych neházela všechny do jednoho pytle, ale já mluvím jenom jako o svých zkušenostech.

A co nároky na ředitele škol?

No, ředitel školy běžný základky by si měl uvědomit, jako jestli jsou schopný, to dítě tam přijmout nebo ne. To si myslím, že je první jo, stejně tak, když si představíte ředitele školy, kde kam se přijde přihlásit dítě, který je dejme tomu na vozíku, a pokud nemají bezbariérový přístup, tak vám jasně řekne, nezlobte se, my tady na to nemáme podmínky. To řekne úplně jasně. U dětí s mentálním postižením nebo s autismem už to tak vidět není, jo, takže si myslím, že ředitel by měl vědět, co to jakoby obnáší, ta péče o takovýhle vlastní dítě s tím podpurným opatřením, aby vydělal tu náročností tý práce, to, jestli ta paní učitelka je schopná to zvládnout a určitě aspoň bych to viděla tak, že pokud tam v té třídě je, takže je to paní učitelka by na to měla mít nějaký vyhrazený prostor, a nevím, kde a určitě by za to měla bejt teda nějakým způsobem odměněna, protože pro ní je to obrovská práce navíc, i kdyby jenom dělala přípravu pro tu paní asistentku, i tohle je práce navíc.

A nároky na rodiče?

To samý.

Aby nemuseli dohánět s dětma to, co nestihnou v té třídě.

Určitě aby to nemuseli dohánět, a aby prostě jo, takže pokud, jak jste se ptala na ředitele, pokud by se rozhodli, že takový dítě přijme, tak určitě bych vzala děti, promluvila bych si s nima a řekla hele bude tady tenhle, má tyhle tyhle potíže a jsme schopný to zvládnout, děti potom rodiče, další prostupnost jakoby klasifikace, ta transparentnost, my to tady vůbec nemusíme řešit. Dítě udělá úkoly, dostane úkol, dostane támhle odměnu, mám v šuplíku, jo a, když je mimořádně úplně dostane dva bonbóny, a pak vypočítá dva příklady, tak dostane taky bonbón, a tenhle jich vypočítá dvacet, ale protože to je norma, tak třeba ten bonbon ani nedostane, jo a nikdo to tady neřeší, prostě všichni na té základce to tak není, tam se dostávají do situace, že děti chodí a říkají: paní učitelko, jak to, že já mám jednu chybu a mám dvojku, on má tři chyby a má taky dvojku, takže a ty děti s tím systémem té klasifikace musí bejt seznámený, protože otázka, teď dítě s třetím stupněm podpůrka, nějaký dis, nevím co všechno, čeština, grafomotorika, dysortografie, na běžný základ teď chci říct, on nenapíše nenapíše diktát, jak by ho mohl napsat, vždyť on má fyzický postižení, ale jak ho má ta paní

učitelka klasifikovat, jaký má dát, to je další prostě problém, aby ta klasifikace nebyla jenom motivační, aby neměl furt samý jedničky, když ty výkony k tomu neodpovídají, ale zároveň, aby to uměl jakoby nějak skloubit s tím známkováním těch ostatních dětí, jako vysvětlovat říkat těm ostatním dětem, aby neměly pocit, že jsou jako, že tenhle je nějaký VIP, jo jako není to vůbec, to není jednoduchý, a to si myslím, že není moc dořešený tohle.

To ne a jak si myslíte, když by se třeba vzal jeden žák z Vaší třídy a dal by se do tý běžný třídy, tak myslíte si, že by ho ty děti vnímaly normálně nebo by měly vůči němu nějaký předsudky třeba.

Helejte, já těžko, protože já mám ty děti s tou střední mentálkou, tak si myslím, že ty úplně na tu základku asi, že by to úplně dobrý nebylo, ale já nevím jestli... neumím si představit, občas tady třeba máme přípravku, tak i některý ty děti na základku šly, přiznám se vám, že někdy to byly takové děti, o které bych někdy tenkrát neřekla, že to zvládnou a zvládly to jo, naopak děti, o kterých jsme si mysleli, že by to zvládly, tak třeba se vrátily k nám, ale občas tam někdo z těch našich dětí jde, a co já vím, tak jako asi jako dobrý, takže si myslím přímo tady z tý mojí, ty asi konkrétně úplně ne, ale co jsou děti z tý paragrafový, tak k tomu bych to docela tak jako viděla.

Já bych si spíš bála toho, aby tam nevznikla třeba nějaká šikana z toho důvodu, že to dítě je prostě jiný a nějaký ty děti si z něho prostě budou dělat srandu, nejsou schopný to pochopit...

Helejte, záleží, to záleží na strašně věcech, já říkám, že si myslím, že podstata ne, ale to záleží na tom, jestli ty děti jsou už zvyklý, když je tam někdo jinej, je záleží to na té skupině, záleží to na tom, jak ty děti jsou jakoby morálně vyspělý, už tam takový nějaký dítě měly, jestli už s ním umí spolupracovat nebo jestli ho budou brát jako někoho, kdo tu výuku narušuje, to si myslím, že se úplně takhle jednoduše říct nedá, že to záleží na tom, jaká ta skupina je, ale máte pravdu v tom, že někdy děti je jako můžou být zlý a že něco takového, že neříkám že by se to nemohlo stát.

Sledujete vývoj vzdělávací politiky, který se týká žáků se speciálními vzdělávacími potřebami?

Určitě.

A co na to říkáte? Jak to na Vás působí?

Helejte, jako co se mi líbí, vzdělávání pro všechny, protože děti s těžkou a hlubokou mentálkou vlastně byly nevzdělávané, a co se týče toho individuálního vzdělávání, myslím si, že taky dobrý, ale musí se hodně ohlídat, aby se to nezneužilo, mluvím o tom paragrafu 46, 48, školského zákona, aby se to zneužívalo, nevím, nevím, co, moc to úplně nesleduju, co se týče střední vzdělání a vysokoškolský vzdělání, tam se taky chystá novela toho zákona, a to vám řeknu pravdu, tam teda jako úplně do toho teď jako ne nevidím, jo, co se dělá ty nové akreditační programy, tak ty mi přijdou jako docela smysluplný.

A četla jste třeba přímo tu vyhlášku 27 z roku 2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami?

No jasně.

A co na to říkáte?

Heleďte, myslím si, že to je, že tam jsou postihnutý ty základy, to není jenom o vzdělávání vzdělávání žáků s podpůrkama, ale ta vyhláška z toho roku 2016 je i o vzdělávání žáků mimořádně nadaných, a jako myslím si, že jako jako jako, pro mě tam není nic, co by mě vyloženě nějak praštilo do oka nebo co by mi nějak vadilo.

Takže, když bysme ještě jednou měli říct, co si myslíte o tom, jak je ta inkluze a ty její podpůrné opatření nastavený tak...?

Inkluze, ta myšlenka dobrá, nastavení nastavení jako u nás tady ta specka, jako dejme tomu dobrý, ale co se týče inkluze ty základky, myslím si, že to nefunguje.

A takže v tomhle nastavení si myslíte, že to není třeba prospěšný pro oba typy žáků?

Víte co, tam jsou, dokonce se objevují takový tendence, že vznikají některý soukromý školy, kde ale to přece není řešení jo, aby v těch státních školách se vzdělávaly všechny děti, to znamená i děti s podpůrkama, a rodiče, který s těmahle dětma nechtějí, tak ty budou dávat ještě do nějakých škol soukromých, to přece není řešení tohle, já si myslím, že opravdu jakoby tam ubývaly ubývaly určitě, aby pedagogové měli větší zájem a kdy budou mít zájem, když budou mít na to dítě prostor, když tam při té hodině budou mít na to dítě čas jinak jako... no ne jako fakt já nevím, třeba to vymyslíte vy, ale já opravdu nevím, jak jako z toho ven, jako ta myšlenka je dobrá, líbí se mi to, ale když takhle sledujete, jak to třeba funguje, já nevím třeba v tom severním Irsku, kde to mají opravdu těch 16, 17 dětí a 8 dospělejch na

jednu vyučovací hodinu, tak jako ono to nějak jde, ale jak to udělat tady, já vůbec já tak jako nevím úplně.

Tak když už jsme se teďka rozdělili na pozitiva a samotný inkluze a pozitiva toho nastavení.

Takže inkluze je podle mě jedno velké pozitivum. Jo, oni všichni dohromady, všichni společně, to je v pořádku, podle svých možností, budeme spolu vyrůstat, budeme si spolu hrát, budeme spolu chodit do školy, máme spolupracovat... nějaký zaměstnání, nemusí být všichni atomoví vědci, musí tam být někdo, kdo prostě, kdo bude uklízet, kdo bude dělat manuální práci, tak to je, je to v pořádku, takže dobrý nastavení, ale prostě nefunguje...

Takže to nastavení podle vás nemá žádný pozitivum...

Já nevím, jako určitě něco by se tam našlo, jako každopádně, jestli si ty děti ty běžný děti zvyknou, že existuje někdo, kdo bude potřebovat moji nějakou další pomoc, to jako jo, ale myslím si, že ten systém toho vzdělávání, že není dobře nastavenej.

A naopak vidíte nějaký negativum na inkluzi jako takový? Ne na tom nastavení teďka ale na inkluzi.

Já vám rozumím, jak to myslíte, ale já si myslím, že ty děti by prostě mohly být pohromadě, proč ne, to tam si myslím, že by podle mě, je to docela v pořádku, jako aby byli všichni dohromady, ale spíš to, aby se opravdu zvažovalo, jaký ty děti je vlastně jakoby měly být jakoby dohromady, protože myšlenka je tam, aby všechny děti mohly být jakoby pohromadě, ale pokud bude dítě, který bude mít, já nevím, řeknu si střední mentální retardaci a bude mít poruchu autistického spektra s nějakými agresivními sklonama, tak si opravdu myslím, že by pak třeba patřilo do školy speciální, a ne na tu základku. A o tom by měli rozhodovat poradenská zařízení, psychiatr, odborníci, ale já vám to řeknu upřímně, jim tu práci nezávidím, protože je hrozně těžký říct, jo tohle dítě ještě na základce jo, a tohle už ne jo jako je dobře, že to poslední slovo mají rodiče jo, aby byli schopní jako ty rodiče i to jakoby chápat jestli to půjde nebo ne a nejt jako nejt tak ambiciózní, aby šli za každou cenu jo, to je prostě všechno vlastně jeden komplex jeden systém, kterej podle mě nejde oddělit, jakoby nejde oddělit uvažování rodičů od školského systému, někde oddělit školskej systém a ředitel, to je prostě tak provázaný, a aby to fungovalo tak by měly fungovat vlastně všechny ty složky no a jedna vypadne viz, že paní učitelka nebude nic vědět o autismu, tak už to úplně

fungovat nebude. Takže si myslím, že tam by to, ale říkám vám, to fakt nevím, jak to udělat, aby to fungovalo.

A proč si myslíte, že máte k inkluzi takový postoj, jakej máte? Souvisí to třeba s tím, že pracujete v tomhle prostředí?

No já si myslím, že asi ne, spíš, protože to vidím na těch základkách, takže mě to jakoby hrozně mrzí, protože vím, jak jako, takže tam je šest činitelů a pět nich se hrozně snaží a chtějí tomu dítěti pomoci a ten jeden, ať je to, ať je to cokoliv, ať je to třeba počet žáků ve třídě ten jeden bod selhává, tak prostě vidíte, že to nefunguje, takže spíš to mě mrzí.

Ted' tady mám vypsaný nějaký bariéry při společném vzdělávání, tak jestli to budete vnímat jako bariéru, tak první, nedostatečná spolupráce s poradenskými zařízeními.

Ne...mluvíte o nás nebo o těch základkách? Tam to úplně nemůžu posoudit, my však dobrý my dobrý za mě je dobrý.

A když byste to vnímala jako v tý inkluzi?

To těžko můžu posoudit jo, já ani vlastně ty paní, co jezdím po školách, ta paní učitelka ani mi správně nesmí ukázat vlastně tu podpůrku, ani to doporučení, protože máme GDPR, takže tohle já vám neřeknu, ale tak třeba ne jako za mě dobrý třeba.

Nedostatečná spolupráce s tím žákem, tak to je asi velká bariéra, když prostě s ním ty učitele v tý třídě nespolupracují.

Hmmm, no, no hodně s ním nespolupracují, ale proč ty paní učitelky, protože na to nemají prostor jenom prostě.

Nepřipravenost ze strany vyučujícího, tak o tom jste mluvila...

Hmmm

Osobnost učitele, tak to je to samý...

Musí chtít ty paní učitelky. Musí určitě chtít.

Co nějaký vybavení školy? Dá se na to nějak jako vybavit víc?

Helejte, tady jde, myslím si, že jako, že to je docela dobrý, co jsem viděla, tak třeba i paní učitelky dávají těm dětem, aby měli před sebou, ted' zrovna berou nějakou shodu podmětu s

přísudkem, mají tam tabulky, aby to dítě, to mělo na té lavici, jako což si myslím, že tam ani jako problém není, to vidím jako, že to je fungující.

A měla by tam bejt nějaká třeba ze strany toho učitele zvýšená komunikace s rodičem toho dítěte?

Nooo, asi měla, ale teď jde o to, že to třeba takhle není. Já si nemyslím, že by to byla vina tý paní učitelky, já si myslím, že toho rodiče jako úplně jako moc jako třeba nechtějí, ale nemůžu to takhle říct jako globálně, jo to je každý to dítě úplně jinak, jo někde chtějí rodiče, nechce škola, někde chce škola a nechtějí rodiče, nikde nechtějí ani jedni, jo jako to se musí brát jako po jednom, to nemůžu říct takhle globálně.

Máte nějaké třeba informace o tom, jak se k inluzi staví třeba vedení tady?

Nemám. Nemám, ale my prostě se snažíme tady, jak tady vlastně ty děti taky máme, vlastně i ty různých různýho věku různých postižení, snažíme se je tady jakoby nějak prostě udělat jako co co můžeme, takže já si myslím, že jako, ale to byste se musela zeptat paní ředitelky, nevím, nevím, nemůžu mluvit za nikoho jinýho.

Měla byste Vy teda nějaký návrh na nějaké zlepšení nebo nějaký přímo opatření, třeba, co by tomu pomohlo, aby to nastavení bylo lepší?

Myslíte na základkách teď?

Hmm.

Určitě míň dětí.

Takže míň dětí ve třídách.

Hmm. A pokud je tam dítě, s tím podpůrkem, tak aby prostě pokud, já jsem vám říkala, jestli tam, a to je podle zákona snížení o 2 děti ve třídě, jo ale jestli máte 26 nebo 28, no prostě tam by muselo bejt jako radikální nějaký snížení.

A to byste viděla tak na kolik dětí?

Já nevím minimálně prostě na třeba 4 děti, kdyby tam bylo, já nevím řeknu třeba dvě, tři děti s podpůrkama, tak aby tam bylo 17 ostatních, ale ne víc, ale záleží, jaký bude mít to dítě postižení. Pokud to bude dítě hraniční, to znamená mezi lehkou mentálkou a atrofií zdravým dítětem, tak tam ani možná ani to není. Tam je, aby mu ta paní asistentka pomohla nebo ještě

jednou třeba všechno řekla, tam to ani není třeba, záleží na tom postižení, pokud je to dítě s poruchou autistického spektra, který bude špatně rozumět, který bude mít afektivní záchvaty, tak tam i těch 17 ostatních je moc, jo, takže to spíš záleží na tom, jaký, o jakém postižení se bavíme.

A setkáváte se ve vašem pedagogickém okolí s jiným názorem, třeba než vy zastáváte, když jste třeba, pokud se tady třeba o tom bavíte někdy s kolegyněmi?

Helejte, tady teda jako, co takhle všichni říkají, tak jako říkají, jo tam mají nějaký děťátko takový takový, že to jako nefunguje, ale jinak my spíš se bavíme, pokud se bavíme o dětech, tak spíše pomoci těm dětem, který tady máme.

A přímo jako na tu inkluzi ten názor?

Přímo na tu inkluzi, mluvím takhle s mladejma holkama na pedáku, a ty taky říkají: no měly jsme tam ve třídě chlapečka s autismem, no ten si tam jen tak chodil po třídě, hučel si tam jo jako moc nějaký velký nadšení asi ne, ale nemůžu samozřejmě jako...

A diskutujete takhle s někým o inkluzi třeba..

S holkama na pedáku hodně o tom mluvíme, protože mě to docela zajímá jo, mluvím tady, když takhle mluvím s kolegyněmi, tak asi tak nějak všichni se jako shodujeme, jo, že to tam úplně moc nefunguje, nebo třeba, když nějaký dítě u nás vlastně jde na tu základku, tak se samozřejmě zajímáme, jak to jde, a pak máme radost z toho, že to dítě to tam nějakým způsobem zvládne, jo tak to se bavíme, ale tak jako víceméně okrajově jako...

A stalo se už, že nějaký dítě šlo na tu základku a vrátilo se?

Ano.

A důvod byl nějaký? Nedávalo to vůbec.

A myslíte třeba, že to, že to nedávalo byla třeba chyba toho, že bylo doporučeno, aby tam šlo?

Ne, ne, ne. To byly děti, který opravdu jevily dobrý jakoby intelektový předpoklady, ale jako sociálně to většinou jo, protože se očekává, že s tím intelektovým předpokladem, že to půjde ruku v ruce i to sociální chování a ono to tak vždycky není, jo takže to si myslím, že spíš je to

to dítě nedávalo sociálně, obrovské tlak na rodiče, na chování toho dítěte, jo takže měli jsme tady, nebylo jich moc, ale ehm ano.

Poslední otázka, myslíte si, že tu inkluzi nějak ovlivnila pandemie covidu-19?

No to si úplně nejsem jistá, ale jako ovlivnila nejen inkluzi, nejen jakoby to inkluzivní vzdělávání a ovlivnila jakoby celkově celý, vlastně to vzdělávání, ale myslím, rodiče, který vlastně nechávali děti doma je doma, že to jako taky někdy úplně lehký není a jako určitě tam obvinění bylo velký, jo neříkám, že se si nějak začli víc vážit té naší práce, ale možná trošičku aspoň jo nebo aspoň v to doufám.

Ještě, když jsem teďka viděla to byla asistentka taky, pedagoga, ta slečna?

Kdo? Ze školky tady, máme školku vedle.

Jo tak ta je ze školky a co musí mít za vzdělání asistent pedagoga kterej tady chce pracovat?

Helejte, musí mít maturitu, musí mít kurz asistenta pedagoga, kterej není, kterej vím, že je asi dvou nebo tří měsíční, že to není nějak náročné, no to je další věc vlastně, protože když ty holčiny studujou na toho asistenta pedagoga, tak co se jim dostává, jaké informace? No samozřejmě ty nejnovější, ty poslední, takže se někdy stane, že přijde paní asistentka do tý základky a ví toho o třeba řeknu o tom autismu mnohem víc, než ta paní učitelka jo no a ještě k tomu musí mít specku.

Jasně a takže oni jsou takový jako pravý ruky pro Vás?

Já mám paní asistentku moc šikovnou, já jsem spokojená určitě.

A takže jak tak jako vypadá třeba ta vaše spolupráce v té třídě?

Helejte, já, ráno si řekneme, co uděláme s každým dítětem, co teď... tady zrovna vymýšlím pro ně nějaký obrázkový čtení, aby to měli obrázky jakoby uměly pojmenovat, řekneme si hele říkám, hele teď si vezmem rituál a moje paní asistentka je někdy schopná si ten rituál klidně vzít sama, ona je moc šikovná, má nějakou mateřinku vystudovanou, takže se tak střídáme, pak já si většinou беру ty děti na to čtení, psaní, že jsem učitelka, že jo, když jdu a ona pracuje s těma dvouma, takhle mezi nima běhá, pak děláme nějakou skupinovku, tu třeba vedu já, ona mi pomáhá, a pak výtvarky, pak jsou výchovy třeba tu výtvarku jako říkám to jako trošku nechávám i na ní, jako, aby vymyslela ten hlavní nápad, a pak to tak děláme nějak

spolu, protože já jsem jako hudebku jo, ale absolutně nevýtvarná, takže to nechávám spíš na ní, jo, takže ona něco vymyslí z nějakýho Pinterestu nebo taky není nějaká hvězda jo, tak to pak děláme takhle společně, takhle to vypadá jako dobrý.

Takže má míň pravomocí než vy, ale...

Má, no. Ale jako jakoby je vlastně jakoby podřízená mně, ale tady u nás se na to vůbec nehraje, ještě tak nějak fungujeme, jo je potřeba v tom, že ona by neměla správně jít sama s dětma ven, protože tu zodpovědnost mám samozřejmě já, jo, takže to, když jdeme, tak jdeme jako společně jo, nestává se, aby jedna byla tady jedna tam, společně třeba.

Dobře, tak jo, tak děkuju.

Není zač.

Příloha č. 6: Přepis rozhovoru - Iveta (text)

Jak jste se stala speciálním pedagogem?

Speciálním pedagogem jsem se stala tak, že jsem studovala bakalářský obor v Budějovicích na Jihočeské univerzitě na zdravsoc, Speciální pedagogika a vychovatelství, a pak jsem nastoupila sem do Arpidy jako asistent pedagoga a osobní asistent a při práci jsem se dostala do Brna na magisterský obor Speciální pedagogika a učitelství přímo.

A co Vás vedlo k tomuhle směru?

K tomu směru celkově tý speciální pedagogiky? Err to, že jsem studovala střední školu s ekonomickým zaměřením a říkala jsem si, že to asi fakt dál dělat nechci a vzhledem k postižení mojí mamky jsem se víc začala zajímat o to odvětví.

Jak dlouho teda teďka celkově tu práci vykonáváte?

Teďko to bude 10 let, protože v roce 2013 jo...

Takže když jste začala pracovat, tak rovnou v tomhle...

Když jsem začala pracovat, tak jsem pracovala v DOZP jako vychovatel, takže tam jsem byla nějakých, asi skoro 3 roky, ale byly to sociální služby a já jsem chtěla do školy k dětem takže...

A proč zrovna Arpida?

Proč zrovna Arpida? Protože jsem se stěhovala do Budějovic, a protože jsme sem chodili na praxe a mně se tady líbilo, takže proto.

Co máte na této práci ráda?

Ráda mám to, že není každý den stejnej, i když třeba může začínat stejně, i když ráno máme různé rituály a ty věci děláme třeba stejně, tak si člověk naplánuje něco, že nějak bude a ono se to ve finále stejně všechno změní a na konci dne vlastně zjistí, že to, co chtěl stihnout nestihnul, ale zase stihnul udělat něco jinýho, a zrovna konkrétně v téhle třídě jsou strašně fajn děti a jejich rodiče, takže bych řekla, že si rozumíme i s asistentkou jsme si sedly, takže celkově to, že při té práci nesedím, nekoukám jenom do počítače, ale je to tvůrčí a ten den strašně rychle utíká.

A je naopak něco, co Vás štve nebo vám vadí?

Možná, nevím, asi někdy spíš ty nálady...

Děti?

Děti i moje třeba jo nebo některých kolegů, některý takový ty negativisti, co mají jasno a vidí to negativně, i když to třeba nemají, s čím srovnávat... a někdy možná i přístup k některým těm pomůckám, protože to je složitější, než by to asi muselo podle mě bejt.

A s kým vším během práce spolupracujete?

S kým vším? Vlastně bych řekla, že úplně se všema, s kým je potřeba, takže nejvíc s asistentkou, s dětma, s rodičema, pak chodí děti na logopedii, ergo, fyziio, s vedením, že jo samozřejmě a s nebo s jinýma kolegama, se kterýma třeba domlouváme nějakou činnost... na canisterapii nám chodí, takže s těmahle všema.

A ještě nějaký další lékaři mimo ty logopedy a...

S lékařema spolupracují rodiče, takže jako já vyloženě úplně ne. Máme třeba jednou za půl roku poradou, kde se jako učitelé můžeme setkat i s tím panem Peřinou tady ze školy, ale přímo jinak jako... já jsem přímo s žádným doktorem napřímo úplně asi jako nespolečovala, to si spíš řeší rodiče tyhle věci, takže na tý poradě si vlastně jenom říkáme případně nějaký problémy, které s tím dítětem máme, ale ty stejně řešíme s tím fyziio nebo s tím ergo terapeutem v průběhu toho pololetí, takže tak.

Jasný, co všechno je Vaše zodpovědnost a nemusíte se nikoho ptát na to, zda to můžete udělat?

Moje zodpovědnost tak zodpovědnost hlavně za tu denní činnost že jo, takže jo, ač sice máme školní vzdělávací program a mám ty měsíční plány tak ale ve finále potom si zodpovídám já sama za to jestli to jestli to naplánuju na který určitý měsíc a jestli to v tom měsíci stihnu nebo jestli se to přesunout do dalšího měsíce zodpovědnost za to aby ty děti byly zdravý že jo to by se jim vůbec tady během toho dne nestalo no nevím jestli ještě něco napadá. Ono kolikrát je to jednou nohou v kriminále, a horší než lepší, tak i celkově, když jdeme třeba někam na procházku ven, tak na přechodu, že jo, v tom krámu potom kolikrát jsou ty lidi tak bezohledný... třeba v tom Globusu, přece jenom, když jde skupinka 8 lidí a některý lidi jsou bezohlední, tak kolikrát i těm dětem říkám, že oni za to nemůžou, že za to může některý ten dospělej, kterej se zrovna tam neumí chovat, no.

Jasný, a takže když jdete někam ven, tak musíte mít tu asistentku sebou?

Když máme všech 6 dětí, tak určitě jo no, přece jenom i než se někam dostaneme, i v autobuse, když někam jedem nebo na nějaký výlet, tak určitě je lepší jet ve více lidech, protože tři jdou rychle, dva jdou pomalu a jeden se rozhodne třeba, že zrovna nepůjde vůbec, takže takže určitě je to lepší, pro všechny.

Vzděláváte se nějak dál v tý speciální pedagogice?

Dál... tak někdy máme nějaké školení tady a jinak úplně vyloženě, že bych se vzdělávala nebo chodila teď na nějaký kurz, tak teď momentálně nebo jako ne, ale určitě, když jsou třeba na internetu nějaký články nebo na něco narazím, tak tak si to přečtu... nějakou knížku.

A když byste našla nějaký kurz, někde na internetu a chtěla se ho zúčastnit jako sama na vlastní pěst a bylo by to třeba v pracovní době, podpořilo by Vás vedení v tom, abyste tam jela?

Těžko říct. Co máme asistenty, který si dodělávají, ale kurz, kterej mít ale musí a jsou to soboty, ale vím, že když jsem jezdila do Brna při práci a dodělávala si toho magistra, kterýho oni potřebovali, abych si dodělala, tak to jsem byla ještě asistent, tak jsem si některý ty pátky pak třeba nadělávala nebo když byla dlouhá družina a bylo potřeba, aby tam někdo zůstal nebo byla družina dvacátýho prosince, kdy všichni ostatní měli volno, tak tam právě byli ty lidi, který třeba měli také nějaký ty náhradní volna jasný, takže by asi zaměstnavatel

úplně nadšenej nebyl z toho, že bych si sama chtěla dodělat kurz, kterej nutně a akutně nepotřebuju mít.

A takže jinak informace mimo ty kurzy z nějakých teda internetových zdrojů a knížek třeba?

Jo, jo a různý i skupiny na Facebooku i na tvoření třeba, a tak.

Když byste měla popsat Vaši školu a Vaši práci v ní, tak jak byste to popsala?

Tak škola, tady ta budova vlastně, takže to je velká škola, kde je pořád spousta lidí, někdy je to až úplně bludiště, ale určitě tady pracuju ráda a jsem ráda i za tu třídu, kterou tady mám i za složení těch dětí i za tu asistentku a ta práce mě baví.

Jak vypadá Váš běžný školní den?

Běžný školní den... no tak přijdu ráno, asi tak na půl osmou, připravuju si, co bude potřeba ten den dělat, tak to, co mám připravené na stole, tak si ještě projdu, jestli tam mám všechno, uvařím si kávu a čekám na děti, které přijdou tak okolo třičtvrtě na osm, a protože asistentka má ranní družinu, tak ty děti, co jsou v družině, tak ty přivede do třídy, a ty, co chodí s rodičema, tak ty přijdou do třídy. Čekáme, než se všichni sejdeme, což většinou je tak okolo čtvrt na devět, takže do té doby některé děti ještě snídají tady třeba nebo potřebujou na záchod a připravit si věci na tu hodinu, tak to zvládnem tak do těch čtvrt na devět, pak máme ranní rituál, že si podle kalendáře řekneme, co je za den, kolikátýho je, jaký je měsíc, roční období, jaký je počasí a vždycky jedno z těch dětí píše datum na tabuli, ukazujeme si k tomu podle znakového jazyka znaky, takže to trénujeme a opakujeme, a pak mám ráno písničku, na každý měsíc nějakou jinou, tak to si vždycky pustíme, řekneme si, co bude k jídlu, k svačině, k obědu a řekneme si, kdo ten den má nějakou terapii, co budeme vůbec my všichni ten den dělat, co bysme chtěli stihnout, ale většinou je to tak, že se něco během toho dne prostě změní, že ta terapie není v tolik co má bejt, ale posune se nebo se stane to, že zas někdo potřebuje na záchod, a pak se tam ten jeden člověk s ním zdrží, takže pak se to všechno posune a záleží podle toho, podle rozvrhu, co máme. Když je pondělí, tak si vždycky napíšeme cedulky, máme řečovku první dvě hodiny, tak si napíšeme cedulky s jmény, pak to losujeme, a podle toho si říkáme, kdo co dělal o víkendu, což většinou zabere tak minimálně hodinu, takže pak už je pomalu čas jít na svačinu a po svačině, máme ve třídě šneky dva africké, tak po svačině je vždycky potřeba se o ty šneky postarat, vyčistit jim to, dát jim zeleninu, a pak v pondělí třeba máme vaření, pracovky, takže jdeme něco vařit a děti

pak v půl jedny mají ještě pracovní výchovu s jinou paní učitelkou, takže půlka přechází a půlka odchází na oběd už.

Takže máte nějaký rozvrh, kterýho se snažíte držet, ale jo vyjde to vždycky nebo...?

Vždycky úplně to ne, jo určitě ne, ale my naštěstí jako základní škola speciální úplně nemáme přímo daný ty vyučovací hodiny, takže nemáme od osmi do třičtvrtě na devět, že se musíme striktně toho držet, ale spíš, můžem si udělat takovej vyučovací blok, do kterýho já se snažím nacpat některý ty věci, který jsou potřeba potřeba udělat no.

Mění se v posledních letech nějak skladba těch dětí? Jestli se třeba něco změnilo tou inkluzivní novelou, třeba že by někdo odešel od vás?

Ode mě přímo ne, ale co je základní škola dole, pan učitel Jirka, tak tam některé děti odcházely. Ty starší děti, ty sedmáci, osmáci, ale nebylo jich úplně hodně. Ale to tak, co jsem zaslechla na poradě, že se to řeší, že se to třeba připravuje a oni s nima spolupracovali, jezdili s nima do té školy se podívat i ty děti ze školy byly tady se podívat, jak oni tam, kam ty děti mají jít a jinak ale úplně přehled o tom jako kolik dětí nemám.

Když se stane nějaká situace ve třídě, tak jak poznáte třeba, co máte dělat? Třeba nějaké jako průšvih nebo něco neobvyklého prostě.

Něco neobvyklého, tak záleží na tom, jak velký je to průšvih a jestli je potřeba to řešit třeba s asistentkou jenom nebo je potřeba to řešit i s těma dětma jako celá třída, a když pak je to něco většího už, tak třeba i s vedením.

A musíte se teda držet nějakých jako plánů při tom nebo si to můžete prostě tak říct jako dneska budem dělat tohle anebo je prostě nějaký plán, co musíte za ten rok prostě stihnout udělat, a to musíte to prostě stihnout a je jedno, kdy si to uděláte ale...?

Je jedno, kdy si to uděláme podle toho rámcového vzdělávacího, potom školního, je jedno, kdy my si to uděláme, ale měli bysme to stihnout a taky záleží na tom, teď to dítě, jak na to má a jak třeba i to téma pojme celkově, protože někdo to pochopí, když to děláme nějak a někdy pro někoho i tak je to třeba strašně složitý.

Říkala jste teda, že máte ve třídě 6 dětí?

Uhm.

A jaký mají, mají nějaký speciální vzdělávací potřeby?

Speciální vzdělávací potřeby... no to určitě všichni potřebují, aby se k nim přistupovalo individuálně, a když nemám asistentku a jsem tady s nima sama, tak je hodně těžký mít třeba češtinu nebo matematiku, protože všichni potřebují pomoc v podstatě nepracují úplně samy, takže když ta asistentka vypadne, tak je to hodně těžký, takže někdo si to zvládne třeba, jako ono stačí říct jenom nalepit si obrázek na papír nebo do sešitu, ale tak, aby se to na tu stránku vešlo, tak, aby to bylo na správný stránce, tak, aby to bylo rovně, tak, aby to nebylo obráceně, tak jo, to bude určitě ten asistent jako to určitě jo, třeba přemejšším koho... Štěpa potřebuje třeba na stůl nalepovací podložku, na které píše, aby se mu to nehýbalo... Pepča tady, Pepča je levák, a ta ještě bere nějaké léky na zklidnění, takže ta potřebuje hodně pauzy, přestávky, odpočinout si, proto tady máme i ten pytel, i když se nám sem úplně nevejde, ale ale je potřeba... a určitě pracujeme hodně s obrázkama, obrázkovými materiály, aby to viděly vizuální, takže nejenom čísla, ale spoustu zalaminovaných takovýchle materiálů.

Jak vypadá přímo ta Vaše práce s dětma?

Jak to myslíte, jak vypadá?

No jako že to asi není jako v normální škole, že prostě říkáte něco, všichni poslouchají a dělají, co maj, ale musíte prostě s nima nějak jako jinak jednat.

Někdy taky, jako na začátku, že jo, když si třeba říkáme, co budeme dělat a čeho konkrétně se to týká toho tématu, tak err, hodně si ukazujeme obrázky k tomu a pouštíme si i videa, ale ty videa nesmí být hodně dlouhý, protože je to fakt náročný na pozornost, a potom, když to video třeba běží, tak si ho zastavujeme, říkáme si k tomu, i vysvětlujeme si ty slova, říkáme si, kdo třeba, co na tom nechápe, čemu kdo nerozumí a ty témata se určitě probírají okrajově a ne úplně, ne úplně nijak do hloubky takže...

Jak vypadá Vaše práce s rodiči těch dětí?

Práce s rodiči... ty rodiče, co chodí ráno s dětma, tak s těma se vidíme vlastně každý ráno, takže buď chodí mamka nebo taťka, někdy Máše přijde třičtvrtě rodiny, tak s těma si ráno povídáme. Děti, které chodí do družiny ráno i odpoledne, tak s tím rodičem si třeba voláme nebo píšeme, posíláme si i fotky přes Whatsapp, aby měli nějaké informace a přes notýsek.

Takže vedete notýsky.

Vedeme, takže... a každou středu máme domácí úkol, a protože vím, že ty rodiče tu středu do toho notýsku budou koukat, tak když je nějaká informace, která může počkat na tu středu, tak si to píšeme do toho notýsku třeba až tu středu.

A jaký je Váš vztah s těmi rodiči?

Já si myslím, že v celku i pozitivní, že ty rodiče pět rodičů ze šesti má zájem o to, co to dítě dělá, má zájem o to, podívat se i třeba na ty materiály, co děláme, dát si třídní schůzku a přijít se sem podívat a já si myslím, že kladnej.

A co si myslíte, že od Vás rodiče těch dětí očekávají?

Že očekávají to, že to dítě bude chodit do školy rádo to, že nebude mít negativní vztah k dětem, k určitým situacím, které taky trénujeme, protože třeba je tady jeden žák, se někdy zasekne a mamince to za žádnou cenu dělat nebude, ale tady už pak je naprosto v pohodě a zvládá to a udělá to třeba jenom tý mamince. Jo, to, že se naučí spolupracovat se spolužákama i s dospělýma a orientovat se vlastně v těch mezilidských vztazích. To, že hlavně to nejdůležitější je asi to, aby to dítě bylo v pohodě, aby na něj nebyl kladenej žádněj velkej tlak, aby přišlo rádo do tý školy. Myslím si, že tam není úplně nejdůležitější to, jestli se naučí Pepíček psát A nebo B ale...

Jasný. A co naopak Vy očekáváte od těch rodičů?

Od těch rodičů očekávám to, že s námi budou spolupracovat a že to, co my se snažíme cvičit a trénovat v tý škole za těch pět, maximálně šest hodin, tak že oni s nimi třeba budou dělat i doma a nebude to takový to, no tak to dělá to ve škole, tak už to doma dělat nemusíme, protože pak to dítě to má na háku, pak byla by to i škoda.

A přicházejí za Vámi třeba rodiče s nějakým problémem, co řeší doma a chtěli by poradit, jak to řešit?

Úplně, to úplně takhle moc... jako myslíte s tím školním problémem?

Nebo prostě s nějakým jako chováním...

Ted' jsme třeba řešili rozvod rodičů, tak chvilku to vypadalo, že nám to ta mamka asi úplně nechce říct, bylo jí to nepříjemný, ale protože ten žák, když jsme si třeba povídali o těch víkendech, co děláme nebo neděláme, tak už jsme z toho začali chápat, že se asi něco děje, že se budou stěhovat a že mamka s tat'kou na sebe křičí a takové věci, tak pak už ta mamka

vlastně nepřišla s tím sama, psala mi to přes zprávy, ale jako pak spolu takhle jsme o tom komunikovali a hlavně kvůli tomu kvůli tomu žákovi. A když jsou pak nějaký větší problémy, tak už se to pak řeší s vedením teda no.

Máte jako učitel nějaký osvědčený praktiky a strategii na tu práci v tý třídě?

To je hezká otázka.

Něco, co víte, že na ty děti jako zaručeně funguje.

Někdy funguje, když je tady hodně hluk, tak funguje jenom pohled, ale ještě to dítě ví, že dělá něco, co nemá, což už máme tak jako nacvičeno, že oni pak i podle toho zjistí, že asi se děje něco, co by úplně se dít jako nemělo, ale taky to nefunguje vždycky, že jo. Samozřejmě a spíš se snažíme k tomu motivovat pozitivně než jim něco zakazovat, ale, no už nevím, jestli mě teď něco napadá zrovna konkrétního... třeba na toho zrovna tady na toho jednoho žáka, on potřebuje čas, takže určitě všechno vysvětlit, naplánovat, aby věděl, co bude. Určitě žádný rychlý a zbrklý rozhodnutí, a teď to takhle bude a všechno se to otočí, protože on potřebuje čas na to, aby sám si to zpracoval a aby došel k tomu, že vlastně to bude fajn, takže určitě jo, určitě dodržovat to, co si domluvíme, to, co si slíbíme, aby ty děti věděly, že když něco řeknu, tak to slovo potom ve finále platí, když oni to teda udělají, takže se snažíme spíš tu přátelskou atmosférou a spíš si to všechno vyříkat i mezi sebou, když se pak třeba dohadují nebo kvůli něčemu třeba jeden druhého praští, tak aby si to potom mezi sebou řekly a aby se naučily se omluvit a věděly, že to, co udělaly, tak že není není úplně správný, a takže se spíš snažím jako pozitivně je motivovat, než no...

Jasný. Když se vrátíme ještě k tý spolupráci, tak ta spolupráce s tou asistentkou je v pořádku? Jste spokojená?

Jo.

A už se Vám stalo, že byste nebyla spokojená třeba s asistentkou nebo asistentem?

Já jsem asistentů úplně moc neměla, takže takže... jako jo stane se, že člověk není spokojenej třeba s nějakou danou situací, že by na to třeba reagoval jinak, že by err to řekl jinak nebo to vůbec neřekl nebo to udělal jinak, ale pak je to všechno o domluvě a říct si to s tím člověkem.

A když by se třeba stalo, že byste dostala někoho, s kým byste si nesedli tak...?

No tak by to byl asi hodně dlouhý školní rok, protože si myslím, že by to asi nešlo jen tak jakože změnit, jakože, dobrý den asistentka, no to se mi nehodí, tak mi ji vyměňte, takže by to asi pak bylo o tom najet si na nějaký režim a systém, aby se nastavily pravidla a aby to pak oba dodržovali no.

A spolupráce s vedením?

Spolupráce s vedením bych řekla, že z naší strany a tady od nás jako od třídy, je dobrá, že kdykoliv, i tím, že jsme tady vlastně s nima na patře, tak kdykoliv cokoliv potřebujeme, tak tam můžeme zařukat a zeptat se a zjistit, když nám něco není jasný, takže to bych řekla, že je úplně s tím problémem my tady jako třída nemáme.

Jaké kompetence by podle Vás měl mít pedagog, který má vyučovat v inkluzivní třídě?

Já si myslím, že ten pedagog by měl být hodně asi tolerantní, měl by umět spolupracovat s asistentem, že to je hodně důležitý, aby potom vystupovali jednotně, aby nešel jeden proti druhému, protože ty děti pak v té běžné škole asi bych řekla, že to berou trochu jinak, než ty děti tady, že jo, že by to byl asi větší problém no... myslím si, že by měl být hodně trpělivý a komunikovat asi i s těma rodičema dětí všech nejenom toho dítěte, který tam je v inkluzi, ale ale asi tak celkově no.

Jaké nároky podle Vás klade inkluze na učitele?

Myslím si, že pro toho učitele, který tam to dítě má je to asi o něco víc náročnější, ale záleží taky asi na tom, jaký jaký dítě to je, jaký má postižení, jak a asi i v jakém věku možná v té třídě.

A na žáky?

Na žáky... řekla bych, že děti v dnešní době umí být hodně zlé a zrovna i právě v tom věku, třeba i v té pubertě, že to asi jako pro někoho nemusí být úplně příjemný... myslím si, že to je jako taková docela jako složitá složitá situace, že to není tak, že se vezme dítě, dá se někam do třídy a všem se to bude líbit a bude to tak, jak si to někdo nahoře naplánoval, že to je jako dost dlouhodobý proces, na kterým asi musí spolupracovat spousta lidí, a když ty lidi nespolupracují a nedokážou se dohodnout, tak pak je to asi problém pro všechny.

A když jsme byly u toho nahoře, tak co na ředitele škol, nároky?

Tak to nevím, jaké jsou nároky na ředitele škol, co všechno...

Měl by tohle prostředí asi poskytnout...

Ten by ho měl možná poskytnout, ale no, úplně bych nevěřila tomu, že ten ředitel na běžný škole bude ten, kdo to bude nějak potom do hloubky řešit, že to ve finále spadne na toho učitele a na toho asistenta v té třídě a že když to bude fajn, tak ten ředitel se jich zastane, poskytne jim na to nějaký materiály, finanční prostředky a případně pak i nějaký třeba to řešení s těma všema rodičema, ano, myslím si, že pro toho učitele je to větší tlak než pro toho ředitele.

A nároky na rodiče těch dětí?

Těch dětí, těch ostatních dětí v té třídě?

Klidně obou.

Záleží, jestli ty rodiče přímo souhlasí s tím, že třeba to dítě s postižením do té školy půjde nebo jestli tam jdou jenom s tím, že to vyzkouší, ale myslím si, že to je asi jako náročnější celkově pro ty rodiče, ono možná třeba mají tu školu v místě bydliště, že by třeba to dítě museli do nějaký speciální škole dovážet, ale myslím si, že právě je tam větší nebezpečí toho, že to dítě v té inkluzi bude pod větším tlakem... celkově no ty výkony jeho a i ze strany těch spolužáků no, který nemusí bejt vždycky přístupní k tomu, že tomu dítěti s něčím pomůžou a že se k sobě budou chovat hezky a rovnocenně že jo.

Když byste si představila, že by šel nějakej Váš žák na nějakou základku, tak jak si myslíte, že by se k němu choval ten kolektiv v té třídě?

Žáci tady z té třídy, oni jsou všichni tak strašně individuální, že některý ty žáci tady odsud by tam třeba šli, měli by o tom nějakou představu, protože mají starší sourozence, který do té školy chodí, ale err myslím si, že by to pro ně asi byla dost změna, to prostředí, i to, že v té třídě je víc lidí, víc dětí a že ta hodina vypadá třeba úplně jinak, než tady ta naše hodina, že vlastně musíme dodržovat to, že jdeme na svačinu tak v 9:40 musíme být v jídelně, že jdeme na oběd v nějakej čas, ale už neřešíme to, jestli je půl jedenáctý a děláme něco a nebo je čtvrt na jedenáct a děláme něco jiného. To, že jsou tam nastavený nějaký složitější pravidla, že jo v té třídě určitě a že err i třeba to, že musí během té hodiny mlčet, že nemůžou úplně tam každý vykřikovat jeden přes druhýho, takže si myslím, že pro ty děti tady odsud by to bylo dost psychicky náročné.

A když jsme byly u toho počtu šesti dětí tady v té třídě, tak je to takovej optimál nebo si dokážete představit i víc třeba nebo naopak méně?

Je to takový optimální...já, když jsem tuhle třídu přebírala, tak byly čtyři děti a byla to třída bez asistenta, a pak postupem času ještě přibyly dvě děti a asistentka, takže já bych řekla, že to je takový jako optimální hm.

Sledujete vývoj vzdělávací politiky, který se týká žáků se speciálními vzdělávacími potřebami?

Upřímně řečeno za poslední dobu úplně jako, že bych se do toho pouštěla nějak hluboce to jako ne.

A četla jste tu vyhlášku o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků z roku 2016?

2016...jo, to jsem četla no, protože jsem v té době ještě studovala tehdy.

A jak to na Vás působilo?

No tak některý věci v té době asi docela rozporuplně, ale teďko bych... už to asi nějak úplně jako neřeším dál.

Co si myslíte o tom, jak je inkluze a ty její podpůrné opatření právě teď nastavená?

Těžko říct, protože v tom úplně nepracuji a nevím, jak to v těch školách probíhá, takže úplně v praxi nevím.

Ale když to vezmete teda jako, že je prostě nějaká třída, kde jsou normální žáci, a pak tam přibude jedno dítě, který prostě má nějaký speciální vzdělávací potřeby a je tam na ně jeden učitel, jeden asistent, tak přijde Vám to takhle v pohodě?

Přijde mi to, že to asi v pohodě úplně není, takže to je dost náročný...

Takže to neberete, že by to bylo prospěšný pro ty žáky?

Hmm, myslím si, že když by tady vzali jakýhokoliv jedno dítě z těch šesti, a dali ho do běžné školy, s tím, že ho chtějí do inkluze, tak že pro ty žáky by to prospěšný nebylo.

Jak Vy osobně se stavíte k inkluzi? Klidně to můžete vzít jako myšlenka a to, jak je to nastavený.

Jako myslím si, že to není třeba úplně špatnej nápad, ale je potřeba, aby vlastně všechno okolo toho dítěte fungovalo, a to dítě bylo v pohodě a ten učitel byl v pohodě, i ten systém, aby ta třída, do který vlastně to dítě jde a nebo tam pak je, aby to dítě cítilo, že tam je chtěný, že tam, že tam není nikde odstrčený a že je to pro něj stres, aby ty děti, který v tý třídě jsou to nebraly tak, jako ježiš oni nám sem dali nějakého... no tak a ještě se pak k němu chovaly ošklivě a myslím si, že to je náročná a dlouhá práce pro všechny, pro všechny ty strany no a taky hlavně záleží na druhu a typu toho postižení toho dítěte.

A vidíte v tom nějaká pozitiva?

Pozitiva jsou asi, když to dítě to dokáže vzhledem k tomu svému postižení vnímat, tak si myslím, že pro některé děti to může bejt pozitivní, že jsou ve větším kolektivu, že tu školu mají v místě svého bydliště, takže třeba v tý třídě mají už nějakýho kamaráda, kterýho znají už nějakou delší dobu, to, že vlastně má toho asistenta by taky mělo bejt dost výhodou pro ty děti, ale určitě si nemyslím, že je výhodou... je to jako, když my jsme to měli na střední škole, kdy vlastně ten si dělal, co chtěl, o hodině se zvednul lezl pod lavicema a asistentka mu psala poznámky, to si myslím, že pak k ničemu, k ničemu není a že to nefunguje, tak, jak by to asi mělo, že ta myšlenka inkluze na začátku byla určitě dobrá a bylo to myšleno pozitivně, určitě tím nikdo nechtěl nikomu uškodit, ale pak záleží určitě na práci všech těch lidí no, tak to jak to funguje a určitě je potřeba zjišťovat i názory všech těch zúčastněných lidí, aby to jen tak jako neprobíhalo a uť na konci školního roku, tak jsme to přežili.

A když bysme měly jmenovat ty negativa?

Jen negativa, tak ono záleží zrovna pro tu situaci asi, jak je to nastavený...

Takže když bysme třeba vnímali, že je prostě třída, ve který je 28 dětí...

Tak to to určitě, určitě negativa bych řekla, protože pro to dítě, že je to dost... asi no velké počet dětí ve třídě a určitě i ta látka probíraná, která pro ty děti určitě nemusí být jednoduchá.

Proč si myslíte, že máte k inkluzi takovej postoj, jakej máte, jde o to, že třeba pracujete v tomhle prostředí?

Myslím si, že jo, že to, že tady mám šest dětí a jednu asistentku je docela dost velké rozdíl proti tomu přesně těch dvacet osm dětí a jednu asistentku k tomu, no myslím si, že to prostředí, ve kterým ty děti jsou a ten menší počet je pro ně přínosnější a nevím, jak to v těch běžných školách funguje, ale když má člověk zkušenosti s těma dětma v určitým věku z těch

základních škol a ví, že v té třídě je prostě třicet dětí, tak já za sebe vím, že bych to dělat nechtěla, ať tam bude nějaký dítě v inkluzi nebo nebude, ale vím, že těch třicet dětí by na mě bylo strašně moc.

Už jsme zmínily nějaký jako bariéry při tom společném vzdělávání, třeba ten počet žáků. Co třeba prostory, myslíte si, že to může být taky bariéra? Když je nějaký malej prostor...

Na té běžný škole, na té základce? My jsme třeba u nás na základce měli problém s tím, že tam byl vozíčkář a nebyl tam vlastně výtah v té škole, byla to stará škola a byly tam všude schody, tak se to pak řešilo různěma plošinama, ale myslím si, že prostory školy jsou věci, který se dají vyřešit.

A takže hlavně jako tu bariéru vnímáte ten koloběh toho, jak spolu komunikují ty lidi, co jsou v té inkluzi vlastně zařazený, aby prostě to na sebe navazovalo.

Jo, jo, jo.

Měla byste nějaký návrh na zlepšení té situace?

Těžko říct, asi je tam strašně důležitá ta komunikace mezi všema těma lidma a nějakého týmu a asi i rady a porady od někoho, kdo s tím nějaké pozitivní zkušenosti má enhm, tak to si myslím, že je pak i důležitý a nějaká podpora toho učitele, který třeba v danou chvíli se nedaří nebo úplně na začátku se dařit vždycky nemusí, tak aby ten učitel k tomu nepřistupoval demotivovaně, aby věděl, že i třeba v tom vedení má tu podporu, i v těch rodičích těch dětí nebo dítěte, aby věděl, že na všechno není sám, že to je všechno postavený jenom na něm a když se nedaří, tak že to není jenom jeho jeho problém.

Máte nějaké informace o tom, jak se k inkluzi staví Vaše vedení?

Vzhledem k tomu, že některé děti z té základky třeba jen, který mají tělesné postižení, ale jsou od vlastně od první třídy tady, tak si myslím, že se k tomu staví pozitivně, že když ten učitel ve třídě tady spolupracuje s tou základní školou a vlastně i třeba lze pomoci SPC, pomocí těch rodičů si nějakou tu školu vytipujou a domluví si to, jak to tam chodí, třeba na nějaký ty návštěvy, náslechy a seznamování, tak si myslím, že tady vedení s tím určitě problém nemá a ty děti v tom podporuje.

A setkáváte se v tom tady pedagogickém okolí s nějakým jiným názorem, že by ta inkluze byla špatná nebo že by to nastavení bylo dobrý?

Řekla bych, že se to úplně jako neřeší, že spíš to řeší ty asi dvě třídy, co tady jsou, tak ty děti tam neodchází každé rok, spíš tak jakože zřídka, ale hmm záleží na tom konkrétním dítěti a na podpoře i té jeho rodiny, protože jsou děti, který určitý věci zvládají, ale v té rodině to není nastavený tak, že by ta rodina třeba to dítě pak podporovala na té běžný škole.

A diskutujete o té inkluzi třeba s někým ve Vašem normálním okolí, doma, mimo práci?

Myslím si, že úplně jako poslední dobu ne.

A poslední otázka, jak podle Vašeho názoru ovlivnila inkluzi pandemie covidu? Myslíte si, že se tam stalo něco, čím to bylo ovlivněný?

Tak asi hlavním problémem bylo to, že ty děti do té školy vůbec nechodily, takže se nesetkávaly, takže myslím si, že to ovlivnilo nás tady ve škole, a tak myslím si, že určitě i ennm to inkluzivní vzdělávání.

A měli jste třeba odsad' nějakou online výuku?

Online výuku jsme měli, ale hodně hodně málo, jenom tak jako, abysme se s těma dětma viděli a spíš si tak jako řekli, co a jak, a spíš ty rodiče chtěli ty úkoly posílat třeba v mailu, aby mohli s těma dětma pracovat, když oni mají čas a když zrovna to dítě teda chce pracovat no.

Dobře, tak jo děkuju.

Příloha č. 5: Přepis rozhovoru - Lenka (text)

Jak jste se stala speciálním pedagogem?

Stala jsem se tak, že jsem původně vystudovala tady Zdravotně sociální fakultu, rehabilitační péči o postižené děti, dospělé a staré osoby, ale potom obklikou vlastně, jsem se dostala, i když jsem pracovala ze začátku vlastně v domě pro seniory, tak jsem se dostala jakoby k dětem, dodělala jsem si vlastně speciální pedagogiku, až jakoby později, pak jsem si na Pedagogické fakultě dodělala učitelství ještě jakoby, a tak jsem se dostala vlastně sem.

A co vás vedlo k tomu zrovna tuhle cestu si zvolit?

Hmmm, asi prostě, protože jsem měla možnost, jakoby bavilo mě pracovat s lidma bavilo mě třeba pracovat i v tom domově pro ty seniory, ale tam prostě jsem narážela na takovou tu chuť těch seniorů něco dělat, jo bylo prostě obtížnější pro mě je motivovat k nějaký činnosti, a když jsem měla možnost to potom porovnat s prací, tedy právě s těma dětma, tak jsem zjistila, že tady je to jakoby jednodušší, je tady větší ta zpětná vazba od těch dětí a nějak jsem zjistila, že mě to víc naplňuje.

A jak dlouho tu práci děláte, tady?

Tady jsem devátej rok.

A předtím jste teda dělala v tom domově pro seniory.

V domově pro seniory na Hvízdalu.

A co máte na této práci nejvíc ráda?

Asi takovou tu pestrost, různorodost, že prostě sem ráno přijdete, a nevíte vlastně, jaký ten den bude. Asi bych nemohla pracovat nikde, kde bych jako věděla, že prostě ten den vlastně bude jakoby víceméně stejnej nebo nic mě nepřekvapí, tady opravdu ráno přijdete, a nevíte, co jakej ten den... ten vám vlastně udělají až ty děti

Rozumím, a je naopak něco co vás štve nebo mrzí, vadí Vám?

Hmm nevím, asi asi asi narážím trošku na... jako nemyslím úplně zeshora, třeba tady jakoby vyloženě, třeba naše vedení, ale vůbec jakoby systém systém tý péče, že prostě někdy takový ty nařízení, co co jsou, tak mi přijdou, že vymýšlejí lidi, který asi v tom nikdy nepracovali, jsou to takový ty teoretici, který no rozhodujou

A co konkrétně třeba?

Já nevím, už jenom prostě třeba jakoby ty školní vzdělávací programy, co máme jo, tam je prostě, že jo, je nějaká náplň, kterou bysme měli s těma dětma prostě splnit, ale absolutně to jakoby neodpovídá jo, prostě ty požadavky na ty děti jsou prostě úplně někde jinde, než třeba, co ty děti jsou schopný schopný prostě dělat. A potom jakoby to nějak vybalancovat, najít ten kompromis, err, protože, že jo musíte napsat nějaký vysvědčení, musíte splnit prostě ty ty

požadavky, a teď to třeba úplně tomu jakoby neodpovídá a dostáváte se do takového, nevím no, já úplně nejsem takovej... vyjádřit se... ale ale no tak asi asi tady no to.

A takže máte jakoby předepsaný něco prostě čeho se musíte držet...

Čeho se musím držet, ale prostě ty děti to třeba nejsou schopný jo jakoby dosáhnout, mají taky nějaký svoje limity, ale říkám to ŠVP je postavený, tak jako, že jo no nevím... asi by jakoby, mělo by dojít jakoby časem k nějakému trošku jakoby přestavbě toho těch vzdělávacích plánů, něco z toho zredukovat, to vypustit nebo to nějak inovovat, a myslím si, že to je jakoby cesta...

S kým vším během vlastně toho provádění tý práce, kterou děláte spolupracujete?

Takže že máte asistenta...

Mám asistenta, asistenta pedagoga, potom samozřejmě spolupracuji jakoby s vedením, jakoby školy, ta spolupracuje vlastně s naším školským poradenským zařízením, což je teda SPC, to je různý podle toho, kam teda ty děti jakoby jo, souvisí to s jejich postižením, takže, kam prostě do jakýho SPC spadají, takže ať už je to třeba SPC ve Štítného nebo SPC v Arpidě. No, s kým jsem se ještě setkala, že bysme...

Psycholog?

Taky, když prostě potřebujeme jo nějaký třeba zprávu. Potom vlastně i třeba, jsem třeba v loňském roce jsem spolupracovala s dětskou psychiatrickou léčebnou třeba v Opařanech jo, protože některý děti tam prostě jdou, takže i s těma jsme byli v kontaktu, s psychiatrem i vlastně s pediatrem, takže asi jakoby takhle s lékaři no.

A nějaký třeba neziskový organizace, že by se...

Hmm, teď jsme třeba měli, teď vlastně nám jsme měli školení asi asi se rozjede, protože tady kolegyně dělaly jenom jakoby pilotní program společnosti Rytmus, která se zabývá takovým tím tranzitním programem, takovým tím jako, co bude, co bude s těma našima dětma jakoby dál, kam třeba, jaké mají možnosti, jo jakoby jejich dalšího uplatnění, a takže i v rámci teď bysme měli s nimi spolupracovat a zapojit se do toho programu, takže i to je třeba Rytmus, teď nevím, jestli to je z Olomouce společnost...

A jak třeba probíhá taková spolupráce s vedením? Vychází Vám vstříc nebo...?

Jako jo, vychází vstříc, ale i ono se musí řídit prostě nějakými předpisy, a ty teda jsou potom taky kolikrát v rozporu, s tím, co třeba bysme chtěli my, ať už je to třeba jenom postavení tříd jo, že prostě je je dáno, já nevím, že třeba ta třída vlastně musí být zařazeni všichni se stejným vzdělávacím prostě programem, jo, takže, když je to třeba speciální vzdělávací program pro speciální školu, oddíl 1, to znamená, třeba děti se střední mentálním postižením, nemůžou bejt prostě nemůžou být smíchaný s dětma se vzdělávacím programem oddíl 2, to znamená s těžkou mentální, jo a podle mě, tohle je třeba špatně jo nebo i to vedení to vidí, že my bysme prostě chtěli ty děti smíchat...jako myslím si, že to je lepší pro ty děti jo, když jsou prostě tak jako ty třídy namíchaný, pro jejich rozvoj těch dětí, ale prostě tady jakoby narazíme na to, že to prostě nejde... no řeší se takový prostě provozní provozní věci s vedením, jo, jak ta třída funguje, jo prostě vyskytne se nějaký problém, takže to prostě konzultujeme s vedením, jak třeba v té chvíli postupovat, jo nebo no...

A s kolegama třeba většinou řešíte třeba, když nějaký dítě přejde do jiné třídy.

Jo, řešíme třeba ten přestup, ale i celkově se třeba, když je potom třeba pedagogická rada, ta je vlastně čtyřikrát do roka, tak se tam prostě sejdeme a teď že jo každé jakoby řekne k té své třídě, jaký třeba problémy musí řešit, nemusí, a teď má i jakoby vlastně to může konzultovat ty svoje problémy s kolegama, jo, takže i třeba... za prvé jim to dítě třeba mohlo tou třídou projít, takže se k tomu můžou vyjádřit, protože to dítě znají nebo se setkali s nějakým podobným problémem, zase to třeba nějakým způsobem řeší, takže jo taková ta taková ta konzultace, jak třeba jakoby postupovat, asi tak.

A ta spolupráce třeba s těmi lékaři, je to jednoduchý nebo?

No není to úplně jednoduchý, protože oni asi jakoby, nemají myslím povinnost nás jakoby informovat, takže je to těžký, když třeba bysme potřebovali jakoby navázat jakoby třeba s obvodním lékařem, tak pak i třeba přes paní ředitelku to jde, jo, že ona ho teda osloví a víceméně záleží konkrétně na osobě toho toho doktora, jestli je ochotný spolupracovat, a když vám řekne, že prostě nebude spolupracovat, tak vlastně nemá jakoby a možná ani právo nám žádné informace poskytovat, jo, ale na druhou stranu, my třeba potřebujeme zprávu, ať už se jedná třeba, když ten žák potřebuje třeba opakovat ročník jo, třeba ze zdravotních důvodů se mu to studium prodlužuje, tak potřebujeme i jakoby vyjádření toho praktického lékaře, potřebujeme třeba vyjádření psychiatra jo, takže potom z tohoto důvodu je kontaktujeme a jde to víceméně přes rodiče, že jo rodiče tam přijdou, oni jim to potvrzení napíší, rodiče nám ho přinesou, ale někdy prostě ty rodiče jsou sami jakoby bezradní, říkají:

my vlastně ani nevíme, co třeba tomu doktorovi máme říct jo, takže se s ním spojíme vysvětlíme mu, co po nich vlastně chceme a oni nám potom prostě napíšíou víceméně, co je potřeba no.

Co všechno je Vaše zodpovědnost ve třídě třeba a nemusíte se nikoho ptát, zda to můžete udělat?

No... moc toho nebude, no právě no, jakoby jo, dá se říct, že každý každý výlet, třeba každou jakoby návštěvu, když jdeme prostě mimo školu, tak vlastně to jakoby hlásíme hlásíme vedení, že jo vyplňujeme prostě na to na to speciální takový formuláře, ať už se mnou nebo i když se... třeba podávání léků no.

Takže všechno tak nějak jako se musí hlásit...

No jo, víceméně prostě hlásit a jakoby asi je to dobrá věc nebo tak jako prostě pro mě, aby kdyby se v případě něco stalo, tak abych byla jakoby chráněná, že jsem třeba teda to nezavinila jo nebo tak tak možná i, nevím, to беру jako docela plus no, ale jakoby všechno vlastně říkám všechny výlety, návštěvy, všechno se prostě musí hlásit, na všechno se jako sepisuje prostě spousta spousta prostě papírů no...

Takže ta práce není úplně, že byste si sama mohla rozhodovat jako, teď budeme dělat tohle a...

Jakoby jo, třeba rozhodnu si jo jakoby, tak jako to to, co s těma dětma dělám, že jo každé den, tak to si to si rozhoduju prostě já, že to musí to odpovídat, ale musí se to prostě řídit nějakým školním vzdělávacím programem. To není, že bych prostě si to teda vymyslela, já budu dělat, jo vlastně my na začátku roku zpracujeme pro každé dítě jakoby tematický plán, kterej se teda potom během toho roku snažíme dodržet. Samozřejmě, že se to může jako odchýlit, protože prostě jako nikdy nevíte, co zrovna, jak to dítě prostě teď je jako naladěný a jestli s ním ten den, co jste si předsevzali, jestli s ním vůbec budete moct dělat, jestli to zvládne, ale tak nějak jakoby toho se musíte držet, takže vlastně i to, co s tím dítětem budu dělat, tak už mám někdy v září nějakou že jo představu, který se teda musím držet, ale jako úplně potom třeba ten konkrétní den, tak to už to zase už jakoby záleží na mně, to to si rozhoduju o tom já jo, to není, že bych jako se musela někomu ukazovat, jako budu budu s dětma dělat tohle, a pak samozřejmě, že jo chodí vedení jakoby na hospitace, takže prostě i tak jako prostě získává nějakou představu, jak ta hodina třeba vypadá no.

A to, co si sestavujete na začátku roku, tak to dělá, kdo všechno? Jenom vy sama?

To dělám já, ale jakoby samozřejmě se o tom radíme prostě třeba s panem asistentem nebo s asistentkou, a třeba si řeknu, jakej třeba na to máš ty názor, myslíš, že to jo bude třeba reálný, a tak takže jakoby to konzultuju s ním, pak to vlastně dávám podepsat paní ředitelce, která to jakoby prohlídne a ta mi to prostě potvrdí.

Vzděláváte se ještě nějak ve speciální pedagogice jako dál?

No v rámci jakoby takovejch těch kurzů jo, třeba i jakoby tady, no asi tady v rámci v rámci, tolik není to teda, že bych úplně je navštěvovala jo nebo jakoby třeba čtu, přečtu si, co je jakoby v tom oboru nového, ale v rámci tady vlastně školy máme několik dětských kurzů prostě do roka, takže takže asi tak.

A když byste třeba chtěla na nějakej kurz někam mimo?

Tak mě uvolní. jo jo jo jo jo, uvolnění no no no, to je v rámci toho další vzdělávání pedagogických pracovníků a jakoby to není není problém.

Takže vedení v tom podporuje.

Jo, jakoby většinou, že jo jsou to ty kurzy jsou placený, takže já si to prostě zaplatím, ale vedení mi na to prostě poskytne volno.

Odkud třeba ještě získáváte informace o tom, co se děje třeba konkrétně v pedagogice?

Takže knížky třeba.

Noo, knížky, z internetu jo, nějakých časopisů, třeba, který se tím zabývají.

Takže to vyhledáváte?

Jo, jo, jo, jo, tak asi jo tu jako já si myslím, že prostě, kdo v tom pracuje, vždycky v tom oboru, tak ho zajímá, co je třeba nového hmmm.

Když byste měla popsat tady tu školu, a přímo Vaši práci v ní, tak jak bych to popsala?

Nevím. Popsala bych to jako takový rodinný prostředí, jo to mě to mě třeba na tomhleto vyhovuje. Já třeba osobně bych úplně nemohla pracovat někde v nějakém velkém, když to řeknu, jako molochu, takovým anonymním jo, takže mě vyhovuje prostě to malé množství dětí, malé množství kolegů, takže opravdu takový rodinný prostředí, a myslím si, že se to

jako odráží i třeba právě ve vztahu jakoby učitel dítě, i třeba jakoby my učitel a rodič jo, že že prostě, asi tak...

Je to takový důvěrnější.

Jo, jo. Je to důvěrnější.

Jak vypadá váš běžný den, školní?

Ráno ráno teda začínáme různě, jak se nám prostě děti sejdou, většinou tak zhruba kolem půl 9. Máme ranní rituál, tím vlastně asi začínají všechny třídy tady tady na na škole, takže máme ranní rituál. Po ranním rituálu my třeba osobně dále v těch od těch 9 do půl 10 máme ještě prostě výuku, někdo vím, že třeba má svačinu. My máme svačinu až v půl 10, takže máme jakoby rituál, pak takový výukový blok, kde prostě se střídá, já nevím, rozumová, smyslová výchova, pak teda v půl 10 máme svačinu do těch 10, a pak vlastně je víceméně hudební výchova, výtvarná výchova, pracovní výchova, jo takovýhle takovýhle předměty někdy do těch půl 11, protože my vlastně jíme dřív, máme oběd ve čtvrt na 12, takže, protože jíme později, nám to jakoby společně s mateřskou školkou, takže dejme tomu, že ty tyhlety výchovy jsou do půl 11. V půl 11 jdeme ven, do těch čtvrt na 12, ve čtvrt na 12 máme oběd do tři čtvrtě na 12, tak vlastně některý dny už je jakoby vyučování končí, takže si pak dělám jakoby přípravu, třeba na druhý den, a některý den mám ještě odpolední vyučování, takže pak máme většinou no tu pátou hodinu od půl 1 do 1, ještě odpoledne vyučování.

Takže to máte taky rozdělený jakoby do hodin jako v klasický škole.

Š: No, není to úplně no jako podle rozvrhu, je to do hodin jo, že že je to prostě v rozvrhu rozumová výchova, výchova smyslová... nebo třičtvrtě hodiny smyslová výchova, ale prostě tady v tom prostředí v té speciální škole to nejde takhle striktně dodržovat jo, takže spíš máme takový tomu fakt říkáme bloky, a prostě jedeme mezitím, prostě dáme nějakou pauzu, dáme nějaký nějakou relaxaci, a pak prostě na to navážeme s dalším dalším prostě výukovým blokem jo, nejde to striktně dodržovat prostě tři čtvrtě hodiny no.

A jak vypadá ten ranní rituál?

Ranní rituál vypadá tak, že vlastně, jako to vidíte tady, je takovýhle prostě máme stejnou stejnou, zhruba podobnou tabuli, kde si teda děti sednou před ten, před tu tabuli, tam se vlastně společně pozdravíme, zazpíváme si písničku, řekneme si, co je dneska za den, jaký je roční období si prostě pojmenujeme společně se spolužáky, no a pak je to prostě orientovaný

už třeba nebo se to váže třeba k tý náplni toho dalšího výukového bloku, nebo celkově, třeba je nějaký tematický zaměřenej celej měsíc, jo, takže prostě se potom si třeba povídáme o nevim jaru, jaké jsou změny třeba v přírodě, jo nebo nebo tak nebo i se snažíme trochu smyslovou výchovu do toho zapojit, takže třeba máme takový sáček na hmat, na procvičování hmatu, takže si tam ty děti třeba loví prostě předměty určité, a tak jo, nebo se prostě zapojujeme, já nevim, sluchové vnímání procvičujeme, že třeba šeptám, děti opakují po mně jo, takže takže tak jako ten rituál asi vypadá. Zrovna tak to zase třeba zakončíme písničkou a teď ještě vlastně mám jakoby takového maňáska, kterým který mi pomáhá prostě ty děti jakoby nebo provází ty děti se mnou tím rituálem, takže na konci on má takovou kapsičku, kde má prostě bonbony, takže to je vždycky taková odměna na konci toho rituálu, že prostě děti jakoby ho pohladí, vezmou si bonbon, poděkují, takže i takovou formou jakoby nacvičujeme prostě poděkování prosbu, a tak.

Stane se třeba někdy, že ty děti nechtějí úplně spolupracovat?

No určitě určitě, ale jakoby nenutíme je, jo, když vím, že prostě to dítě jakoby v tu chvíli prostě nechce, nechce se zapojit, tak ho úplně prostě nenutíme, necháme ho, protože se mi jako, jsem se přesvědčila o tom, že to nemá moc cenu nějak ho do toho nutit jo, přes jeho přes jeho chu, jakoby přesvědčení, protože pak to jakoby naruší ten rituál vlastně všech a nemá z toho vlastně nikdo nic jo, takže většinou ty děti si na to zvyknou jo, je to součást toho jejich denního režimu, oni si prostě tomu jakoby najedou na to, ale když zrovna třeba nemají svůj den, nechtějí, tak tak to respektujeme.

A když mají třeba svačinu tak komunikují spolu nějak?

Jo jako komunikují, tak jsem se úplně, se snažíme třeba, aby u té svačiny se zachoval nějaký takovej klid, jakoby u toho jídla, ale samozřejmě to tak úplně nefunguje, takže prostě, když mají třeba potřebu s náma komunikovat nebo třeba mezi sebou komunikovat, tak to taky prostě tolerujeme, to není jako, že bysme jo zase zase je to fajn, že prostě si sedneme jakoby u toho jednoho stolu, i oni to tak vnímají, ty děti jo, že se jakoby sejdem u toho stolu, a teď možná mají pocit, že prostě jako my můžou komunikovat, že je to takový volnější, není, i oni chápou, že to není ta výuka jo, že je to prostě volnější no.

A když třeba nějaké onemocní, tak jako přijdou a uvědomí si on tady není?

Jo, jo jo, hledají, hledají ty své kamarády jo, nebo ty své spolužáky, to prostě jako neříkám všichni, ale jsou prostě typy, který já říkám vždycky, že si hledají takové to svoje stádo, že

prostě ukážou... a oni se třeba spokojí s tím, že řeknu: jsou nemocní nebo jsou u doktora a že prostě jo, a nebo i třeba kolega, když by chyběl nebo já, když chybím, tak říká, že prostě ukážou jakoby na fotku, proto tam mají tu fotku, protože prostě třeba, když nemluví, tak aby si ukázali a nebo třeba čekají, že jo, že ten jejich spolužák oblíbenej, jestli prostě přijde, nepřijde, takže ukazuju jako dneska, jestli jestli prostě se objeví no.
..

Změnila se v posledních letech nějak skladba těch dětí, které máte v té třídě?

Jo, určitě, určitě. To se proměňuje vlastně každé rok. Já jsem takovej, nevím, mně se to mně se to docela hodně proměňuje, a tím, že teď mám poslední 4 roky třídu jakoby se žkama, který už budou končit nebo tak, protože, že jo ta třída je poskládaná, takže nejsou ve společné, ne nemají stejný ročník jo, takže na základě toho vlastně někdo odejde a teď je zase potřeba doplnit tu třídu někým novým, přicházejícím, takže určitě určitě se prostě ta skladba těch dětí mění no.

Takže se to mění hlavně jako na základě věku a...?

Jo, jo jo jo, na základě věku, a někdy se to mění i třeba, protože prostě si ta třída jakoby nesesedne, ty děti třeba... může se stát, že prostě spolu mají nějaký problém, prostě opravdu to nefunguje, takže pak se třeba stane, že to dítě musí být přeložený prostě do jiné třídy, jo to už je o tom to právě vykomunikovat nějak s tím vedením, a třeba s kolegama, kde mají třeba nějaké místo ve třídě, a prostě jo vždycky to jde o to, aby ty děti byly prostě spokojený, a když by to nefungovalo, tak bysme se asi trápili my, trápili by se ti děti jo, takže, ale mně se to teda konkrétně, mně se to nestalo, spíš se to mění říkám na základě toho, že ty děti prostě ke konci roku odejdou a zas prostě někdo nověj přijde no.

A změnilo se třeba něco tou inkluzivní novelou?

Jo, určitě, určitě, se změnilo prostě to to složení tady u nás, těch dětí jo, že prostě spousta dětí, které by třeba dřív prostě šly k nám do školy, tak prostě šly na tu základku. K nám už prostě nešly, anebo i děti, které třeba, tady je vlastně, byly u nás a rodiče potom zjistili, že mají tu možnost to dítě umístit na tu základku, tak třeba to chtěli i na tu základku zkusit a třeba odešli.

A stalo se, že by se nějaký dítě vrátilo z té základky zpátky?

Já jsem to nezažila, nevím, jestli... nejsem tu tak dlouho

Slyšela jsem o jednom.

No, no, no, ale je to možný, ale konkrétně si teď kon jakoby nevybavuju.

Když se stane nějaká situace ve třídě, tak tak jak poznáte třeba, co v tu chvíli máte udělat? Když třeba, já nevím, nějaký dítě prostě začne narušovat a začne něco vyvádět.

To je prostě asi o nějaký takový intuici, nebo toho, tomu jakoby nás jakoby těch pedagogů, že prostě musíme vycítit, že teda třeba se něco děje a už jako zaprvé to třeba konzultujeme s rodičema, pokud jsou to nějaké situace, které se třeba vyskytují i doma jo, tak třeba zkonzultujeme, jak to třeba ty rodiče řeší doma jo, jak bysme to třeba řešili tady, a pokud je to něco, protože třeba ty děti se chovají jinak, jakoby vím ze zkušenosti, že se to dítě chová trošku jinak doma, trošku jinak se chová tady ve škole, takže pokud je to něco, co se třeba děje tady, tak se to prostě snažíme, jakoby konzultujeme to s tím asistentem pedagoga, a říkáme si třeba, proč se to tak děje, jak bysme na to měli, samozřejmě, že jo máte jakoby nějakou představu, i třeba právě takhle jakoby z literatury nebo jo z jiných zdrojů, víte jak by se třeba v tý, jako ve chvíli mělo postupovat jo, ale pak třeba zjistíte, že na to to vaše dítě vlastně nezabírá jo, že, že, takže je to nějakým takovým...

Musíte ho poznat.

Musím ho prostě poznávat a přijít na to, je to taky někdy prostě pokus omyl jo, třeba něco zkusím, a zjistím, že to na to dítě prostě nezabírá, ale nevím... Spoustu problémů si myslím, že pramení třeba i ze začátku, když to dítě přijde, z toho než si v té třídě zvykne, než si najede na nějaký prostě ten režim, jo, a vím, že jako, když si právě tohleto všechno osvojí, tak pak je s ním třeba jednodušší i prostě pracovat jo, ale ze začátku je, že jo to dítě třeba ztracený, my trošku tápeme, jak si, jak s ním prostě pracovat, ale to si prostě všechno jakoby sedne. Někdy mám pocit, že ten školní rok je na to jako málo jo, že že prostě by to mělo bejt asi delší no, nějak, tak je to různý no.

A s jakými speciálními vzdělávacími potřebami u žáků se setkáváte nejčastěji? No asi, asi, já zrovna konkrétně pracuji jakoby s autismem, s autisty, takže pro mě je to jo jakoby mentální postižení a autismus. To jsou asi dvě takové hlavní, se kterýma se setkávám já.

Kolik žáků máte ve třídě?

Šest.

A přijde Vám to jako takovej ideální počet?

Jako no, měla jsem vlastně v minulých třech letech, jsem měla jenom čtyři žáky, protože ten jeden žák měl vlastně jakoby z SPC jakoby jako doporučení, že má mít snížený počet žáků ve třídě, takže jsem měla čtyři, a bylo to lepší, bylo to fajn. Podle mě, optimální počet by byly čtyři, ale vzhledem k tomu, jak je to prostě nastavené, tak tak i šest jako si myslím, že je ještě zvládnutelný, ale víc už asi ne.

A neměla jste někdy víc jak šest?

Neměla. Neměla jsem, protože vlastně i ty třídy, ty speciální, jsou postavený tady v tom v tom oddílu 2, toho vzdělávacího programu, 4 až 6 žáků ve třídě, takže jsem, neměla jsem nikdy nikdy víc.

Jak vypadá třeba ta vaše práce s dětma jako jak vás vnímají?

Nevím no, jak mě vnímají... já jakoby, že jo samozřejmě, že musím vystupovat jakoby autorita, ale zase na druhé straně si myslím, a tady to ani jinak nejde, že mě vnímají jako takového kamaráda jo nebo prostě takového parťáka, samozřejmě ale musí vědět, že když teda překročí nějakou hranici a poruší nějaký pravidla, tak jako, že se taky umím prostě rozzlobit, taky prostě si nastavíme si nějaký vzájemný mantinely, ale jinak prostě vystupují jako jejich jejich kamarád jo. Už to, že nám prostě, že jo neříkají nám paní učitelko, oslovují nás prostě jménem jo, takže i to mám asi svědčí o tom vztahu s těma dětma no.

Jak jak vypadá vaše práce s rodiči dětí?

Tak já musím zařukat, že mám štěstí na rodiče, tak jako, je to je to prostě různorodý. Jsou prostě rodiče, a tady s váma komunikují, řeknou vám, řeknou vám i jakoby o tom dítěti, právě třeba, jak se chová, projevuje doma jo, když si tady něco prostě řekneme, že se třeba něco nedaří, tak jakoby pracují s tím dítětem. A pak jsou třeba rodiče, kteří jakoby vás vyposlechnou a řeknou si jako, já mám jako ty problémy s dítětem doma, já si je taky doma řeším, a vy si je řešte tady jakoby ve škole a nemají snahu prostě nějak o nějakou spolupráci, ale nevím, já jsem, musím říct, že se mi nikdy nestalo, že bych měla nějaký vyloženě prostě problémový rodiče.

A ta komunikace s nimi probíhá teda, když si pro děti přijdou nebo...

Je to, je to různý. Já třeba vlastně se všema, dá se říct s rodičema se vidím každý den, když to dítě prostě přivádějí, protože nikdo z mých dětí nechodí do ranní družiny, třeba že bych se s

těma rodičema nepotkávala. Takže já se vlastně s nima potkávám každéj den, i to je docela výhoda, že si vlastně řekneme třeba ten předchozí den, co bylo nebo co co třeba bylo dobře nebo co bylo špatně. Komunikujeme prostřednictvím nějakých notýsků nebo já to třeba řeším i jenom prostě jakoby papírkama, kde jim třeba těm rodičům napíšu, co třeba se těm dětem dneska povedlo nebo jo, a potom prostě na rodičovských schůzkách, který jsou čtyřikrát do roka, takže tam prostě, když ti rodiče mají zájem a přijdou a nebo jsou to právě ty rodiče, se kterejma se úplně teda každéj den nemám možnost pobavit, tak potom si to řekneme na těch rodičovských schůzkách, ale většinou je to o té každodenní prostě komunikaci, že se vidíme a vždycky si ten prostor se snažíme jakoby najít, si říct, co je a i ty rodiče třeba přijdou a řeknou: dneska třeba nemá úplně dobrej den, můžete čekat, že to s ním nebude třeba jednoduchý jo nebo tak ale asi ideální no.

A oceňují notýsky, rodiče?

Jak kdo. Jako někdo vidím, že se fakt třeba každý den do těch notýsků nebo do těch žákovských prostě kouká, a pak jsou rodiče, který spíš preferujou tu komunikaci, takhle jo mluvenou a ty notýsky berou, jako jo, dobře, napíšete mi tam, já nevím, třeba za týden někam jdeme a chystáme takovouhle akci jo nebo jsou třeba schůzky nebo takovýhle, ale to je asi tak všechno.

Jak často třeba navštěvujete ty akce?

To je... já bych třeba navštěvovala, ale jde prostě na, o to složení té třídy a je to prostě problémový jo nebo není to určitě tak, jak já bych si prostě představovala. Já bych třeba si představovala každý týden někam prostě s těma dětma vyrazit, ale prostě je, to složení třídy je takový, že že nám to prostě úplně neumožňuje, takže aspoň třeba jednou za měsíc prostě nějakou akci nějakou akci zvládnout no.

A o co se třeba jedná tak?

Třeba návštěvu, byli jsme v Malém divadle, v kině, teď vlastně příští týden do solný jeskyně, kde vlastně jsme byli asi jednou, dvakrát a docela se nám to osvědčilo, takže budeme příští týden, takže takže takový. Nebo případně nějaká výstava někde jo, chtěli bysme udělat si potom školní výlet nějakej na závěr školního roku, prostě někam jednodenní, třeba i nějaký turistický jo jakoby výlet.

Co si myslíte že od vás rodiče očekávají?

Já si myslím, že očekávají jakoby spokojený dítě jo nebo já nevím, já si myslím, že prostě ty rodiče nám s tím... děti dají za prvé určitě, že jo jakoby očekávají pokrok toho dítěte, že prostě to to dítě udělá, i když je to třeba sebemenší pokrok v něčem, ať je to třeba v sebeobsluze jo, protože, že jo není to úplně jakoby o tom, že ten pokrok jde mílovými kroky, takže prostě se třeba opravdu sebemenší pokrok a i prostě, že to dítě bude v tý škole spokojený, že když nám ho sem ráno povedou, tak prostě bude chtít jo, budou vědět, že je tady, že je mu tady dobře, že že prostě se nějak netrápí, tak asi to.

A co naopak by očekáváte od rodičů?

No právě, trošku takovou tu spolupráci a zpětnou vazbu jo, že prostě oni s námi budou komunikovat a nebudu mít pocit, že mi sem to dítě jenom jako dají, že ho jsem nějakým způsobem uklidí a víc je prostě nezajímá jo, že je nezajímá, co se tady prostě děje, co třeba to dítě se naučilo, nenaučilo, co mu jde, co mu nejde, a že třeba i budou chtít slyšet jakoby to špatný jo, protože někdy mám pocit, že ty rodiče jako chtějí slyšet prostě to dobré, tu chválu, ale už potom prostě nechťejí slyšet to, že že třeba je s tím dítětem nějaký problém jo, takže takže i tak asi no hm.

A přicházejí za Váma třeba s něčím? Třeba nějakým problémem, co mají doma a chtějí se zeptat na radu, jak by to vyřešili?

Jo taky taky se stane, že prostě přijdou, že že by chtěli jakoby právě to, že třeba se to dítě nějak začne projevovat doma třeba, je to i jakoby nějaká nová nějaký nový projev, že třeba chtějí vědět, jestli se třeba takhle projevuje ve škole, jak my to tady potom řešíme jo, takže to prostě porovnáváme.

Takže přijdou prostě s něčím třeba co je špatně a...

Jo, co je špatně, to je špatně a chtějí to prostě řešit, chtějí se poradit právě.

Máte už nějaký svoje osvědčení praktiky a strategie třeba, který fungují jako ne na všechny, ale třeba většinu těch dětí?

No, říkám, podle mě jakoby osvědčenou strategii mám prostě nastolit nastolit nějaký jakoby opravdu jakoby řád, protože asi je to možná tím, jak pracuji právě převážně s autistama, a ty prostě potřebují mít nějaký nastavený řád, a právě to někdy pak zjišťujeme třeba s těma rodičema, že mi řeknou: a nám tohleto, třeba jenom doma má s tímhle problémem nebo prostě zlobí a my říkáme: no ale protože má možná pocit, že nemá to tak přesně daný jo, že že

možná jakoby je to pro něj trošku chaos nebo se v tom ztrácí jo, takže snažíme se prostě nějakým způsobem jim teda nastavit ten ten denní režim no, a potom prostě se snažit do toho zakomponovat jakoby tu výuku a nevím no... jakoby nebojím se jít s dětma třeba do nějakýho jakoby sporu jo, někdy ty děti jsou takový, že prostě může se vyskytnout i nějaká agrese z jejich strany, pokud prostě jo jim jakoby nevyhovíte v té chvíli, ale to se mi docela osvědčilo, že taky prostě se nesmím teda bát a musím trošku dát jakoby najevo, že mám jakoby nad nima navrch jo, když to tak řeknu jo, ale a oni to taky prostě pochopí a začnou třeba ty pravidla víc jakoby respektovat jo, nějakým nevím, prostě to musí to ty děti prostě vycítit no.

Mluvili jsme o tom asistentu pedagoga, tak spolupracuje se vám s ním dobře?

Jo,jo, jo, jo, jo. Fakt mám jakoby oporu, a prostě neumím si představit, že bych v té třídě byla prostě sama, jo je to opravdu taková opora, a když třeba prostě ten asistent pak chybí, třeba je nemocnej, tak to teprve prostě zjišťuji, jakou velkou prostě pomoc v něm mám, takže určitě to bych jako neměnila.

To taky vnímají ty děti, když nepříjde třeba?

Jo, jo určitě určitě ho prostě shání a oni prostě ví, že v té třídě jsou jakoby dva, a já nevím, já se to jakoby, nesnažím se úplně rozlišovat, jakoby učitel, asistent jo, to tam se to v té třídě tak strašně prostě prolíná, protože ani jakoby nemůžeme prostě v té naší třídě... třeba jako máme uplatňovat nějakou prostě výuku, že teď si všichni sedněte a já budu, budu s vámi prostě pracovat, prostě musíme si ty role rozdělit, ty děti si musíme rozdělit, takže třeba já pracuju s půlkou, pana asistent pracuje s půlkou, a vlastně dělá tu stejnou práci, v té chvíli jako já jo, takže si myslím, že ty...je to hodně vyvážený.

Takže řekněme, že on je vám vlastně jakoby řekněme legislativně podřazenej, ale...

Stále jsme na stejné úrovni, no, no ,no, no, a myslím si, že právě je škoda, že ty asistenti jsou jakoby málo finančně ohodnocení a celkově ta jejich práce si myslím, že není prostě doceněná. Já jsem měla taky možnost, když jsem si to jakoby dodělávala to vzdělání, tak jsem rok vlastně pracovala na pozici toho asistenta, a tak jsem měla možnost jako to vidět prostě z té druhé strany, a od té doby se koukám na ty asistenty prostě jinak.

Jaké kompetence by podle vás měl mít pedagog, který má vyučovat právě v inkluzivní třídě?

Hm no...

Když to musí jako sladit, normální děti, a pak nějaký dítě, který třeba bude prostě jo pozadu...

No to to jako úplně nevím, a po pravdě si to ani neumím představit, že bych taky v té škole pracovala jako to to zase jako klobouk dolů před všema pedagoga, ale hmm, nevím no hmm.

Nebude vědět, komu se má věnovat dřív.

No právě, jo rozhodnout jako to sám se rozhodnout jako, abych abych teda jakoby nezanedbal vlastně ani ani ty děti, ani to dítě, které tam přišlo. No nezávidím jim to.

A jaký nároky podle vás inkluze klade na učitele?

No velký nároky. Myslím si, že já jako časově, i prostě třeba co se týče nějakého dalšího vzdělávání, určitě jo, protože to je zase oblast, se kterou třeba se až tak nesetkali, takže si prostě musej určitě doplnit jakoby znalosti, co se třeba týká právě těch specifických potřeb a vůbec práce s těma dětma, takže si myslím, že to jsou velký prostě nároky no, i na tu přípravu, že jo, ta prostě ta ta příprava potom toho pedagoga na ten na ten den musí vypadat zase úplně jinak, než než běžná škola nebo jako když má prostě nemá nemá tam to dítě no...

A na žáky?

Taky, taky, no jako myslíte ty zdravý? Ty zdravý děti, který tam jsou oba, no určitě, no tak jako taky si myslím, že ty děti si to musí prostě ujasnit, a vůbec prostě toto dítě integrovaný, teda jakým způsobem se k němu chovat, co je třeba prostě správný, co není správný, nevím no.

Co ředitelé škol?

Hmm, na tom rozhodnutí toho ředitele prostě jo, teď jakoby fajn naplněný, že jo svoje školy nebo svoje třídy, jakoby si myslím, že jsou třídy naplněný až dost a teď jako to rozhodnutí teda, kam to dítě přijmout teďka spolupráce s tím s tím pedagogem jo, jak jak to prostě zvládne teď jakoby, že obsazení toho asistenta pedagoga, aby ta spolupráce tam fungovala... no je to podle mě už jako to na ně klade zase další zvýšený prostě nároky. Nemyslím si, že by toho měli takhle málo.

Rodiče?

No rodiče, tam tam nevím. Tam někdy možné jakoby ty... bojím se, jestli někdy děti těch nebo rodiče těch integrovaných dětí nemají jakoby přehnaná očekávání jo nebo možná jsou trošku i třeba, co jsem se já setkala, že jsou možná trošku, to vidí jakoby v uvozovkách sobecky. Vidí možná jenom to jejich dítě, a teď si myslí, že se to vlastně v té třídě bude točit jakoby kolem něj jako, a teď vlastně se to dostává, že jo do do rozporu, s tím, co v té třídě je schopný jakoby možný a zároveň prostě ty rodiče těch zdravějších dětí, jako my tam máme nějakého vetřelce, oni se mu budou věnovat, nebudou se prostě starat o ty moje děti, ty ty moje to moje dítě bude trpět, no je to prostě těžký no.

A jak si myslíte, že by byl třeba, když bysme uvážili, že by šel nějaký žák z vaší třídy, úplně čistě teoreticky, do běžné třídy, tak jak si myslíte, že by ho ten kolektiv vnímal?

No a konkrétně z mé třídy si to prostě vůbec neumím představit no, teď jsem si vzpomněla, právě teď, když to říkáš, tak jsem si vzpomněla toho jednoho kluka, kterej se teda vrátil z té základy, že si to vybavuju ten případ, ale vůbec si to neumím představit. To by prostě za první, ten můj žák by to totálně jakoby nezvládl, narušil by prostě tu výuku, vůbec jakoby to množství těch dětí si myslím, že by nezvládl ani jeden z těch těch dětí, a nevím nevím, co by jakoby tomu řekly prostě ty děti v té v té škole... to jako neumím si to představit no.

Sledujete vývoj vzdělávací politiky, která se týká žáků nebo který se týká žáků se speciálními vzdělávacími potřebami?

Snažím se.

A jak to na vás působí?

No nevím. Já úplně jako, asi s tím nesouhlasím, s tou s tou představou prostě, jaká jaká je, třeba co se právě týká asistentů pedagogů jo, třeba už jenom to, že by teď ponovu by snad jakoby neměli mít nárok třeba na zvyšování mzdy, co se týká, bylo slíbeno, že se bude navyšovat mzda pedagogům nebo vůbec pedagogickým pracovníkům, takže teď by se to třeba mělo týkat ponovu jenom učitelů a nemělo by se to prostě týkat třeba těch asistentů a vychovatelů, tak to si myslím, že je prostě špatně, to je jakoby, co v poslední době teda jsem pochytala, tak s tím nesouhlasím no.

Četla jste přímo tu vyhlášku číslo 27 z roku 2016, o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných?

Taky. Taky jsem četla, kdysi dávno, taky jsem četla.

A názor na to nějaký máte?

Taky nevím no, já si prostě, pro mě osobně inkluze, ale jenom za určitých jakoby předpokladů a jenom u některých dětí a nevím no, nemám na to úplně nějaký...

A co si myslíte o tom, jak je ta inkluze a ty její podpůrné opatření teď nastavená?

Nevím no, já si myslím, že prostě ne, to není není to prostě teď jak, jak to je, tak že to není dobře nastavený.

Takže to teď, jak je to nastavený není třeba prospěšný ani pro jeden typ žáků? Ani pro ty, co jsou v té třídě, ani pro toho co tam přijde.

No, no nemyslím si, že že, jak je to argumentovaný, tím jak prostě to jako obohacuje ty ty žáky, prostě jakoby z té třídy, tak si to prostě úplně nemyslím, ale jakoby zase nemůžu to úplně posoudit, úplně jsem se jakoby s takovou třídou jsem se nesetkala jo, nebo znám to jenom prostě z vyprávění třeba jo, ale nevím, těžko prostě posoudit no.

Takže když byste měla zhodnotit, jak se stavíte k té myšlence té inkluze, a potom k tomu, jak je to nastavený?

Jako určitě myšlenka inkluze je prostě dobře, ale potom v praxi si myslím, že z toho vyšlo něco jakoby jo jakoby jinak jo, že že prostě ty, nevím za mě integrace nebo inkluze určitě třeba žáků prostě s nějakým tělesným postižením, smyslovým postižením, ale potom prostě žáků jakoby s mentálním postižením, tam už si myslím, že mám prostě na to jakoby názor názor jinej, no, že že že to ne, to ne. Já vím, že prostě myšlenka nebo jakoby speciální školy byly byly jakoby dobře, nebo jsou dobře, a nevím myšlenka jakoby co nejvíc dětí prostě integrovat do těch základních škol, si myslím, že prostě jako na přítěž... nevím, setkala nebo vím o případech, kdy jsou třeba v jedné třídě integrovány prostě tři, čtyři žáci jo, tak já si to prostě neumím představit, jak to tam potom prostě v té třídě funguje no.

V čem vidíte pozitiva a v čem naopak negativa té inkluze?

No, jako určitě prostě, pokud to jakoby ten žák na to má, tak by měl prostě získat co největší možnost toho vzdělání jo a to samozřejmě mu třeba dá ta ta základní škola jo, ale právě v případě, jenom pokud to jakoby funguje, a pokud to ten žák zvládá jo, ale prostě takové to umělé přežívání někde jako myslím si, že to potom nedá nedá nikomu nic jo, že že nevím, já

bojím se, že ty ty zdravý děti prostě, dobře, část se jich určitě chová k tomu spolužákovi prostě ohleduplně a pomáhají mu, ale určitě se tam prostě najde část dětí, který se k němu takhle prostě nechovají, a prostě pokud se k němu pak třeba chovají nějak škaredě, tak si myslím, že to prostě nemůže přenést a i si myslím, že nevím nevím, do jaký míry je to integrovaný dítě prostě je schopný začlenit se do toho kolektivu, aby ho nějak ten kolektiv přijal, ale ne tak jako uměle jo, že že tady ho máte spolužáka, a teď teď se o něj starejte nebo ale že prostě v nich těch spolužácích najde nějaký rovnocenný partnery, a to se bojím, že prostě na tý základce nenajde no, a když to vidím, tak prostě když to můžu porovnat tady prostě u nás, tak tak ty děti si jakoby najdou společnou řeč, dokážou prostě spolu komunikovat velice dobře, takže takže nevím no.

Proč si myslíte, že máte takovej postoj k tý inkluzi, kterej máte? Souvisí to třeba s tím, že...

Pracuju prostě v té speciální škole, a vidím jakoby ty pozitiva té speciální školy jo, možná jako každěj to tak nevidí, ale ne, že by to bylo, že by to byl jakoby můj chleba jo jo, že bych, abych to musela obhajovat, ale prostě vidím vidím v tom speciálním školství jakoby to dobrý, a co těm dětem prostě prospívá.

Když bysme se měli teď bavit o bariérách toho společného vzdělávání, tak co byste tak viděla třeba? Tu legislativu?

Legislativa určitě. Takže jsou to třeba nějaký prostorový nebo vůbec jakoby v tý škole podmínky jo nebo vůbec počet žáků třeba v tý třídě. Jako mám nebo vím jakoby o škole vesnické malé, kde prostě počet těch žáků ve třídě je jakoby nízký jo, je tam prostě třeba deset žáků ve třídě, a myslím si, že tam třeba integrovat potom to dítě je jakoby... možná se to daří víc než dítě tady někde v městský základní škole, kde prostě dvacet, pětadvacet žáků ve třídě a myslím si, že to nemůže proběhnout jo, takže určitě třeba ten počet žáků prostě v tý třídě ta ta bariéra no. A i možná jakoby schopnosti toho pedagoga, tak prostě ty pedagogové jsou různý. Je pedagog, kterej to prostě zvládne třeba úplně s přehledem, tam takovýhle prostě žáka mít, a když si řeknu, že jsou prostě pedagogové, který nezvládnou ani třeba tu běžnou běžnou třídu, tak si neumím představit, že tam potom ještě mají prostě takhle další dítě no takže.

A taky asi, aby tam fungoval dobře ten vztah ten asistent - učitel.

A třeba taky jo, jo, že prostě jak je na nějakým, jak tam prostě spolu komunikují, jo, jestli jakoby ten učitel je ten, kterej tady tady... prostě máš tohleto s tím dítětem, prostě dělej, nevím, jak jak to tam prostě na těch základech funguje jo, říkám u nás je to prostě něco jiného nebo třeba aspoň já ve své třídě se o to snažím. Vím, že to třeba úplně takhle všude ve všech třídách taky nefunguje, ale já se o to aspoň snažím a nevím, do jaké míry to prostě berou jo, jako ty ty pedagogové z těch základek jako teď tam mám nějakýho dalšího člověka, kterej, když to řeknu, tak mi kouká jakoby pod pokličku, účastní se prostě té hodiny, těžko říct.

Taky že jo, aby se s tím asistentem jakoby nesegregovalo.

No přesně tak, jo, aby jako sice to dítě je prostě v základce, ale jako sedí tam někde vzadu s tím asistentem, to je to se pro něho, ten mu vlastně supluje třeba nějakého toho spolužáka a on říkal a on se stejně prostě nikdy do toho kolektivu jakoby nezařadí jo, je to prostě... já mám asistenta, a tady je zbytek třídy jo, takže prostě, jestli třeba to dítě je schopné se účastnit nějaký společný prostě výuky a nebo je to skutečně, že tadyhle dostaneš nějaký štos učiva na celý ten den prostě, probereš jo, a to si myslím, že prostě je špatně no.

Měla byste nějaký návrh na zlepšení nebo přímo už nějaký opatření toho, aby ta situace, která teď je, se vlastně zlepšila?

Nevím no, prostě jakoby opravdu individuálně posuzovat, který to dítě teda je třeba tý inkluze schopný, který není... probrat to i jakoby s těma rodičema, by teda někdo měl jo vysvětlit jim třeba ty ty i ty úskalí jo, aby ty rodiče neviděli jenom takové to, já budu mít prostě to dítě na základce jo, ale třeba i ty rodiče, aby měli možnost dojít třeba do té speciální školy podívat, aby prostě se přesvědčili o tom, že i to má prostě svoje výhody jo.

Máte třeba nějaké informace o tom, jak se staví vedení vaše k inkluzi?

Nemám úplně, asi nevím, ale myslím si, že to bude podobný právě proto, že prostě vedení jakoby řídí speciální školu, tak si myslím, že je to jako přirozený, že si taky obhajuje prostě to to svoje nebo jo, že souhlasí i to, že musí někdy tu tu školu prostě bránit na úkor právě takovým těm rozhodnutím jo, takže si myslím, že taky asi má podobnej názor třeba jako a myslím si, že i většina jakoby kolegů tady, že má na to prostě podobnej názor jo.

Takže se třeba nesetkáváte tady v tom pedagogickém okolí s nějakým jiným názorem?

Asi ne. Nesetkala jsem se myslím si, že mají všichni podobnej názor tady.

A diskutujete tu o tom třeba?

Jo, no určitě určitě. Třeba na těch pedagogických poradách se na to prostě dostaneme a diskutuje se o tom no, a právě proto si myslím, že mají ten názor všichni prostě podobnej.

A třeba v soukromí o tom diskutujete taky s někým?

Jo taky, určitě no, a nevím, nesetkala jsem se zrovna úplně s jako s někým, kdo by byl tak jako přesvědčenej, že inkluze je prostě úplně správná věc a je to a je to prostě dobře nastavený no.

A jak podle Vašeho názoru ovlivnila inkluzi pandemie covidu-19?

Úplně nevím, nevím, do jaký, jak jak to jakoby na to odpovědět, nevím třeba do jaké míry se tyhle děti třeba ty, co jsou teda jakoby integrované, třeba byly schopný zapojit do nějaké distanční výuky nebo jak to tam prostě fungovalo, protože třeba i tady od nás jakože že jo nějakým způsobem distanční výuka fungovala, ale bylo to teda obtížný, tak nevím jak to fungovalo prostě na těch na těch základkách jo, jako že by se prostě to dítě připojilo teď někde přes Teamsy a komunikovalo tam prostě jakoby s tou třídou a s tím pedagogem v rámci nějakýho toho tý hodiny, nevím, úplně si to neumím teda představit.

Dobře, tak Vám moc děkuju, to bylo všechno.

Příloha č. 7: Přepis rozhovoru - Tereza (text)

Jak jste se stala speciálním pedagogem?

Stala jsem se jím, že jsem se nejprve stala normální pedagogem, učitelkou angličtiny, no a potom jsem vlastně mě tahle práce zajímala už strašně dlouho nebo tahleta tematika... pak se mi narodil syn s postižením, takže k Arpidě jsem to měla kousek, no a pak to byla ta nejlepší volba.

A jak dlouho to děláte, tuhle práci?

Asi 8 let.

Takže jste si potom dodělala tu speciální pedagogiku?

Jo.

A předtím jste učila teda někde jinde?

Předtím jsem dělala různé věci... učila jsem taky někde jinde... různě a spoustu různých věcí no.

Co máte na této práci ráda?

Ty děti, o který se starám.

Ještě něco no?

Nooo, pracovní dobu, kolegy, to prostředí v Arpidě je krásný, takže to mě jako baví a hlavně ty děti.

Co si máme představit pod pracovní dobou?

Pracovní doba? Jako každé učitel vlastně no.

Jo, a je něco co Vás naopak štve?

No, mně štve, že se vlastně setkávám dost často s ne úplně sofistikovaným vedením v těch institucích.

Nějak jako konkrétněji by to šlo rozvést?

Konkrétně mám pocit, že dost často tomu úplně nejvyššímu vedení nezáleží úplně na lidech, kteří pro něj pracují, takže to je vždycky, prakticky vždycky, v tom, co jsem zatím zažila, byl vždycky pro mě jako problém.

S kým vším během práce spolupracujete?

Mám asistentky dvě, no potom vlastně spolupracuji se všemi tady v Arpidě, to je, takže je to ucelená péče, že jo, takže spolupracujeme se všema terapeutama, takže s ergoterapeutkama, s fyzioterapeutama, no logopedku, teď teda ne, ale taky se tady spolupracuje s logopedema, no a, to je všechno no.

A nějaký lékaři jako psychologové a takhle?

Ne tady je jako... my vlastně psycholog... je tady psycholog už, je tady dva psychologové, kteří sem docházejí externě asi nebo na nějaký částečný úvazek, ale s těma jsem do téhle doby nepotřebovala nic konzultovat.

A mít dva asistenty, tak to je tady takovej normál nebo...?

Úplně normál ne, u těch, my jsme rehabilitační třída, ta moje třída rehabilitační, a tam je skoro tak jakoby nutnost mít jeden na jednoho jako.

Co je Vaše zodpovědnost v té třídě a nemusíte se nikoho ptát na to, zda to můžete udělat?

Zodpovědnost je, aby ty děti se těšily do školy, aby úplně netrpěly, když sem přicházej, aby tady nějakým způsobem aspoň trošku jako jo dobře trávily čas smysluplně. Ale vlastně v rehabilitační třídě jde hlavně o to, aby se cítily dobře a užívaly si ten den jako a nic si neudělaly.

Vzděláváte se nějak dál ve speciální pedagogice?

Vzděláváme.

A jak?

Různý kurzy.

A to vám zajišťuje vedení?

Zajišťuje vedení.

A to je jako v průběhu třeba pracovní doby nebo to jsou nějaký víkendový akce?

Já už jsem tady teď dlouho nebyla, já jsem dva roky měla pauzu, ale předtím jsem nějaký kurzy absolvovala, a to si nepamatuju, jestli to bylo v pracovní době... v pracovní době je to problematický, protože je nás tak akorát nebo spíš málo bych řekla, takže ta zastupitelnost je dost problematická, takže si myslím, že většina kolegů, když něco chtěou studovat, tak tak ve svém volným čase nebo o víkendech no.

A když byste si třeba něco sehnala sama od sebe, podpořilo by Vás vedení v tom...?

Tvrdí, že jo.

Aha, dobře. A odkud třeba ještě získáváte informace? Třeba z internetu, z knížek...? O tom, co se děje v té speciální pedagogice.

Ve speciální pedagogice? Tak já žiju s ergoterapeutem, takže mám přístup k informacím ohledně různých přístupů, teda terapeutických, co se týče ergoterapie, tak to spolu konzultujeme no a vlastně... já nejradši všechno, já se nejradši vzdělávám, když s někým komunikuju jako z očí do očí

Jak byste popsala Vaší školu a Vaší práci v ní?

Tahleta škola je fakt exkluzivní, má v sobě takovou pozitivní energii, ale no, a takže děti to tady mají rády, je tedy architektonicky je to krásně zvládnutý, má to dobrý vibrace, akorát to jak říkám no to vedení je a ředitel...

Jak vypadá Váš běžný den ve škole? Když bysme to vzali od rána až do odpoledne.

No, protože některý ty děti, i když se to vlastně nesmí říkat jo, ale ale jejich diagnóza stoprocentně je porucha autistického spektra, v těch rehabilitačních třídách určitě, tak se snažíme to nějakým způsobem jako ritualizovat ten ten den, takže ráno máme každý den rituál, přivítáme se, těm dětem... my máme třeba neslyšícího chlapečka, takže tomu se snažíme znakovkou nebo pomocí fotek vysvětlit, kdo je ve třídě zrovna, kdo tam není err, kdo kde je, aby měl jasno jako, vše, co se bude dít no, a potom děláme nějaký aktivity. Využíváme Snoezelen, chodíme do tělocvičny, chodíme ven, chodíme na tady kolem atria, že jo dokola, pak děti různě choděj na terapie, no pak máme svačinu, pak oběd, a tím končíme.

A máte to třeba taky rozdělený, jako ne jako běžný škole, že prostě zazvoní a je tahle hodina, ale že máte třeba nějaký rozvrh prostě jako... Teď budeme mít nějakou smyslovou výuku, něco takovýho.

Máme rozvrh, jo napsanej na tabuli nebo napsanej, prostě máme rozvrh, ale vlastně se ho vůbec nedržíme, protože všechno se vlastně odvíjí od momentální nálady těch dětí, podle toho, co jsme schopni v té chvíli s nimi dělat, a který... rehabilitační třídy jsou fakt úplně jinej režim, vlastně to nemá se školou téměř nic společnýho.

A jak vypadá třeba taková interakce se těma dětma? Domlouvají se nějak?

Takže normálně, tady je...jako my nejsme typická třída arpidácká jo, určitě je tady víc tříd, kdy ty děti spolu jsou schopný komunikovat a navzájem se třeba podporovat nebo si ubližovat nebo něco záměrně... ale my vlastně, my jsme tak specifický, že vlastně ty děti, ani nevíme, jak vnímají svět kolem sebe, jak jako ho viděj, koho jsou schopni jako rozpoznat,

takže oni vlastně ty moje děti se spíš tak míje bych řekl v tej třídě, když se zrovna zrovna neprašťí třeba.

A mění se v posledních letech nějak ta skladba těch dětí? Změnilo se třeba něco tou inkluzivní novelou?

Já si nemyslím, nevím.

To spíš bude u těch, co mají to lehké mentální postižení.

Jasně, tyhle ty děti se nedají...

Jojojo, a mění se Vám v tý třídě, že někdo odejde, přijdou nový?

Tady v Arpidě je nastavenej takovej zvláštní systém, kterej úplně přesně nechápu, ale je to daný, takhle je to udělaný tak, že se mění učitelé jo, že jo pořád se to mění, každej rok, takže nikdo si není jistej, s kým bude příští rok pracovat, jestli s jakým asistentem, v jakým typu školy, a s jakýma dětma, takže všechno se mění, a to přijde jako takový ty děti, ty skupiny dětský, který jdou, tak ty většinou zůstávají víceméně stejné jo.

A není to takový složitý pro ty pedagogy, že si úplně nezvyknou na ty... lidi si na ty děti zvyknou a ty děti pak jdou pryč třeba?

Jsou dva pohledy, jeden pohled je, že si zvyknou, a pak je okamžitě vymění jo, a takže to je negativní jako. A druhý je, že se jako člověk oddychne nebo že se mu změní atmosféra jo v té třídě a já si myslím, že prostě by bylo dobrý dodržovat určitý principy, a to třeba u těch autistů, což je důležitý zachovávat status quo, a tímhle způsobem se jim neskutečně rozhazujou nálady a vždycky to potom dát zpátky dohromady, to dítě, tak, aby se s ním dalo fungovat, je složitá věc, takže u některých dětí si myslím, že by fakt mělo se důrazně dbát na to, aby se nic neměnilo.

A komunikujete třeba potom s těma kolegama, že si s někým nevíte rady, tak se zeptáte těch, co ho měli předtím?

Jo, jo.

Když se stane nějaká situace ve třídě, tak jak poznáte třeba, co máte udělat? Třeba nějak prostě průšvih?

Tak je to opravdu, si myslím nebo za sebe říkám, že to je intuitivní jo, víceméně, že máme, já jsem angličtinář, mám vzdělání na všerzu, speciální pedagogika, kterou... to vzdělání je neuvěřitelně odpad, ty lidi jako se tomu... prostě celé je to špatně jo, to vzdělávání, takže člověk si musí hodně věcí sám vymyslet, hodně věcí třeba zkouknout z internetu nebo s kolegama probrat, takže my se vlastně fakt chováme intuitivně. V rehabilitační třídě je to hodně fakt třeba i o instinktech, jakože a o zkoušení nebo hledání jako cesty jo, takže, když tuším, že to dítě je autista, tak mu zkusím nastavit režim rituální, a když to funguje, tak super, a když ne, tak zkusíme něco jiného no a tak.

Takže s jakýma přímo vlastně danýma speciálníma vzdělávacíma potřebama u těch dětí se setkáváte v té třídě?

Se vzdělávacíma potřebama těch mojich dětí? Oni nemají žádný vzdělávací, jako co se týče jako klasického vzdělávacího systému, tak oni nemají potřebu, oni mají důležitou potřebu jako komunikovat, což neumějí jo, ty děti v tej rehabilitační třídě, takže my se snažíme hrozně moc... třeba u některého dítěte je alfa omega ho naučit ano nebo ne, jo to je takovej, jedna věc, která vlastně, na kterej se může začít pracovat, ale který se třeba vůbec nedosáhne jeho cíle jo jen je jiná potřeba, zase jiné dítě a je potřeba je, aby si třeba zredukoval počet útoků jeho proti ostatním lidem jo, no tak na tom pracujeme, snažíme se hledat různé způsoby, i ve spolupráci s rodinou jo, oni mají nějakou medikaci, medikace taky v tom hraje určitou roli, že jo, no ale ty pokroky jsou neuvěřitelně malé. Každý dobrý den je skvělejší, takže to zas založený spíš na takovej malinkatejch posunech dopředu.

A máte teda v té třídě nějaký mix dětí nebo to jsou převážně autisti a...?

Je to všechno mix. Jako u postižených lidí... my dvě jsme si podobný, že jo, jo máme nějaké záliby, máme nějaké potřeby, kdežto děti postižený jsou si neskutečně nepodobný, jsou fakt individuality, který jo, oni mají stejnou diagnózu, ale každý je úplně jinej nebo z 99 % potřebuje jiný věci, takže se dá nastavit, dá se podívat do... když s autistou se pracuje takhle, ale pak postaví člověk čtyři autisty vedle sebe a zjistí, že s každým musí úplně jinak fungovat a že něco se prolíná, ale to je minimum, takže nevím, co byla otázka?

No že máte prostě ten mix v té třídě.

Jo, jo, jo, podle diagnóz se tady rozdělujou třídy.

A kolik těch žáků máte ve třídě?

Čtyři.

Čtyři, takže jste na ně tři a máte čtyři žáky.

Tak no.

Jak vypadá přímo ta Vaše práce s těma dětma?

No my opravdu... já se snažím jako na ně působit, protože to vlastně není klasický vyučování, systém klasickéj školskej, takže vlastně do něj ani nepatřej ty děti, jo myslím, že... to se tady nesmí říkat jo, ale všichni to tak jako podprahově si sdělujeme, že to jsou děti, který by potřebovaly úplně do jinýho vzdělání nebo pečovatelského systému, no to je, to nemá se školstvím nic společnýho tohleto jo, takže s nima pracujeme, já se snažím je... já tomu říkám jako absolutní stimulace jo nebo dosažení nějakého, co nejbliž absolutní stimulace, takže když vím, že je chlapeček hluchej s hlubokou mentální retardací a že mu dělá dobře vibrace, tak ho hodně vozím tady na takovým vozíčku, kterej vrní, a to ho baví jo vím, že ho baví stěhovat, no tak stěhujeme občas nějaký věci a se všema vlastně pracuji takhle. Stimuluju je a snažím se, aby byli šťastní prostě, aby a tím pádem se omezil, protože to je fakt jako složitá práce v tom, že oni se jsou schopný zabít jo, některý z nich, tenhle jeden případ zrovna je tam... vlastně hrajeme o život jo, teď se snažíme ho zachraňovat ani, aby on si neublížil a aby někomu v tom afektu neublížil, aniž by chtěl něco povalí, ale když tady na někoho spadne skříň, no tak to může bejt nebezpečný no.

A jak vypadá vaše práce s těma rodičema těch dětí?

Protože jsem jedna z nich jo, takže takže chápu trošku aspoň, já vím asi tak přibližně, co může bejt jo, jo, já se snažím je podporovat v tom, aby tu situaci zvládali, co nejlíp, v žádným případě jim jako nic nevyčítám, nechci jakože je kárám, kdybych říkala, hele jaktože on tohle neumí nebo nepřinesl nebo jak to, že mě zase zmlátil jak blázen jo, protože vím, že ty rodiče sami dostávají nabušeno doma, tak přesně a hledat cestu, jak jim usnadnit život tak jenom, jak je podpořit a pochválit, aby to zvládli, protože to je hroznej mazec s těma dětma.

A přijdou si třeba někdy pro radu, že třeba se děje nějaká situace doma, tak jestli byste nevěděl, co s tím dělat?

Ne, ale komunikujeme spolu v určitých věcech jo, že by vyloženě prosili nebo žádali o to, o radu, co s tím, to to se tady neděje moc, oni rodiče jenom tak, on ten rodič projde tak brutálním šokem, že jo životním, že ne úplně všichni nebo takhlenc skoro všichni přijdou do

určitý míry o rozum jo, takže potom některý jsou schopný se jít poradit a hledat jako cesty, některý prostě fakt se snažej aspoň trochu žít normálním způsobem. Já mám v pohodě syna, který se, s ním se dá jo fungovat, ale taky to není sranda, protože oni by potřebovali 24 hodin vlastně dohled jo tydlety děti. Ty, který teď mám v rehabilitační třídě, tak ty potřebujou prostě ty 60 minut za hodinu, to je jako neuvěřitelný, no takže, bylo by lepší, kdyby se radili bylo by dobrý, kdyby měli nějaký řeknu... myslím třeba, že psychiatrická péče tady v České republice je na úrovni jako absolutně nedostatečný, takže oni se raděj s psychiatrem, který jim napíše nějaký prášky, oni jim začnou dávat ty prášky, oni chvilku fungujou, pak přestanou, takže ta péče nebo jak ta pomoc těm rodičům je slabá, slabá jo, takže oni nechoděj, oni se neptají moc a snažej se to jako nějakým způsobem přežít za pomoci teda psychiatrů a tak no.

A ta komunikace s těma rodičema probíhá jako hlavně slovně nebo máte nějaký notýsky třeba, kam se píše třeba...

Slovně. Měli jsme notýsky jo, ale to jako píšeme... vlastně oni mají možná ty moje notýsky a ani o tom nevím... ale voláme si jo, píšeme si, vždycky jsem psala dětem do notýsků, teď vlastně zjišťuju, že teď jim nic nepíšu, tak to musím změnit no, a někdy přijdou, ale málokdy. Jsou rodiče, který třeba možná nikdy nevidím.

Co si myslíte, že od vás ty rodiče očekávají?

Já si osobně myslím a doufám, že takhle každé očekává něco jiného jo jo. Některý rodič dá do takovéhle školy dítě a strašně touží po tom, v tej, právě v tom zbláznění, který projde, aby to dítě dosáhlo určitých jako vzdělávacích jo, a pak a furt na to tlačí jako neuvěřitelný, že jaký míry dokáže tlačit na to, že chce, aby byl v téhle třídě, ale prostě se učilo jako ostatní děti a přitom si neuvědomuje, že že to je úplně zbytečný. Je prostě 1 + 1 pro to dítě je jako když člověk, kterej funguje mu někde řekne něco čínsky, že vůbec, že to nikdy nebyl schopný pochopit, takže některý rodiče tlačej. Jak říkám některý, který odvádí, některý rodiče to neřešej... a co byla otázka?

Co od vás rodiče očekávají?

A já si myslím, zatím za tu dobu, co tady dělám, takže 95% oni opravdu očekávají nebo touží po tom, aby když to dítě ráno oblečou, tak nebo vzbuděj spíš tak, aby vstalo a v poklidu odešlo do té školy a vrátilo se z ní určitě a určitým takovým jako vyklidněným stavu. To je všechno, co po čem touží, si myslím no.

A co naopak očekáváte vy od těch rodičů?

Já očekávám od rodičů? Třeba já očekávám, že oni budou s láskou se starat o své děti jo, jo, mně ani nejde vlastně, já ani nečekám, že budou nezbytně ty děti šoupat do školy jako tlačít na to, aby tady byly každý den, samozřejmě chápu, že je tady chtějí, je sem dávat, aby měli čas pro sebe no, když jim napíšu o to, aby poslali plenky, tak by bylo fajn, aby poslali, pokud nepošlou, tak si poradíme... já od nich neočekávám nic, já doufám, že je mají rádi no a doufám, že oni sami se z toho úplně nezcvoknou.

Takže každý to dítě potřebuje vlastně individuální přístup. Není třeba, že byste měl nějaký osvědčený strategie, jak k nim přistupovat?

Jsou strategie. Jo, jo, je třeba jsou testy, existují různé, hlavně pro ty autisty, to je zajímavý... oni možná, že se tam víc hledalo nebo ten systém, asi, asi bylo jednodušší je jakoby zaškátulkovat autisty, a říct dobrý, s těmahle dětma se bude pracovat určitýma způsobama, jakože třeba pomáhá jiný no bazální stimulace, je je další taková jako osvědčená metoda, která právě je, ale jako je užitečná napříč těma postiženíma u dětí právě s těžkými mentálními retardacemi jo, takže existují určitý jakoby sjednocující postupy, ale stejně vždycky to skončí na úplně individuálním jako základě někde.

Když se vrátíme k té spolupráci s těma asistenty, tak jste s nima spokojena?

Jsem, jsem nadšena.

Jo a takže Vám je jako přidělí nemůžete si je nějak vybrat?

Ne, přidělí.

A když si nasednete, tak se děje co?

Když si nasednou tyhle lidi, což se mi teda nestalo ještě, respektive stalo, ale ta paní byla na odchodu, takže to bylo dobrý, takže to trvalo třeba měsíc, co mě srala, a pak odešla. Musí člověk dělat kompromisy, jo jako, do nějaký míry, a pak, což tady se teda jako víceméně nebo vůbec nepřijímá jo, že bude, ale pak by měl jít za vedením a říct hele prostě já potřebuji klid na práci a potřebuju spolupracovat s člověkem, který se mnou dobře dělá. To není ten případ, potřebovali jsme to vyřešit, a to se tady dělá, takže tady je základ jako držet hubu a krok jo, ale myslím, že by se to mělo dělat, že by se mělo daleko víc diskutovat a daleko víc jakoby sdílet a z jejich strany by se mělo daleko víc naslouchat jo dál a spolupracovat vlastně

no, takže tady je prostě to daný tak, že dobrý, to dáme, a ten rok prostě ten člověk přežije a doufá, že mu ji vezmou nebo ho vezmou a vystřídá se to no.

A jsou tady asi převážně asistentky, než asistenti ne?

Jo to jo.

Když se teď podíváme, když si představíte inkluzivní třídu prostě někde na základce, tak jaké kompetence si myslíte, že by měl mít ten pedagog, co tam bude učit?

Měl by mít kompetence, který nemají. Já bohužel, protože český vzdělávací systém je úplně shnilý od úplného základu jo, takže tady vlastně ty děti se dávají a já to mám za sebou se třema dětma doma, to už je teda, třeba ostatní moje děti jedno je, no v pátej, druhý na konci gymplu no, a já jsem sám učila na škole a sleduju to. Vlastně já jsem zastánce alternativního vzdělávání a vlastně, je fakt, teď jsem přišla až do takové fáze, kdy nesnáším český vzdělávací systém, úplně vlastně všechno v něm nesnáším, to jak se, jak je nastavený, jak jo, jak je obsáhlejší, přijde mi to, že to je úplně zcestný, myslím si, že to vede prostě jak jenom k zotročení těch dětí a zničení jejich kreativity, a tak dále, takže vlastně předpoklad by byl, aby se systém úplně změnil, aby se zmenšil počet dětí ve třídách, aby ta kompetence toho pedagoga nespočívala v tom, že se do nich bude rvát obrovský nadlimitní množství znalostí, aby s nima pracoval jako s lidma, a taky jako s individualitama, fakt dále jo, takže jako oni vždycky u nás něco jako vykřiknou jako inkluze musí být, jenomže na to nejsme připravení, vůbec nikdo na to není připravený, děti jsou mimo, ty nevíš vůbec jo, jsou vychovávané v tom, že základní principy jsou soutěživost jo, dosažení nějakých cílů rychleji a nebo líp, než ostatní děti, jenže pak, když tam přijde postižený dítě, tak tak oni to neumějí, ty děti za to nemůžou, ten učitel vlastně taky ne, i když to trošku víc, než ty děti, ale v zásadě za to může ten systém, kterej... takže vláda zřejmě, která to neřeší a ani neumí a jsou to hovada.

A jaký nároky podle Vás ta inkluze klade na žáky?

No to, ta inkluze klade na žáky nároky, který ale nikdo jako nedává jo, toleranci, že jo, chápání toho, že jinakost je v pořádku jo, že je dobrý pomoci svému bližnímu, a tak dále. Jenomže, když to vůbec nevidíš, když vlastně paní učitelka chválí jenom ty, co jsou hrozně jako šikovní a ostatní haní, že jim to nejde, tak oni to budou dělat stejně, ježiš to přijde prostě postižený dítě, no tak okamžitě dostane hroznou čochku, protože oni jsou zvyklí, že paní učitelka řekne, ty seš blběj, ty seš zlejš, ty seš takovej a takovej, a kdo nedrží s ní basu, kdo zlobí v jejich očích, tak je špatnej no, a tak stejně to bude no u postiženého dítěte jo.

A nárok na učitele?

Jo to je stejný, jako ten učitel, který měl být empatický, měl by vzdělávat dítě s láskou jako všechny ostatní, měl by samozřejmě mít spoustu materiálů, měl by mít... Já jsem první můj zážitek s inkluzí byl v Kanadě, v roce třeba 1993, jsem se byla podívat, nechápu, proč už teda tenkrát mně to jako přišlo zajímavé, ale asi by mě ten vesmír, mě tam jako šoupal, tady do týchletý jako sféry, a oni mi řekli, že tam je slepej chlapeček, v tý třídě, tak jsem si tam šla sednout, a já jsem za tu hodinu nepoznala, kterej to je, jo protože on měl, on byl teda slepej, on viděl, ale hrozně blbě, takže on dostal, oni všichni dostali materiály, a ta učitelka měla v ruce ten jeden speciální papír, který jemu dala a místo textu s písmenkama takovejhlema, tam byl text s takovejhlema písmenama, kratší, ale prostě to nebylo poznat, to dítě, že je integrovaný jo. Tak o přestávce děti tady mu pomohly tady, vytáhnout z vody, však to fungovalo jako fantasticky, takže to mají kulturně daný, systém je lepší a tam to funguje zřejmě jako na daleko lepší úrovni než u nás.

A nároky na ředitele škol?

Nároky na ředitele škol... ředitel školy má podle mýho, z mýho pohledu by měl bejt hlavně zodpovědněj za to, jak učí jeho učitelé, jak se cítí ty děti, a kam vlastně ty děti se posouvají v lidském měřítku jo, jenomže ředitel školy v našem českém pojetí je úředník, kterej vyplňuje neuvěřitelné množství materiálů, stará se o to, aby měli plyn, a já nevím, co všechno možný, takže vlastně on už apriori, když řekne, dobře, já chci bejt na tý škole, tak vlastně souhlasí s tím, že nebude dělat svojí práci dobře, protože se zavazuje k tomu, aby mohl dělat absolutně nadměrný množství administrativních úkonů a nebude hlídat, dozorovat a motivovat, a tak dále jako vedoucí toho toho ústavu, tu tu práci jakou má nebo nemá na ni vůbec čas. Takže nároky na toho ředitele by byly takový, jak říkám, měl by bejt přítomnej při tom vyučování, měl by podpořit učitele, měl by ukázat dětem, že jim, jak se vlastně chovat jeden k druhýmu, on by měl bejt ten vzor, jenomže to nemá na to čas, a spousta z nich, na to nemá ani chuť, takže to je neřešitelná situace... je řešitelná, ale musí se řešit, nemůže se na to srát a nechat to bejt tak, jak to je v téhle době. Je fakt hrozný, mě by bavilo bejt ředitelka, ale pak se jak říkám nemůžu se upsat k tomu, že budu sedět osm hodin a vyplňovat papíry, a tohle já bych chtěla dělat, poskytovat těm dětem tu nejlepší péči no.

A nároky na rodiče?

Při tý inkluzi?

Ano. Ať už těch třeba běžných dětí, tak těch, co tam jsou inkludovaný.

Nárok na rodiče těch běžných dětí je, to dítě vychovávat s láskou a s tolerancí v empatickém, příjemném, harmonickém prostředí, vysvětlovat neustále, že jim důvěřuje. Není důležitý, kdo je první nebo druhý nebo třetí, a tak dál, vlastně bojovat proti tomu té škole, takže já vlastně, už je to spousta let bojů proti škole, dcera přijde a řekne mám jedničku, já řeknu dobrý, ty čísla vaše mě nezajímají, ty jejich čísla, aby se mi nenaučili to, že prostě takhle za cukr jsou ochotný dělat cokoli a ho s tím úplně opomíjet, to to svoje jo, takže rodič toho normálního dítěte, když bude se vzdělávat v rodičovství, když bude i sám osobně jako empatický člověk a milující, tak si myslím, že to je jako dobrý krok k tomu, aby to dítě bylo schopný přijmout jako inkludované dítě a rodiče těch dětí s tím postižením... nevím, nevím, jak to přesně jako mají dělat jo, oni nemají ten prostor jako jako jít do té třídy a... můj muž bejvalej, ten jako si myslím, že na tohle má hroznej talent, takže on by podle mě tam vlezl do té třídy, začal s těma dětma si povídat jo, trošku je naťukl jako směrem k Matoušovi, aby byli kámoši a takhlenc, bylo na tohleto jo, ale to neumí každej no, a navíc na to nemá prostor. Všechny školy dneska jsou pozamykaný zámky, musí se tam dvakrát zvonit a do kamery koukat, takže to prostředí je složitý na to, aby ten rodič, to má nějak ovlivnit ten život.

A takže Vy to vnímáte tak, že kdyby tam přišlo nějaký to dítě, tak byste se bála toho, jak se k němu budou chovat ostatně v té třídě.

Já se nebojím, ale vím, že se budou chovat v 80 procentech nesprávně, že to je fakt riziko obrovský, takže spousta dětí nebo ne spousta, ale mluvím s dětma, který jsou inkludovaný jako zařazený a že dostávají fakt čoučku strašnou.

Sledujete nějak ten vývoj vzdělávací politiky, který se týká žáků se speciálními vzdělávacími potřebami?

Ne.

Ne. A četla jste tu vyhlášku o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami...?

Ne, nečetla.

A co si myslíte o tom, jak je inkluze a ty její podpůrné opatření právě teď nastavená/ý?

Jo já právě jako já ani nevím, jak je to nastavený, jo, já s tím nemám opravdu zkušenost, já akorát vím, že nebo si myslím, že prostě v Čechách opravdu se jedná většinou o buď výkřik do tmy nebo zřejmý krok těch politiků a ujišťuju, se v tom jako, že to je populistický jo, že bych viděla a to v jakékoliv oblasti jo, to nejenom tady v tomhle bych viděla, že oni dělají něco a vyloženě jim opravdu leží na duši, aby to bylo správně provedené, aby z toho profitoval ten, ta cílová skupina, mně to prostě nepřijde, že to tak dělá jo, takže já jsem viděla... já se jako, já jsem pro integraci jo samozřejmě, integrace, inkluze, já jsem pořadatel integračního festivalu už 30 let ve festivalu, kde se integrují různý lidi s různýma postiženíma, takže já jako z integrace nebo slova inkluze mám radost, ale jako myslím si, že to není ten správný postup, jak oni vždycky něco nevím, jak vypustěj, a pak se zjistí, že to je napůl udělaný.

Takže myšlenka jo, ale nastavení ne?

Nastavení ne. Celej systém by se musel změnit, a to fakt jako radikálně, no, tak to nás třeba čeká, doufám, někdy.

A vidíte v něčem v tý myšlence té inkluze nějaký negativa?

Ne, v tý myšlence ne.

Takže myšlenka má samý pozitiva.

Samozřejmě, to je jasný no.

A to nastavení má nějaké pozitivum nebo má samý negativa?

Já ho neznám, já fakt, já jako já akorát vím nebo nebo se do slýchám, jak to vlastně funguje a nic pořádně dobrýho neslyším jo. Každá výzva jo je dobrá, takže i pro ty děti, pro ty ostatní děti je to do určité míry výzva, věřím tomu, že některý z těch dětí prostě fakt procitnou jo, a když jim tam, když dostanou zajímavýho človíčka s postižením jako třeba tady z Arpidy Báru Sedláčkovou, že jo, jo tak tak ona jim může přinést spoustu dobrýho do života, můžou opravdu pochopit právě díky ní, ale na, i přesto, že jsou v takovýmu systému, tak oni můžou pochopit, že fakt je dobrý si pomáhat.

Proč si myslíte, že máte k inkluzi takovej postoj jako máte tý myšlence? Je to třeba, že fungujete v tomhle prostředí?

Nevím, já už to mám takhle z dávna, ještě, než se mi narodil syn, tak jsem fakt jako, já jsem vlastně pracovala v roce 19, no vlastně to je už dýl, tohle 1994 řekněme a těsně po revoluci vlastně jsem nastoupila do Ústavu sociální péče, který ještě byl jako hodně v počátcích, že jo nebo v počátcích, ale potom bolševikovi, takže to ještě mělo tu takovou tu fakt zvláštní atmosféru, a tak no. A od té doby se tomu věnuju, a od té doby už tomu úseku prostě jsem viděla, že ty děti v tom Ústavu sociální péče jsou některý totál jako jo tohle fakt od lůžek po relativně rozumně komunikující lidi, tak už v tu chvíli jsem si říkala, já bych si je vzala domů jo, tohohle bych si vzala domů, a uděláme pro ně festival, aby mohli jezdit a vystupovat, že mají různý, takže si od začátku mi přišlo dobrý ty děti vlastně zapojovat do ostatní společnosti mezi ty lidi i ostatní, protože věřím, a vím, že nebo já vím, že to jako dává člověku hodně kontakt s těmahle lidma.

Když jsme se bavili o těch asistentech, v těch inkluzivních třídách to většinou vypadá taky tak, že tam je nějaký asistent, kterej se právě stará o toho inkludovanýho žáka, tak myslíte si, že tam je třeba ta spolupráce mezi tím asistentem a tím učitelem jako víc potřeba než tady? Protože přece jenom, když spolu nebudou jako pracovat nebo si rozumět, tak to dítě bude s tím asistentem a bude vlastně inkludovaný z té třídy, i když v té třídě bude že jo.

Jo, jo. Musejí spolupracovat, to je jasný, no já jsem, no v té Kanadě tam nebyl žádný asistent.

Tam to zvládal učitel všechno sám?

Zvládal, protože oni, ona to uměla, taky by měla, byla ohodnocená dostatečně finančně, aby jí nevadilo bejt o hodinu dýl v práci a udělat tomu týpkovi písmena takovýhle nebo to zdělila už od kolegyně, takže tam to bylo nastavený, takže to zvládala v pohodě sama a děti pomohly. Ennm, no, kdežto tady asistent pedagoga... studium na asistenta pedagoga si myslím, že jako je vtip jo, jako všechny ostatní ty studia, takže ten člověk tam vlastně přichází s dobrou vírou jo, to stoprocentně, hodně těch lidí, znám skvělý lidi, který dělaj asistenta pedagoga jo, to jo, jenomže ono je dobrý mít i nějaký jako hlubší dovednosti a znalosti, který teda by bylo fajn, kdyby třeba i klidně získávali v průběhu toho, toho, té práce jo, ale hlavně něco jako ten člověk umět musí. Ideální by bylo, aby měl jako nad sebou toho učitele, kterej o tom ve spoustě věcí bude vědět, jak to vlastně dělat no, vlastně jejich zásadní úkol těch obou, je to dítě jako začlenit do toho kolektivu nebo to nejde jako říct, oni vlastně nic nedělaj, já si v tomhle smyslu, oni to neumějí, oni prostě ty učitelé jako maj zavřený oči a oni ani nechtějí vidět jako, že se něco děje špatně, takže oni by měli spolupracovat na nějaký

bázi, která bude to dítě právě jakože integrovat do toho do toho kolektivu, a to si myslím, že fakt jako nedávaj.

Takže ty bariéry v tom českém systému jsou prostě tadyhle neta spolupráce, i třeba ředitel učitel asistent pedagoga, pak třeba prostory v tý škole můžou bejt taky velkou bariérou...?

Počet žáků ve třídě, to je brutální. Prostory taky, atmosféra, barák dělá, my jsme tady toleto je super no, a když člověk přijede do Dlouhý, tak ten neuvěřitelnej sráč, to je fakt jako to, já nechápu, že ta ředitelka vůbec, že jí tam.... ale on to nikdo nechce dělat, takže tam berou kohokoliv a vlastně vůbec je nezajímá, že to je zhůvěřilost, tak v mých očích jako kriminálníci, jo protože, to je brutální, co co připustí, aby tam bylo, takže takže to prostředí tady dobrý, tam je špatný, tak existuje spousta hezkejch základních škol, kde učí strašný psychopati jo... no je to složitý, no ten český systém a ono celosvětově si myslím, že to je prostě fakt, že to je účelově udělaný to vzdělávání tak, aby nevychovávalo emancipovaný samostatně myslící kreativní lidi, skoro nikde.

A měla byste třeba nějaký návrh na zlepšení, jak by jako mohla ta inkluze třeba i líp fungovat?

Měla bych návrh na zlepšení...

Jakej?

No rozhodně jako tak třeba opravdu těch kroků to by bylo X, že jo, ale snížit počet žáků ve třídě, to je třeba prostě jo, ve třiceti, pětatřiceti dětech ve třídě nelze pracovat, o 60 % snížit kurikulum těch předmětů nebo obsah toho toho toho předmětu, o 60 % snížit požadavky na ty děti a říct tohle to je gró a tohleto je navíc, kdo miluje češtinu, ať teda dělá ty věci navíc, ale rozhodně ne všechny stejným dílem, a tak hrozně moc. To je fakt nesmysl, ty děti neuměj nic, nikdo z nich neuměj nic, katastrofa, jako já taky nic nevěděla, když jsem vyšla ze školy jo. Snížit počet žáků, snížit obsah učiva jo, než známkovat, jo třeba oni teď začli rozměr v obrovským jakože v první až třetí třídě se nebude známkovat, což dávno nemělo jo, ideální je, neznámkovat vůbec no si myslím, hodnotit slovně no, zindividualizovat tu tu výuku tím, což co snížení no, a pak tam přijde do takovýhle harmonický rozesmátý třídy, který tady jsou jedna z 500 jo, vesnická škola se najde tady zrovna v okrese někde existuje, kde je učitel krásnej člověk, jeho žena krásnej člověk, a pak tam přijde tohleto dítě a oni řeknou, jé hele, tak pojď, tady budeš, tam hezky hrát čáru, kuličky, tohle, a myslím si, že to vlastně ani nikdo

pořádně nezaznamenaná a oni ho vcucnou do své lásky a... jo no, to je 1 z 500 a ten 499. tam přijde a oni to je debil, stejně jedou na mobilech, no takže hmm, takže to, takže vopravdu zbořit komplet celý a postavit znovu.

Máte nějaký informace o tom, jak se k inkluzi třeba staví Vaše vedení?

Ne.

A bavíte se třeba v nějakým svým pedagogickým okolí o té inkluzi jako, jaký na to mají názor?

Vedení nevím jo, ale já si myslím, že celkově tady jsou prostě... tak tady je základní škola že jo, která po do šestý třídy ty děti odcházejí do základních škol, ne? myslím no... normální základní škol, takže tady se to podporuje jo, opravdu se snaží ty děti nasměrovat správným směrem, někam je jako směřovat, no tak odcházejí buď do základky, což musí bejt fakt brutální, takže ty děti si stěžují na to, že že dostávají fakt jako čouda, ale to dostává spousta jiných dětí, ale tam který jsou pomalejší, no tak dostávají čočku jo, no a na tu střední školu, já nechápu, jak to můžou někteří z nich přežít, u nás jo, když to vychodí jdou na sklenáře mezi kriminálníky jo v uvozovkách, který sami sebe jako likvidují, tak se fakt divím, že některý z těchto těch dnešních dětí jsou schopný to třeba vychodit jo.

A diskutujete ještě jako s někým ve vašem okolí, ne v tom pedagogickým teda, ale nějakým širším o tý inkluze třeba?

Ne, ne, ne.

Poslední otázka, myslíte si, že ta pandemie covidu-19 nějak změnila to inkluzivní vzdělávání?

Já myslím, že to celý byl hoax jo. Je tady, zaprvé chtěli fakt likvidovat nebo načít pořádně jo, takže já jsem hrozně skeptická ke všemu, co se týká tady týchletý šílenosti, jak to bylo myslím, že to zničilo spoustu věcí, zničilo to sociální vztahy mezi dětma, normálníma stoprocentně, to neublížilo dětem, který začaly, třeba byly na začátku tý inkluze a někam byly zařazený, a pak jim někdo řekl, dva roky doma nebo jak dlouho to bylo, tak ale to může vést k obrovským zásekům, a taky jsou dneska přeplněný psychiatrie dětský, vůbec nikdo neví, co s těma dětma dělat jo, a hroznej vliv na to měla tahleta epizoda, která jako tady, taky jo lidi se začali chovat fakt jak zvířata jo, takže ale pandemie... zlo uměle vykonstruovaný.

Tak moc děkuju.

No, nemáte zač.